

65 LET

UNIVERZITA
PARDUBICE
FAKULTA
ELEKTROTECHNIKY
A INFORMATIKY

KATEDRY AUTOMATIZACE A MATEMATIKY

NEFORMÁLNÍ POKRAČOVÁNÍ

Z vlastních vzpomínek, vzpomínek kolegů a dostupných zdrojů sestavili
Josef Kotyk a Libor Kupka

1960 – 2025

65 LET

UNIVERZITA
PARDUBICE
FAKULTA
ELEKTROTECHNIKY
A INFORMATIKY

KATEDRY AUTOMATIZACE A MATEMATIKY

NEFORMÁLNÍ POKRAČOVÁNÍ

Z vlastních vzpomínek, vzpomínek kolegů a dostupných zdrojů sestavili
Josef Kotyk a Libor Kupka

1960 – 2025

Vydáno k příležitosti

75. výročí Univerzity Pardubice

65. výročí Katedry automatizace a matematiky

v červnu 2025

doc. Ing. Josef Kotyk, CSc., textová část

Ing. Libor Kupka, Ph.D., textová část (kapitoly Laboratoře, Výuka v laboratořích a
Konference), grafická úprava a sazba

Obsah

Úvod	5
Věda a výzkum	8
Laboratoře	10
Výuka v laboratořích	23
Konference	36
Výpočetní technika na VŠChT a Univerzitě Pardubice	43
Výuka výpočetní techniky	46
Internet	48
Lidé a vztahy	59
Lidé	59
Učitelé	59
Externí učitelé	75
Neučitelé	77
Vztahy	104
Sjezdy absolventů	119
Politické ovzduší	125
Vzpomínky na dobu temna na pardubické Alma Mater	149
Vzpomínka bývalého kolegy	153
Vzpomínka absolventa	157
Oslavy 65. výročí katedry	163
Přílohy	171
Příloha 1 Původní rozmístění katedry nad současným plánem	172
Příloha 2 Laboratorní úlohy v roce 1956	173
Příloha 3 Z kroniky KAVRALLYE	182
Příloha 4 Pozvánka na II. sjezd KAV z roku 1978	185
Příloha 5 Kádrový posudek z roku 1955	186
Příloha 6 Anketa na podporu 2000 slov	189
Příloha 7 Rezoluce VŠChT z roku 1968	190
Příloha 8 Odvolání podpisu 2000 slov	200
Příloha 9 Dopis rektora vedoucím kateder z roku 1971	201
Příloha 10 Odpověď rektorovi z roku 1971	202
Příloha 11 Osobní evidence studenta z roku 1986	204
Zdroje	205

Motto: Úkoly nesnáším, kromě těch, které si uložím sám. J. K.

Poděkování

Děkuji Ing. L. Kupkovi, Ph.D. za jeho zájem o kořeny katedry, kterou aktuálně vede. Jemu především vděčím za myšlenku historii katedry sepsat i za vytvoření osnovy této historie. L. Kupkovi patří rovněž můj dík za doplnění aktuálních údajů, konečnou editaci reprezentativní brožury k 65. výročí katedry i doplnění textové části a editaci tohoto jejího neformálního pokračování.

Kolegům děkuji za jejich dodatky, připomínky a cenné fotografie, kterými mé subjektivní vzpomínky ochotně doplňovali a obohacovali.

Výročí je rovněž příležitostí věnovat vzpomínku všem, kteří se o katedru zasloužili a letošního výročí se nedožili.

Úvod

Při setkání členů Katedry automatizace a matematiky Fakulty elektrotechniky a informatiky v prosinci r. 2024 jsem slíbil vedoucímu katedry Ing. Liboru Kupkovi, Ph.D., že mu pomohu zpracovat historii katedry. Jeho zájem mne velmi potěšil. Netušil jsem, jaký objem práce mne čeká, a jak složitě budu shánět informace ze vzdálené minulosti. Připomněl jsem si však řadu lidí i událostí, které se mi již z paměti vytratily. Katedra, založená v r. 1960, je nejstarší katedrou Fakulty elektrotechniky a informatiky a letos oslaví 65 let své nepřetržité existence postupně na dvou fakultách.

Práce v oboru automatického řízení je neoddělitelně spojena s využíváním matematiky a výpočetní techniky. Je proto přirozené, že základy výpočetní techniky na Univerzitě Pardubice položili pracovníci Katedry automatizace VŠChT. Katedra byla jako první vybavena analogovými a číslicovými počítači. Učitelé katedry a jejich spolupracovníci stáli u zrodu využívání i výuky výpočetní techniky a programování. Rovněž se angažovali ve všech projektech FChT a Univerzity Pardubice, týkajících se výpočetní techniky, včetně zavádění celoškolských počítačových sítí. Přemístění katedry automatizace z FChT na FEI má své logické oprávnění a zajišťuje její další profesní i vědeckovýzkumný rozvoj. Kvalifikační růst učitelů i zájem studentů o studium prospívá nejen fakultě a katedře, nýbrž celé univerzitě.

Jsem už bohužel jediným žijícím pamětníkem založení katedry. Omezil jsem se na období od r. 1960 do r. 2013, kdy jsem byl v aktivní službě. Mladší generace si jistě poradí s pokračováním.

Textovou část příspěvku jsem rozčlenil na kapitoly:

- Věda a výzkum
- Výpočetní technika na VŠChT a Univerzitě Pardubice
- Lidé a vztahy
- Politické ovzduší.

Textovou část jsem doplnil obrazovými přílohami a samostatnými přílohami v Excelu:

- Příloha A: Dějiny katedry automatizace.
- Příloha B: KAVRALLYE.

Příloha A Dějiny katedry automatizace má sloupce označeny studijními roky (kromě listů Milníky historie, Projekty a Spolupráce s vysokými školami) a je rozčleněna na listy:

- Milníky historie
- Učitelé chronologicky
- Učitelé abecedně

Externí učitelé chronologicky
Externí učitelé abecedně
Neučitelé chronologicky
Neučitelé abecedně
Vedoucí chronologicky
Vyšší funkce
Předměty zajišťované katedrou
Projekty
Spolupráce s vysokými školami.

Příloha B KAVRALLYE shrnuje přehled účasti a cíle této zábavné rallye v jednotlivých jízdách.

Značnou část údajů jsem čerpal ze studijních programů (později studijních plánů), vydávaných pro jednotlivé studijní roky, začínající zimním semestrem a končící letním semestrem, např. 2008/09. Pro vyučované předměty je rozdělení na semestry logické, avšak u osob nelze rozlišit, zda člověk nastoupil či odešel v r. 2008, nebo v r. 2009. Seznamy učitelů jsou snad kompletní. Problém představovali neučitelé, kteří kromě sekretářek nebývali ve studijních programech uváděni. Podle sdělení p. Zuzany Veverkové, vedoucí oddělení lidských zdrojů, jsou nejstarší data v personálním systému univerzity z r. 1994.

Předměty nejsou ve studijních programech uváděny jednotně. U některých jsou uvedeni učitelé, u jiných pouze zajišťující katedra. Proto jsem učitele u předmětů neuváděl. Některé laboratoře jsou vedeny jako samostatný předmět, jiné jsou u předmětu uvedeny formou přednášky / semináře / laboratoře. Do takových podrobností jsem nešel, některé laboratoře proto v přehledu chybí.

Projekty už asi dohromady nedáme, archiv katedry neexistuje.

Lidská paměť je velmi nespolehlivá a obvykle se snaží o vytěsnění nepříjemných zážitků a přečeňování těch příjemných. Jsem velmi rád, že na katedře po celou dobu její existence přetrvávalo velmi přátelské prostředí. Navíc mi bylo několikrát dopřáno stát na počátku něčeho nového a podílet se na dalším vývoji.

Za první mezník považuji **založení katedry**, nutnost rychlé rekvalifikace, budování nových laboratoří, tvorbu nových předmětů a objevování nových metod řešení složitých problémů. Do teoretických základů nás zasvěcovali odborníci, kteří kromě odbornosti měli i dar pedagogicky srozumitelně vše potřebné vysvětlit.

Druhým mezníkem pro mne byl **začátek výpočetní techniky**. Programování analogových počítačů bylo logické a přehledné a souviselo se znázorněním systému ve stavovém prostoru. Číslicové počítače sloužily z počátku výhradně k numerickým výpočtům a vyžadovaly znalost numerických metod. Knihovny se objevily až později. Nejsložitější bylo sestavit algoritmus. Jeho přepis do programovacího jazyka byl již

rutinní záležitostí. Programovali jsme v číslicovém kódu, assembleru, autokódech i ve vyšších programovacích jazycích. Při výuce jsme poznali, že programování počítačů není pro každého. Studenti, kterým se programování dařilo, se v praxi vesměs dobře uplatnili. Ke slabším studentům jsme byli shovívaví.

Za třetí mezník považuji „**sametovou revoluci**“ v listopadu 1989 a bezvýhradnou pomoc revoltujícím studentům. Kromě morální podpory jsme jim poskytli i výpočetní techniku potřebnou k psaní a rozmnožování textů. Následovaly práce na novém vysokoškolském zákoně, na všech nových základních dokumentech školy a přestavbě vysokoškolského studia. Bez ohledu na kritický vztah k jednotlivostem lze výsledek považovat za jednoznačný úspěch. Svoboda slova a rozhodování, možnost přednášet i studovat v zahraničí jsou zárukou soutěživosti, porovnávání se světem a dalšího pozitivního vývoje.

Čtvrtým mezníkem je pro mne **podíl naší katedry na vzniku nové Fakulty elektrotechniky a informatiky**. Přes počáteční pochybnosti některých mých kolegů i našich nových kolegů z Ústavu elektrotechniky a informatiky se tento krok ukázal jako oboustranně prospěšný. Katedra přispěla svými kvalifikovanými učiteli ke vzniku nové fakulty. Do roku od založení měla fakulta akreditovány všechny studijní obory včetně doktorského stupně. Tato skutečnost byla příznivě hodnocena i tehdeším vedením univerzity. Katedra rozšířila záběr svého působení od automatizace chemických procesů na univerzální automatizaci procesů a zavedla nové předměty. Zájem studentů o studium oboru se řádově zvýšil. Někteří učitelé si zvýšili kvalifikaci a uplatnili se ve vysokých funkcích na univerzitě i na nové fakultě. Budoucnost katedry je zajištěna.

Kapitoly Historie katedry, Věda a výzkum, Výpočetní technika na VŠChT a Univerzitě Pardubice a Významní absolventi, založené na ověřených faktech, jsou zahrnuty do již zmíněné oficiální brožury a Přílohy A v Excelu.

Suchá fakta jsem původně zamýšlel pouze oživit svými osobními vzpomínkami na obyčejné lidi z masa a kostí, s jejich chybami, zálibami a vztahy, vzpomínkami na dobu, ve které jsme žili a pracovali a na politické ovzduší, které nás obklopovalo. V průběhu prací se nám však postupně nahromadila spousta nových poznatků, dokumentů a fotografií, že vzniklo plnohodnotné pokračování již vydané oficiální brožury. Tyto dvě brožury se tak po doplnění nejnovější historie mohou stát základem almanachu, vydaného u příležitosti dalšího výročí.

Věda a výzkum

Vědecko-výzkumná činnost katedry byla nejprve zaměřena do oblasti vývoje automatických analyzátorů (skupina Ing. Váni a manželů Koropečkých), studia problematiky výměny hmoty a tepla, skleněných aparatur a procesu rektifikace (skupina Ing. Hutly).

V roce 1964 byl jmenován vedoucím katedry prof. Ing. Josef Komůrka, který na katedru přišel z Výzkumného ústavu automatizačních prostředků v Satalicích. Prof. Komůrka pragmaticky usoudil, že katedra neobdrží dostatek finančních prostředků na přístrojové vybavení, musí se proto zaměřit na jejich vlastní vývoj a dílenskou výrobu a v teoretické oblasti na matematické modelování a návrhy řízení za pomoci tužky a papíru. V té době se ještě počítalo s logaritmickými tabulkami a na logaritmickém pravítku a grafy se vynášely pomocí křivítek na milimetrový, příp. logaritmický papír. Elektromechanické kalkulačky (např. Mercedes) se hodily spíše do účtáren. Vývoj výpočetní techniky je na základě vzpomínek pamětníků vylíčen v samostatné kapitole.

Počátky výpočetní techniky na katedře byly analogové. Analogové počítače umožnily další pokrok v oblasti deterministického matematického modelování systémů včetně návrhů na jejich automatickou regulaci klasickými regulátory PID. Vzhledem k tomu, že se tehdy z bezpečnostních důvodů v chemickém průmyslu používala téměř výlučně pneumatická regulační technika, byl na katedře instalován rovněž unikátní pneumatický analogový počítač německé výroby (typ si již nevybavuji, na katedře se pravděpodobně objevil jako dar). Jeho některé součásti, např. pneumatický generátor harmonického signálu s proměnnou frekvencí, byl později využit k měření frekvenční charakteristiky vícepatrové rektifikační kolony pro výrobu čistého antracenu v Urxových závodech ve Valašském Meziříčí.

Po instalaci sálového číslicového počítače ODRA 1013 bylo organizačně vybudováno výpočetní středisko s celoškolskou působností. Tato skutečnost ovlivnila studijní programy i obsahy celé řady předmětů. Odpor konzervativní většiny učitelů jiných kateder (včetně části učitelů katedry automatizace) k výpočetní technice si vyžádal zapojení řady našich učitelů do servisu poskytovaného celé VŠCHT. Servisní činnost ve výpočetní technice obírala pracovníky o čas, který měl být využíván především k jejich vlastní vědeckovýzkumné práci a nikdy nebyla řádně doceňována. Vědecko-výzkumná činnost katedry se orientovala na oblast matematického modelování, rozvětvené a vícerozměrové systémy, na experimentální identifikaci a číslicové řízení. Po instalaci řídicího počítače ADT 4100 a později ADT 4410 se oblast výzkumu rozšířila na programování řídicích algoritmů a výstavbu ASŘTP.

Řada prací byla věnována procesu rektifikace a jejímu řízení. Byly vybudovány laboratoře se skleněnými kolonami a kovovou poloprovozní rektifikační kolonou. Sloužily pro praktické ověřování metod matematického modelování a řízení.

V roce 1976 katedra zahájila řadu projektů v rámci spolupráce s průmyslem. Výrobu čistého antracenu v Urxových závodech ve Valašském Meziříčí navrhla a včetně automatického řízení postavila jakási francouzská firma, která se okamžitě po realizaci zakázky rozpustila. Po analýze procesu, provedené pracovníky katedry, byla zjištěna řada závažných technologických závad, kvůli kterým proces výroby nemohl fungovat. Teprve po jejich odstranění na základě doporučení katedry bylo možno věnovat se automatickému řízení. Tato spolupráce, na které se podílela většina pracovníků katedry, byla pro všechny účastníky velmi přínosná a trvala až do r. 1985.

Spolupráce s vysokými školami byla možná pouze v rámci socialistického tábora. Katedra spolupracovala s odpovídajícími katedrami VŠCHT Praha, Chemické fakulty Slovenské vysoké školy technické Bratislava, Moskevského chemickotechnologického institutu, Moskevského energetického institutu, Taškentského polytechnického institutu, Technische Hochschule Leuna – Merseburg, Chemicko-technologického institutu Burgas.

S vysokou školou v bývalém NDR, Technische Hochschule Leuna – Merseburg, Sektion Verfahrenstechnik, katedra spolupracovala v průběhu 60. a 70. let. Byla to především vzájemná výměnná praxe našich specialistů. Studenti v Merseburgu prováděli měření na rektifikační koloně a v druhé části praxe pak poznávali zajímavá místa v NDR – Drážďany, Berlín a Rujanu. Docházelo k četným vzájemným návštěvám členů obou kateder. Známostí byl vedoucí jejich katedry prof. Helms. Doc. Drábek a Ing. Macháček spolupracovali s Dr. Lorenzem v oblasti experimentální identifikace rektifikační kolony, která byla završena společnou publikací v časopise *Messen Steuern Regeln* v roce 1979.

V roce 1981 byl jmenován vedoucím katedry doc. Ing. Ivan Taufer, CSc. Katedra pokračovala v řešení konkrétních úkolů chemického průmyslu, což jí přineslo nemalé finanční prostředky. Pracovníci katedry se podíleli na vývoji skleněných aparatur ve sklárnách Kavalier Sázava, na vývoji řídicího systému sklářské vany v téměř závodě, pokračovala spolupráce na výstavbě ASŘTP výroby čistého antracenu v UZ Valašské Meziříčí, na výrobě fotografické emulze v závodě FOTOHEMA Hradec Králové, na programu úspor energií aplikací tepelných čerpadel (ejektorů) v TONASO Neštěmice, VCHZ Pardubice aj.

V roce 1990 byl na základě výběrového řízení jmenován vedoucím katedry doc. Ing. Stanislav Krejčí, CSc. Zvýšil se podíl výpočetní techniky ve výuce, což ovlivnilo název katedry. Katedra změnila svůj název na Katedru řízení procesů a výpočetní techniky a pokračovala v tradici řešení konkrétních problémů v průmyslové praxi. Laboratoř s poloprovozním vsádkovým procesem, řízeným programovatelným logickým automatem z tehdejší Tesly Kolín, sloužila k výzkumu, vývoji a zavedení do praxe výroby bionafty a bioolejů z řepkového oleje. Rovněž byla řešena problematika

řízení procesu odsolování a atmosférické destilace v Paramu Pardubice aj. Výčet spolupráce katedry s průmyslem je uveden v příloze A v Excelu Dějiny katedry automatizace na listu Projekty.

Vědeckovýzkumná činnost se dále soustředila na metody inteligentního řízení, využívající zejména neuronové sítě a fuzzy systémy. Prostřednictvím grantů (4 granty GA ČR a 1 grant FRVŠ) byly řešeny úkoly výstavby a modernizace počítačové sítě na Univerzitě Pardubice, vývoj nových adaptivních regulátorů ve spolupráci se ZPA Nová Paka a zavádění nového předmětu Fuzzy řízení do studijních programů fakulty. Katedra navázala spolupráci s Katolickou univerzitou v belgické Lovani, se Strathclyde University Glasgow a Teknishe Hojskole v Kodani.

Od roku 1994 katedra organizovala každé dva roky mezinárodní vědeckou konferenci Řízení procesů. Konference se stala významnou akcí pro odborné a vědecké pracovníky z průmyslu, výzkumných ústavů, akademie věd, projekčních a dodavatelských organizací a vysokých škol nejen z České a Slovenské republiky, ale i řady dalších evropských zemí.

Po sametové revoluci došlo na základě zahraničních vzorů k direktivnímu rozdělení pětiletého vysokoškolského studia na tříletý stupeň bakalářský a navazující dvouletý stupeň magisterský. Fakulty byly ministerstvem financovány převážně na základě počtu studentů. Počty studentů nejvíce snižovaly nejobtížnější předměty, jako byla matematika a předměty, které matematiku využívaly. Pragmatické, avšak velmi nekvalifikované omezení výuky náročných předmětů postihlo rovněž náš obor. Zásadní změny studijních programů v základním studiu a zvýšení počtu studijních oborů značně ovlivnily zájem studentů o studium oboru řízení procesů. Další výuka studentů v tomto oboru byla již pro FChT ekonomicky neudržitelná.

Na jaře roku 2007 byla celá katedra převedena na Ústav elektrotechniky a informatiky, který se i díky kvalifikovaným učitelům z FChT brzy transformoval v novou Fakultu elektrotechniky a informatiky. Výuka automatizace chemických výrob na Fakultě chemicko-technologické byla bez náhrady ukončena. Tím se změnilo zaměření katedry ve skladbě vyučovaných předmětů i ve výzkumu. V oblasti základního i aplikovaného výzkumu se pracovníci katedry věnovali zejména moderním metodám řízení, jako jsou adaptivní, optimální, vícerozměrové a prediktivní řízení, některým oblastem umělé inteligence, matematickému modelování, experimentální identifikaci a optimalizaci dynamických systémů, vývoji řídicích aplikací s využitím mikroprocesorů, mechatronice a robotice.

Laboratoře

Po celou historii katedry byl kladen důraz na praktickou činnost v laboratořích. Katedra zpočátku využívala vybavení a laboratoře KCHI, ale už od svého založení budovala laboratoře své, což se ještě zintenzivnilo po příchodu prof. Komůrky.

Postupně tak na katedře vnikaly nejen laboratoře pro výuku studentů, jimž je věnována další kapitola, ale také laboratoře výzkumné. Na katedře postupně vnikly větší laboratoře se skleněnými kolonami a malá laboratoř se sedmipatrovou nerezovou rektifikační kolonou. Na počátku 90. let k nim přibyla ještě laboratoř s poloprovozním zařízením pro výrobu bionafty, které bylo řízeno s využitím PC a později také pomocí prvních PLC. Umístění laboratoří je zakresleno v plánu katedry v Příloze 1 na str. 172. Velkoobjemové poloprovozní zařízení pro výrobu bionafty bylo pak ve velké poloprovozní hale KCHI¹. Výroba bionafty byla v té době velmi populární a naše zařízení vzbudilo velkou pozornost sdělovacích prostředků včetně ČT.

Laboratoř se sedmipatrovou kolonou se nacházela v prostorách katedry po pravé straně chodby s výhledem do Havlíčkovy ulice. Zařízení navrhl v 70. letech prof. Komůrka a vyrobil technik katedry V. Mácha (jeho dílna byla hned naproti). K jejímu řízení, přesněji k řízení průtokového předehříváče nástříku a předehříváče refluxu, se po přechodnou dobu používal školní tranzistorový analogový počítač AP-Š z Tesly Pardubice. Později bylo nasazeno ještě několik různých variant řídicího systému. Naposledy to byla řídicí jednotka na bázi mikroprocesoru Philips 83C725 s regulačním algoritmem v podobě diskrétní verze PI regulátoru s anti-windup a adaptivním řízením a s technikou Gain Scheduling z r. 1999.² Rektifikovaným médiem byl metanol, což je prudký jed³. Důvodem pro volbu metanolu byla neexistence azeotropu.

Toto unikátní zařízení bylo také díky Ing. Macháčkovi a RNDr. Prouzovi ml. propojeno s počítačem ADT ve výpočetním středisku katedry. Původně se laboratoř s kolonou skládala ze dvou místností se spojovacími dveřmi. Jak uvádí RNDr. Prouza⁴: „Vedle naší kanceláře, tedy Jirky Macháčka, byla technická část, tedy kolona a po zrušení klece s výkonovými stabilizátory (v kumbále, kde je teď vchod zdola do H1) také stojan s novými polovodičovými stabilizátory (3 ks). Vedle, kde později seděl doc. Drábek, byla servisní a měřicí část s měřicí ústřednou Solartron, která tiskla hodnoty napětí z Pt100 z pater na papírovou pásku (ještě je mám schované). Později jsme s Jirkou prorazili zdi až do výpočetního střediska, protáhli kabely a Vláďa zařídil propojení a snímání dat přímo do ADT. Přepínač měřicích míst jsme navrhli a vyrobili s Jirkou za přispění pana Křivánka, který měl laborku (dílnu) u Francíků až úplně pod střechou. V té době to byl docela unikát. Takhle to fungovalo až do začátku 90. let.“

V průběhu let nerezová kolona sloužila jako experimentální zařízení pro identifikaci, matematicko-fyzikální modelování, řízení a návrh a realizaci měřicích a řídicích obvodů. Doc. Macháček k tomu vzpomíná: „Byla objektem celkem tří doktorských

¹ Poloprovozní hala byla později zrušena, dnes je na jejím místě jídelna menzy.

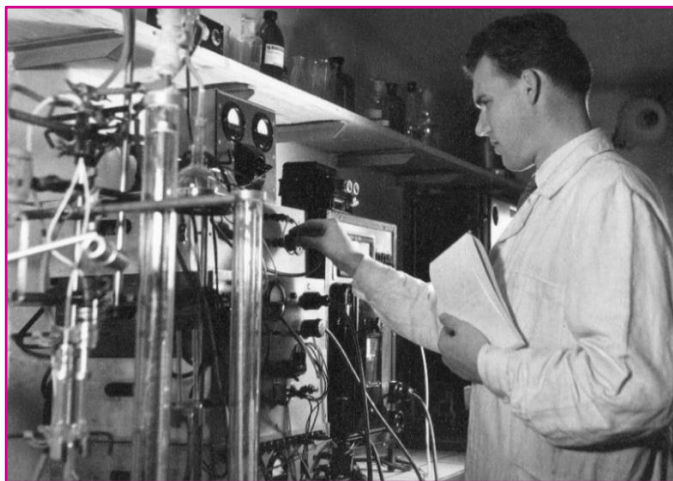
² Popis převzatý z článku: Dušek, F. a Honc, D. Simulace dynamického chování uzavřeného regulačního obvodu. Sborník konference MATLAB 1999, Praha: VŠCHT, 1999.

³ Dvě laboratoře byly označeny cedulí s nápisem „Pracoviště s jedem“.

⁴ E-mail z 18. 5. 2025.

prací (RNDr. Prouza, Ing. Jehlička a Ing. Honc) a několika diplomových prací. Výsledky byly publikovány odhadem v 25 publikacích (autoři Macháček, Kotyk, Prouza, Jehlička, Honc a Drábek).“ Diplomová práce Jiřího Kováře o řízení kolony jako vícerozměrového systému pomocí inverzního Nyquistova pole byla oceněna cenou ministra školství a náramkovými hodinkami.

V laboratoři s poloprovozním zařízením na výrobu bionafty, kterou měl na starosti doc. Igor Koropečký, probíhala výuka týkající se vsádkových procesů.⁵ Testovala se v ní část výroby týkající se bionafty a posléze se tam řešila problematika optimálního postupu při výrobě dodnes požadovaných kvalitních bio olejů. Podrobněji to popsal Ing. Jiří Kašpar, CSc.⁶: „Řepkový olej používaný k výrobě se musel nejprve částečně rafinovat (s přidavkem aktivního uhlí a křemeliny zahřát na 80 st. Celsia, následně zchladit a kvalitně filtrovat). K filtraci byl navržen nerezový v Holandsku vyráběný AMA filtr, stěžejní bylo odzkoušení jednoho z jeho mnoha segmentů. Netradičně jsme ho vsadili do skleněného válce, zatímco běžně byly segmenty v neprůhledném nerezovém loži. Průběh filtrace jsme tak mohli sledovat, ale museli jsme i pečlivě hlídat tlakové poměry, aby to skleněné nádoby vydržely. Celý několikahodinový proces sledoval a fotil i zástupce firmy dodávající filtry. Uvedené proběhlo před Vánoci r. 1994, během roku 1995 se technologie v Jersíně⁷ nainstalovala a od 1. 1. 1996 až dodnes je v provozu.“

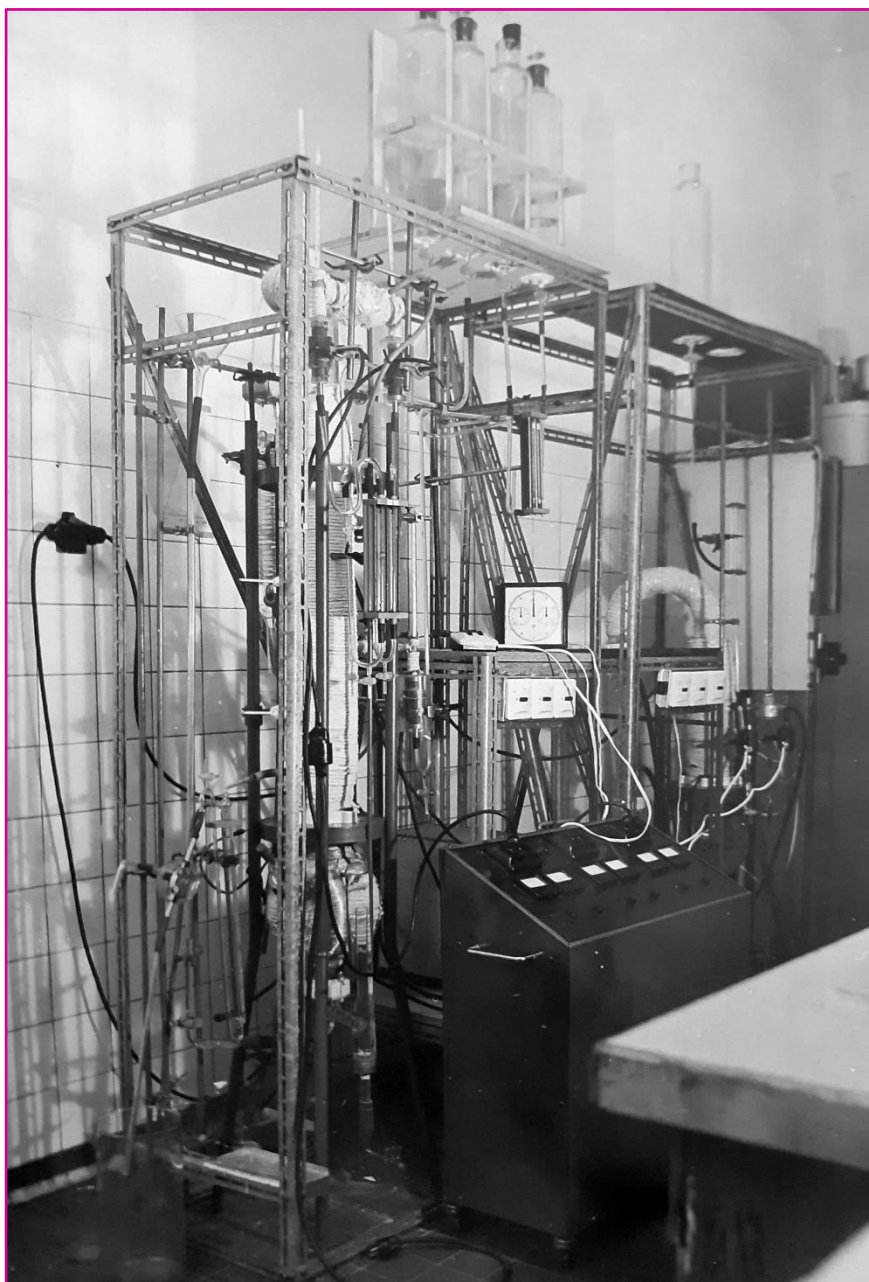

Ing. Hutla v laboratoři KCHI, přelom 50. a 60. let 20. stol.

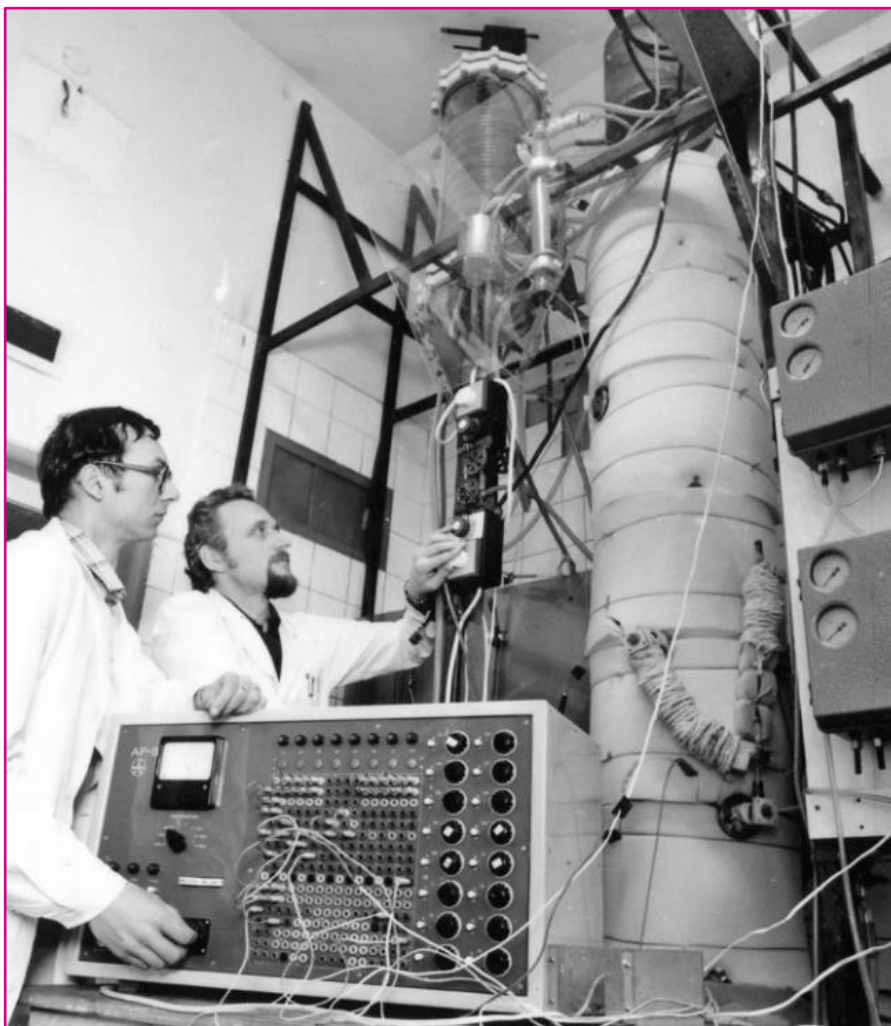
⁵ Byly to předměty *Automatizace vsádkových výrob a Řízení vsádkových výrob, jejichž výuku zajišťoval později Ing. Stanislav Scholle, CSc.*

⁶ *Popis podle informací zaslaných e-mailem 18. 5. 2025.*

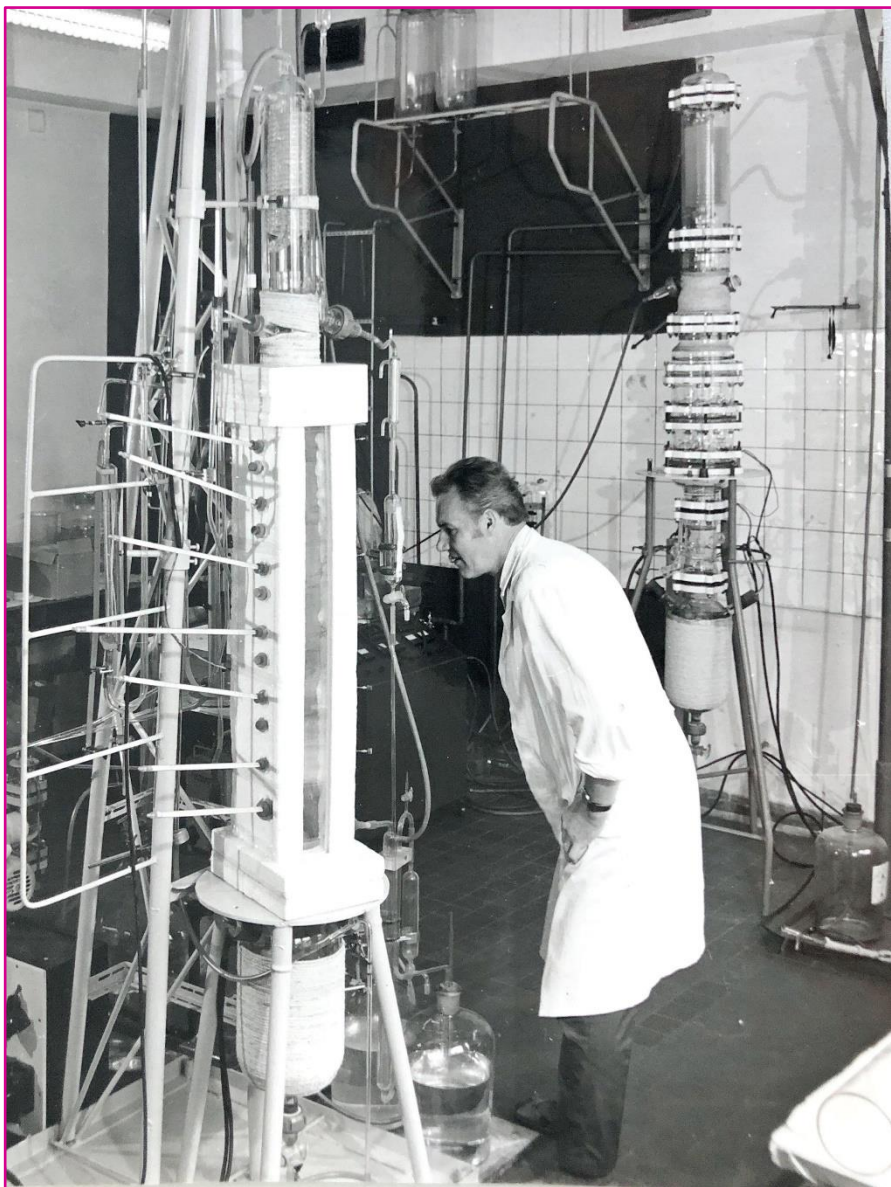
⁷ V obci sídlí firmy *OLEA CZ s.r.o., specializující se na výrobu minerálních a syntetických olejů a BIONA JERSÍN s.r.o., výrobce bio-olejů a maziv. Obě jsou součástí skupiny BIONA.*

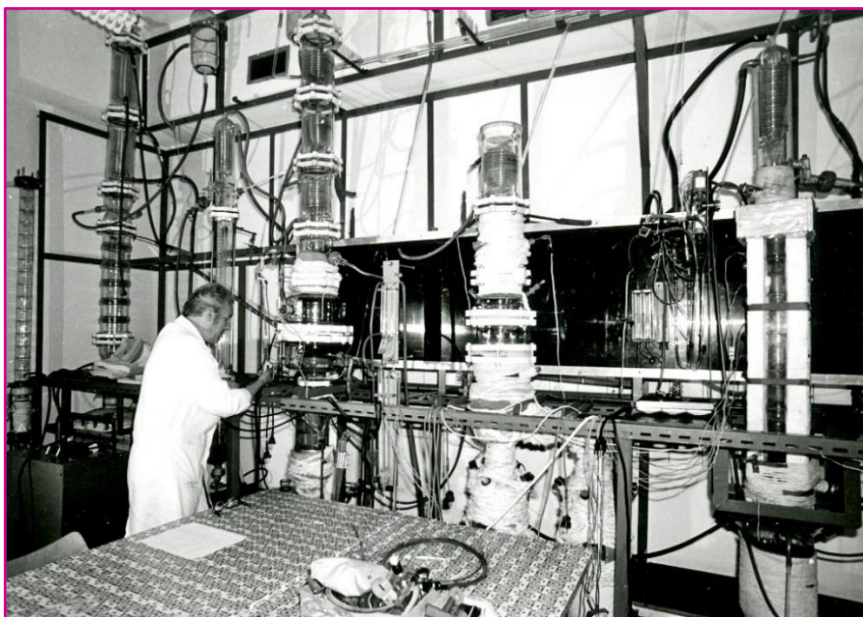
Laboratoř KAV, 60. léta 20. stol.

Ing. V. Jehlička a doc. I. Taufer v laboratoři s nerezovou rektifikační kolonou dočasně řízenou AP-Š, 80. léta 20. stol.

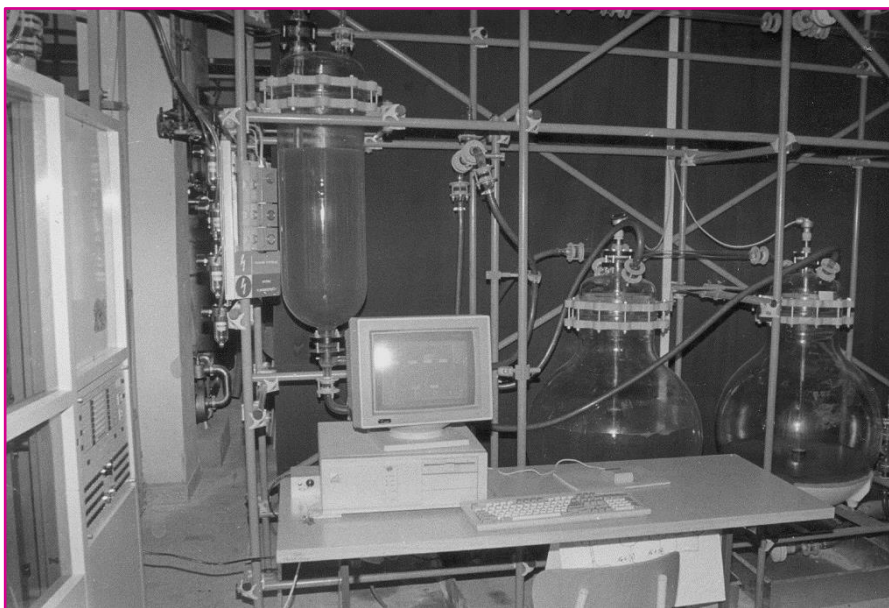
Doc. Hutla ve výzkumné laboratoři se skleněnými rektifikačními kolonami

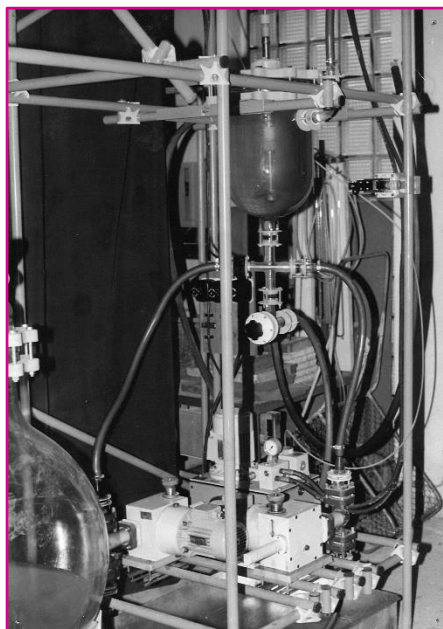
Doc. Hutla ve výzkumné laboratoři KAV se skleněnými rektifikačními kolonami, 90. léta 20. stol.

Doc. Krejčí a doc. Hutla v laboratoři automatizace na KAV

Poloprovozní zařízení na výrobu bionafty řízené počítačem s vizualizací

Detaily poloprovozního zařízení, řídicí systém s počítačem

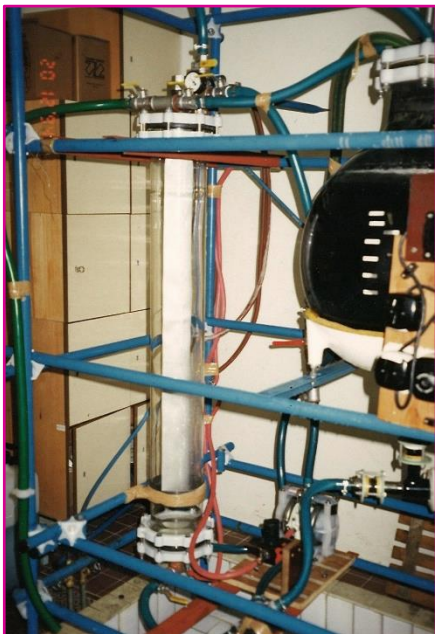
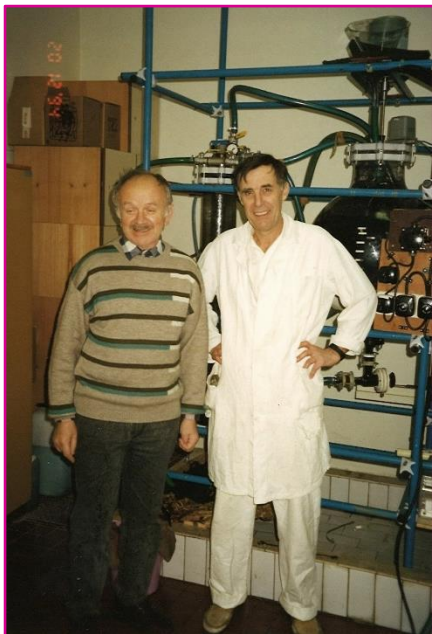
Velkoobjemová výroba bionafity umístěná v poloprovozní hale KCHl

Laboratoř katedry

Laboratoř se zařizím na výrobu bio olejů (1994)

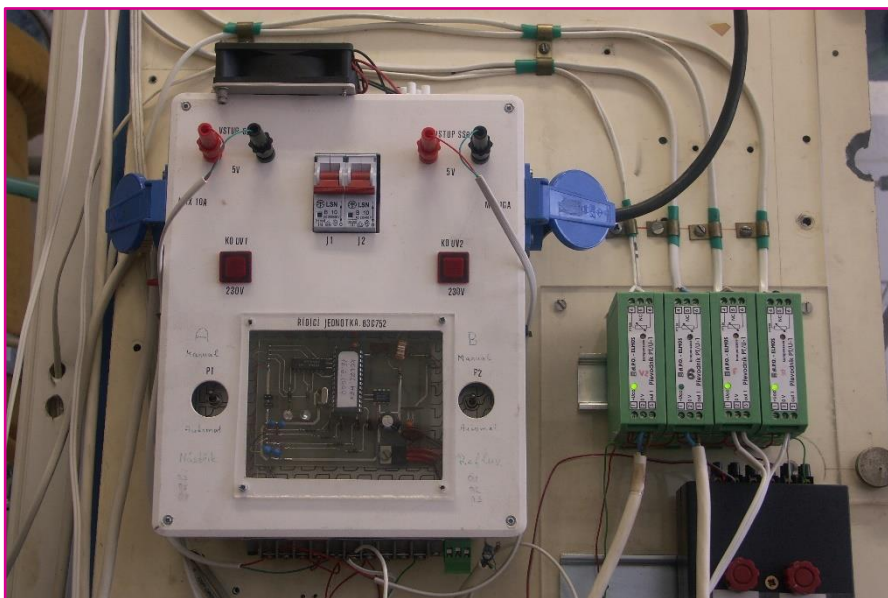
Detail zařizím, na snímku vlevo doc. Koropecký a Ing. Kašpar, CSc. (1994)

Laboratoř s poloprovozním zařizemím na výrobu bionafty v r. 2005

Laboratoř se sedmipatrovou nerezovou rektifikační kolonou s inovovaným řídicím systémem (2005)

Detail řídicí jednotky sedmipatrové rektifikační kolony (2005)

Výuka v laboratořích

Laboratoře katedry, ať už ty pro výuku přímo určené, nebo ty výzkumné, byly vždy intenzivně využívány ve výuce specializace. Ještě před vznikem katedry v r. 1960 vybudovala skupina zabývající se automatizací na KCHI (manželé Koropečtí a Ing. Hutla) první laboratoře oboru. Byly umístěny v budově „U Francíků“, v níž byl v té době také rektorát VŠChT. Podle prvních návodů k těmto laboratořím z té doby⁸, v nich byla výuka zahájena už ve studijním roce 1956/57. Úlohy byly zaměřeny na různé způsoby řízení technologických procesů s využitím k tomu potřebných senzorů a akčních členů. Jednalo se např. o regulaci příkonu pícky při měření teploty pomocí termočlánků, které bylo nutné nejprve kalibrovat a poté stanovit jejich citlivost. Jiná z úloh byla založená na použití odporových teploměrů, další na využití kontinuálního viskozimetru, výtoková měřidla (danaidy) a na zjišťování pracovního obsahu kolony.

Ukázka části zadání úlohy, zaměřené na použití průtokových měřidel – rotametrů, je součástí Přílohy 2 na str. 173. Návod k této úloze má celkem 7 stran. Pro první rok výuky v nových laboratořích bylo tehdy v podobném rozsahu připraveno 9 podrobných návodů⁹. Jejich součástí byl, mimo samotného zadání jednotlivých úkolů, princip daného měření, příp. princip funkce potřebných speciálních přístrojů, teoretický základ, včetně uvedení a případně i odvození všech potřebných vztahů, postup práce a požadavky na zhodnocení výsledků s ukázkami tabulek. Laboratorní výuka tak byla už od samého počátku velmi dobře připravená.

Umístění laboratoří specializace se v průběhu let několikrát měnilo. Jak již bylo zmíněno výše, první laboratoře byly ještě v budově „U Francíků“. Prvních několik úloh se nejprve nacházelo ve 4. poschodí, kde byla také dílna katedry. Tam se na nich prováděla první měření a úlohy se chystaly pro zapojení do výuky. Pro výuku samotnou tam ale nebylo dost místa. Základní předmět Měřicí a regulační technika, který měl 2 hodiny přednášek a 6 hodin laboratorních cvičení (podle studijního programu 1958/59 2 hod. přednášek (přednášel Ing. J. Váňa jako vedoucí předmětu) a 4 hod. lab. cvičení, podle indexu J. Kotyka 2 hod. přednášek (zkouška) a 6 hod. lab. cvičení (klasifikovaný zápočet)), se vyučoval v letním semestru ve 4. ročníku a byl povinný pro všechny tehdejší specializace. Podle vzpomínek J. Kotyka (studoval specializaci Technologie anorganického průmyslu) bylo ve studijním roce 1958/59 v ročníku okolo 180 studentů. První výuková laboratoř byla v přízemí budovy. Počet úloh se postupně zvyšoval, jejich vytváření zajišťovali společnými silami Ing. Helena Koropečková, Ing. Igor Koropečký, Ing. Emil Gemza a Ing. Josef Kotyk, pomáhali i první studenti specializace zajišťované katedrou Jiří Kašpar a Jiří Mitlöhner, zpočátku jako

⁸ *Prozatímní návody ze cvičení „Měřicí a regulační techniky“ na Vysoké škole chemicko-technologické v Pardubicích ve škol. roce 1956/57, sestavili: Ing. Vlastimil Hutla, Ing. Helena Koropečková, Ing. Igor Koropečký.*

⁹ *Názvy všech laboratorních úloh s dílčími úkoly jsou součástí Přílohy 2.*

tzv. pomvědi¹⁰, později už byli zaměstnáni na poloviční úvazek. Prvním vedoucím laboratoří katedry byl Ing. Emil Gemza. Záhy vyšla také první skripta Laboratorní cvičení z předmětu automatizace chemických výrob¹¹. Ve stud. roce 1964/65 vedení laboratoří převzal Ing. Kašpar. Za jeho vedení se laboratoře dále doplňovaly a zmiňovaná skripta byla mnohokrát aktualizována. Pamětníci uvádějí humornou vzpomínku, že pro práci s analyzátozem plynů si studenti museli pořídit prezervativy, do nichž se foukl vzorek, který byl následně analyzován.

V bývalém domě „U Frančičků“, resp. Frančičkově domě (majitel Josef Frančič¹²), byly v přízemí původně obchody (mj. s nábytkem, včetně dřevařské dílny) a ve vyšších patrech především byty. Tomu odpovídalo vnitřní uspořádání domu, místnosti v patrech byly velmi malé, ale v přízemí bylo místa dost. V přízemí byly laboratoře zřízeny postupně na několika místech. Nejdříve v místnosti s běžnou parketovou podlahou s okny do Nerudovy ulice a vstupem z průchodu do této ulice. Laboratoře se po zaldění průchodu přesunuly do jeho prostor, položena tam byla už pro účely tzv. mokrých laboratoří vhodnější keramická dlažba. Byla to úzká dlouhá místnost. Z původní místnosti pak vznikla učebna. Laboratoře se zanedlouho znovu stěhovaly do upravených prostor po uvolněných dílnách v přístavbě na Leninově nám. a tam zůstaly už do konce. Dle informací pamětníků na katedře, část laboratoří v přízemí „U Frančičků“ fungovala ještě na konci 80. let, do té doby, než byl dům předán do užívání pardubické ZUŠ.

Z počátku byly laboratorní úlohy, založeny hlavně na využití pneumatických systémů, neboť nejen v chemickém průmyslu kvůli bezpečnosti převládaly pneumatické řídicí prvky. Postupem času se stále více přecházelo na systémy elektronické. Pro tyto účely existovaly na katedře dvě velké výukové laboratoře. Jedna byla přímo v prostorách katedry v 1. patře přístavby budovy na Leninově náměstí (její umístění je zřejmé z plánu v Příloze 1 na str. 172), druhá pak byla v přízemí. Studenti v nich pracovali na didakticky propracovaných výukových panelech. Lze říci, že po této stránce byly výuka ve všech dotčených předmětech specializace na velmi vysoké úrovni, což mj. dokazují i fotografie.

¹⁰ *Pomocná vědecká síla. Studenti si před rokem 1989 často díky tomu mohli přivydělat a bylo to prospěšné i pro vysoké školy. Dnes, v roce 2025, se podobný koncept zapojení studentů znovu zavádí a od příštího akad. roku budeme takto na katedře zaměstnávat jednoho studenta 2. ročníku navazujícího studia.*

¹¹ *Autoři Gemza, E., Hutla, V., Koropečká, H., Koropečký, I., Kotyk, J., SNTL Praha 1963. Na jejich přípravě a kreslení obrázků se podíleli i již zmiňovaní první studenti specializace J. Kašpar a J. Mítlöhner. Po prověrkách po roce 1968 v roce 1970 byla tato skripta zařazena mezi zakázanou literaturu, neboť počet prověřených členů KSČ ve výčtu autorů byl menší, než počet signatářů 2000 slov.*

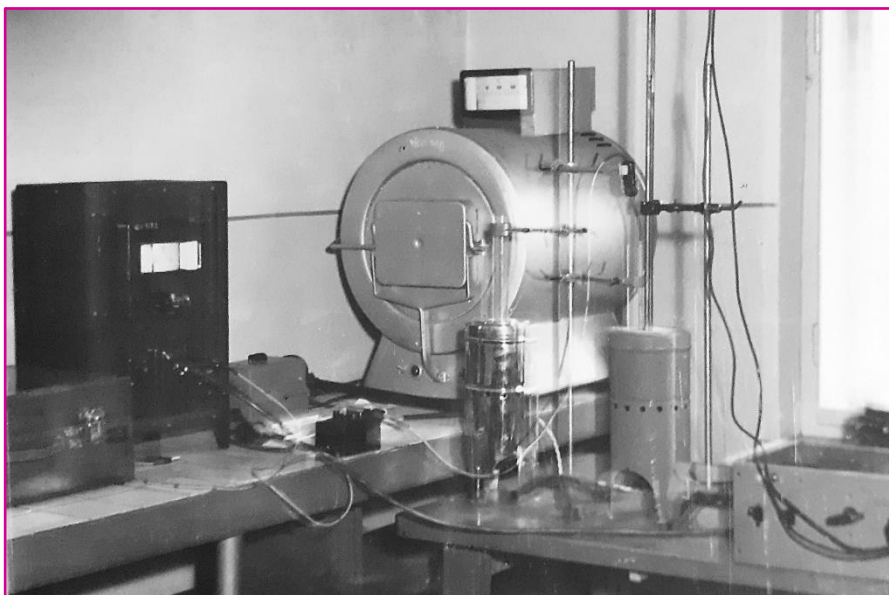
¹² *Ve 40. letech majitel 1. kolínské továrny na nábytek s pardubickou pobočkou.*

Samostatnou kapitolou byla laboratoř v přízemí nové přístavby, později označovaná jako laboratoř automatizace, dnes jako laboratoř odborných předmětů PL101. Vznikla na úkor tehdejších dílen, snad i Katedry makromolekulární chemie. Každopádně je dle vzpomínek J. Kotyky jisté, že vznik této laboratoře se zmiňované katedře vůbec nelíbil, neboť jim to zablokovalo prostor pro jejich případnou další expanzi. Vybavení této laboratoře se ještě později mnohokrát měnilo. Mimo potřebné údržby je laboratoře nutné stále průběžně inovovat, je to nikdy nekončící proces.

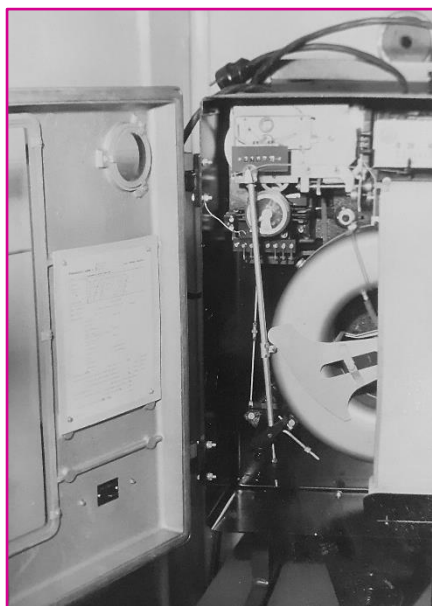
Také laboratoř v prostorách katedry prošla mnoha změnami. Nejprve zde byly laboratorní stoly a na nich přístroje. Jako z jiného světa by dnes působila unikátní mechanická kalkulačka, vážící několik kilogramů, která tehdy sloužila k výpočtům. Ing. J. Timar zde experimentoval s výukovými a zkušebními stroji (např. s Unitutorem). Pneumatické úlohy byly v laboratoři nahrazeny elektrickými. Stala se z ní tak učebna elektrotechniky v níž měl Ing. J. Macháček pro studenty připravené velmi pěkné elektrotechnické stavebnice. Spolu s Ing. J. Timarem umístili v laboratoři analogové počítače (první na katedře byl AP-4 původně umístěný U Francíků v pracovně P. Ráče a L. Kutílka, druhý AP-3 byl již instalován přímo zde), které jsou zmiňovány v kapitole o výpočetní technice. Analogové počítače se na katedře ještě dále přesouvaly, až nakonec skončily ve výpočetním středisku. V této učebně potom doc. J. Macháček vyučoval laboratoře z Elektrotechniky. Vzpomíná na to takto: „Na každou úlohu bylo 10 ks přístrojů vyrobených na katedře (usměřovač, zesilovač, log. obvody ...), takže všichni posluchači měřili stejnou úlohu. Později jsem zde učil pro specialisty Technické prostředky stejným způsobem.“ Po přechodu katedry na ÚEI v r. 2007 a rekonstrukci budovy už v rámci FEI byla učebna zrušena a dnes jsou na jejím místě kanceláře Katedry elektroniky a rádiových systémů a společná technická místnost.

Podle vzpomínek pamětníků byly pracovny a laboratoře katedry v 1. patře přístavby VŠChT rozmístěny tak, jak je uvedeno v Příloze 1 na str. 172. Personální obsazení pracoven i účel a technické vybavení laboratoří se průběžně měnilo.

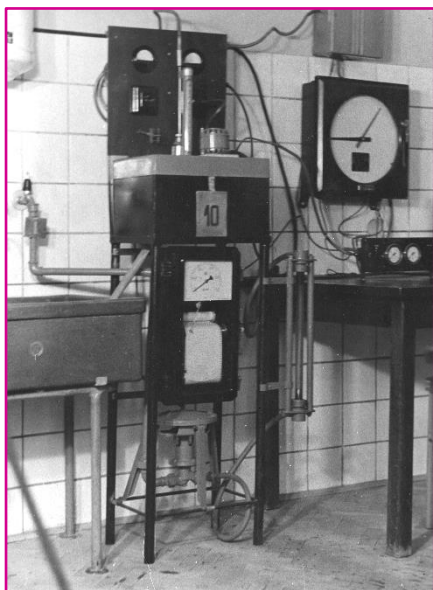
Studenti se také běžně zapojovali do řešení výzkumných úkolů katedry v rámci svých diplomových nebo kandidátských prací. Výrazné zapojení laboratorních praktik do výuky se podařilo zachovat i po přechodu katedry na FEI. Je to jedna z předností studia ve studijních programech zajišťovaných katedrou, neboť jen co nejužší spojení teorie s praxí umožní vychovávat kvalitní odborníky dobře využitelné v průmyslu.

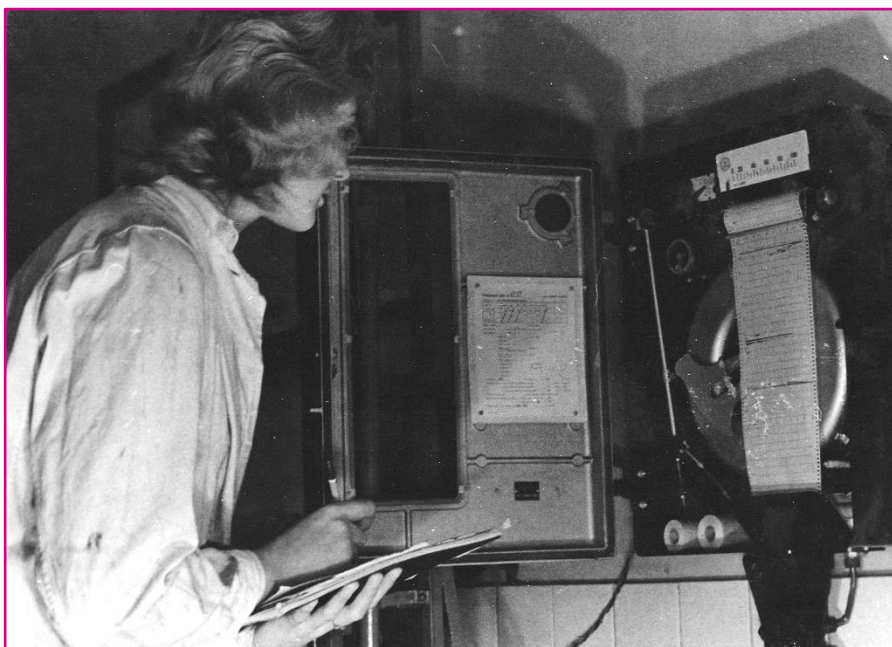
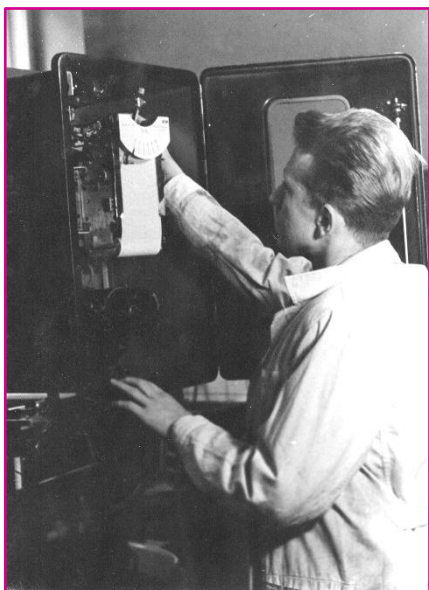
První laboratoře (šk. r. 1956/57), na fotografii úloha regulace příkonu pícky

První laboratoře (šk. r. 1956/57), vlevo prstencové váhy, vpravo výtokové měřidlo (tzv. danaida)

Laboratoře v přízemí budovy "U Frančíků" v 60. letech 20. století

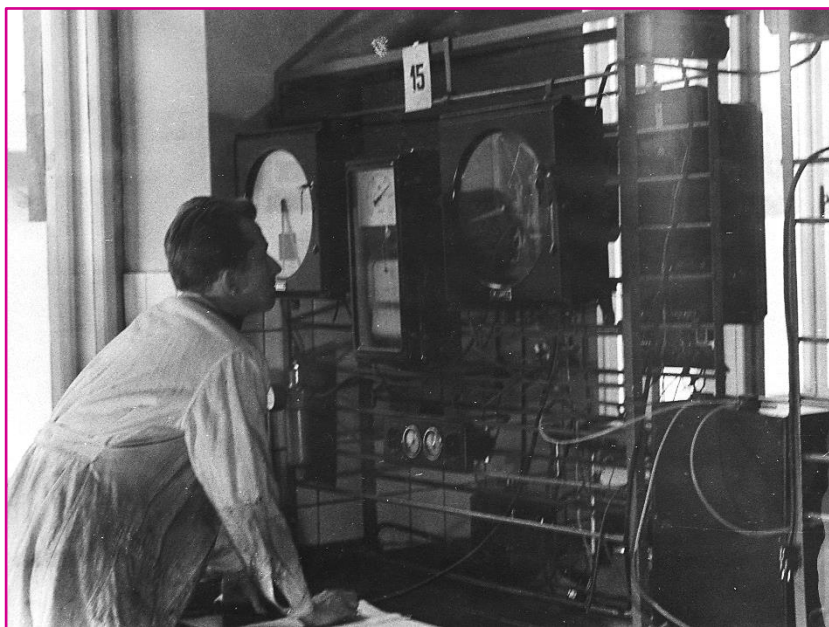
Laboratoře v přízemí budovy "U Frančíků" v 60. letech 20. století

Studenti v laboratoři specializace v přizemí "U Francíků"

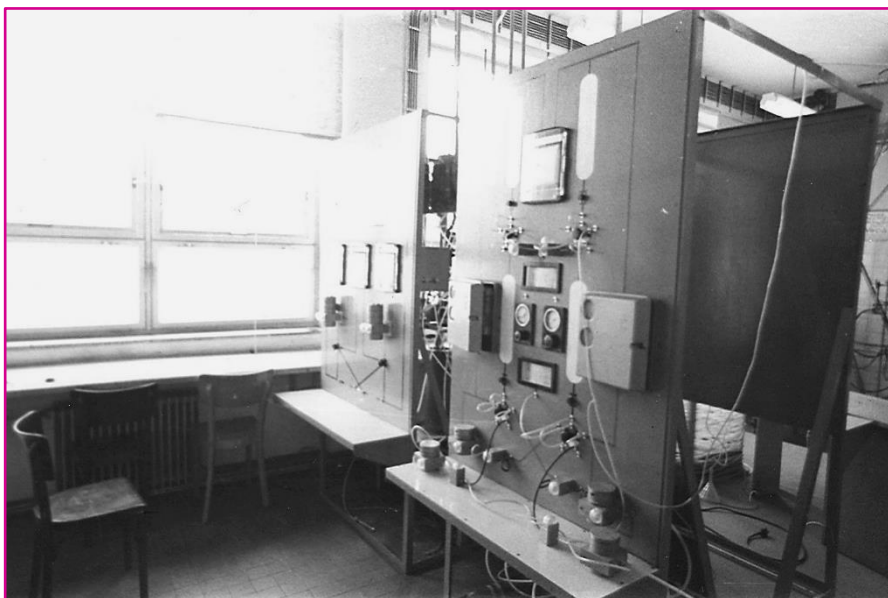
Studenti v laboratoři specializace v přizemí "U Francíků"

Jedna ze složitějších úloh v laboratoři specializace v přízemí "U Francíků"

Detail části úlohy

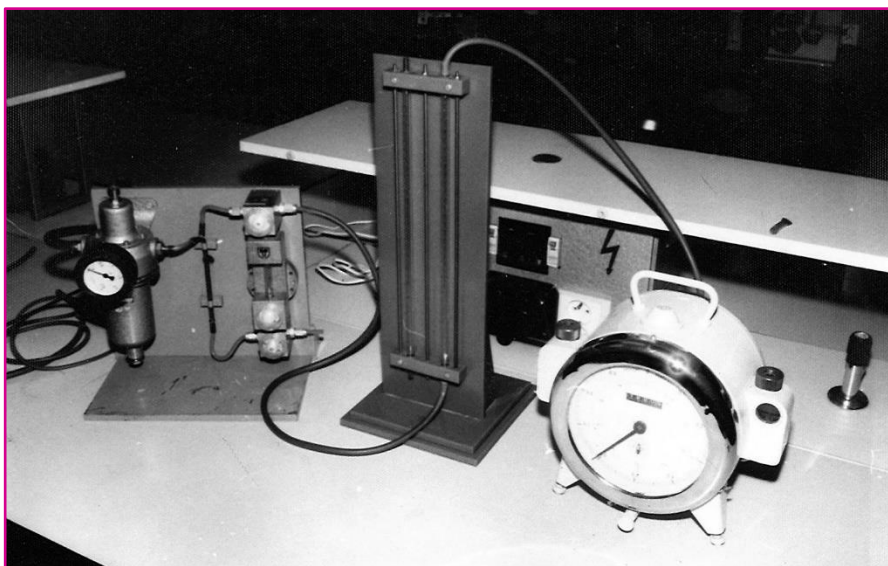
Výukové panely s úlohami v přístavbě budovy na Leninově nám. (60. léta)

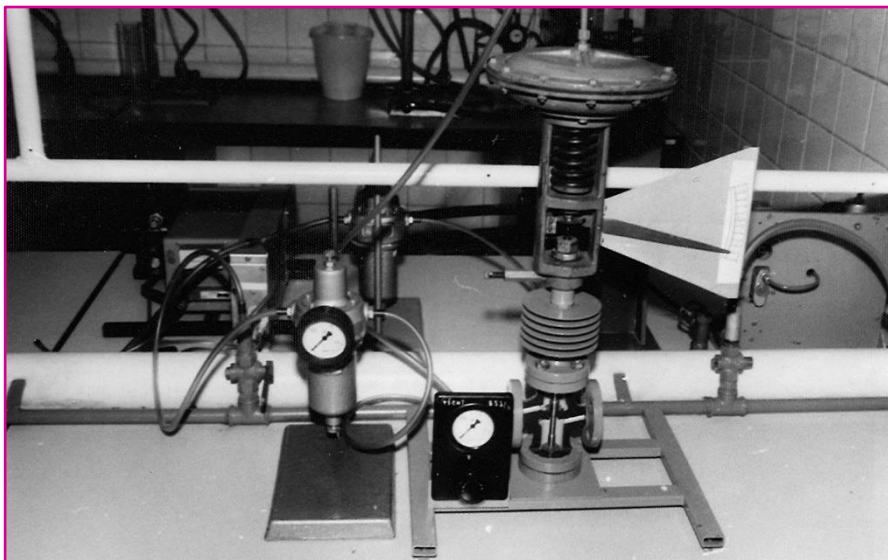
Jeden z výukových panelů se studenty v laboratoři automatizace v přízemí přístavby budovy na Leninově nám. a jeho lehce modernizovaná verze ještě po roce 2000

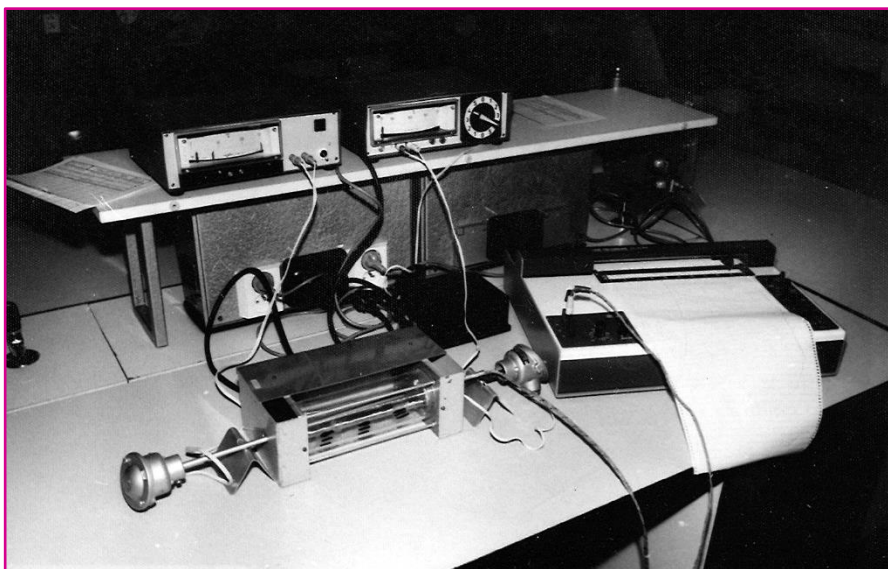
Jedna z úloh v laboratoři automatizace

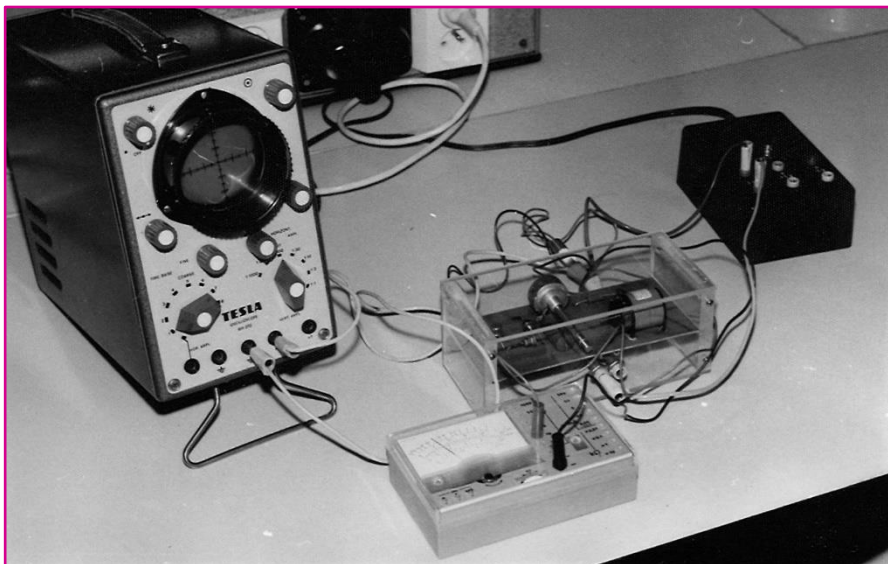
Jedna z úloh v laboratoři automatizace

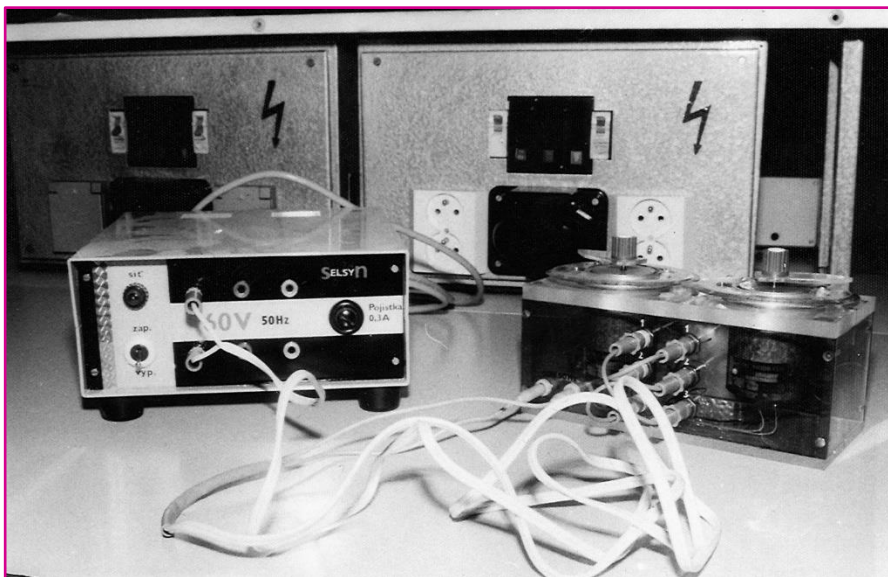
Jedna z úloh v laboratoři automatizace

Jedna z úloh v laboratoři automatizace

Jedna z úloh v laboratoři elektrotechniky

Jedna z úloh v laboratoři elektrotechniky

Přednáška o programování řídicího počítače ADT v laboratoři v přízemí přístavby

Přednáška o programování řídicího počítače ADT v laboratoři v přízemí přístavby

Studenti ve výzkumné laboratoři se skleněnými kolonami na začátku 90. let

Laboratoř automatizace v místě dnešní PL101 (2005)

Konference

Jak již bylo uvedeno, členové katedry se v průběhu let zúčastnili mnoha konferencí souvisejících s oblastmi ve vědě a výzkumu, které katedra řešila. Katedra od roku 1994 každé 2 roky pořádala konferenci Řízení procesů (ŘÍP) v Horní Bečvě, později v hotelu Dlouhé Stráně v Koutech nad Desnou. Její členové se pravidelně účastnili též konference Process Control ve Vysokých Tatrách, pořádané se stejnou dvouroční frekvencí, ale s ročním posunem. To umožnilo udržovat a dále prohlubovat navázanou spolupráci se sesterskými pracovišti nejen po celé České republice a na Slovensku, ale i s pracovišti v zahraničí.

Krátkou zprávu o průběhu konference vždy po jejím zakončení podal v univerzitním zpravodaji, a později i v časopise *Automa*, prof. Taufer. V roce 50. výročí založení chemického vysokého školství v Pardubicích v r. 2000 bylo pořádání konference navíc zařazeno do širšího programu oslav. Uvedme dále několik úryvků ze zpráv o naší konferenci, které se podařilo dohledat.

ŘÍP 2000 úspěšný.¹³ 4. mezinárodní vědeckotechnická konference Řízení procesů ŘÍP 2000 se konala ve dnech 11. – 14. června 2000 v hotelu Dlouhé Stráně v Koutech nad Desnou. Touto konferencí se Katedra řízení procesů a výpočetní techniky Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice připojila k akcím pořádaným při příležitosti 50. výročí založení chemického vysokého školství v Pardubicích. Zároveň si připomenula 40. výročí založení katedry. Záštitu nad konferencí převzal děkan FChT pan doc. Ing. Josef Kotyk, CSc. Konference se zúčastnilo celkem 156 účastníků. V jednotlivých sekcích pak bylo předneseno celkem 58 přednášek, 82 prezentací bylo ve formě vývěsek. Tradiční kulatý stůl byl tentokrát věnován novým ISO normám z oblasti značení a názvosloví v oboru automatizace a normám pro psaní technických zpráv a disertací. Přátelská atmosféra, korektní a vstřícné jednání, čisté a pohodlné ubytování a výborná strava jenom znásobily dělnou atmosféru konference.

ŘÍP 2002 úspěšný.¹⁴ Již 5. vědeckotechnická konference s mezinárodní účastí Řízení procesů – ŘÍP 2002 se pod záštitou děkana Fakulty chemicko-technologické doc. Ing. Petra Mikuláška, CSc. konala ve dnech 9. – 12. června 2002 v hotelu Dlouhé Stráně v Koutech nad Desnou v Jeseníkách. V 7 odborných sekcích byly prezentovány výsledky vědeckovýzkumné, technické a vzdělávací činnosti v 57 přednáškách a na 110 vývěskách. U kulatého stolu se rozvinula diskuse na téma „Současné trendy v automatizaci a navazující výchova kvalifikovaných odborníků“. Vyslovené přání pokračovat v jejím konání pořadatele nejenom těší, ale hlavně zavazuje k přípravě konference příští.

¹³ Úryvek z článku ve zpravodaji UPCE č. 24 z listopadu 2000.

¹⁴ Úryvek z článku ve zpravodaji UPCE č. 31 ze září 2002.

Řízení procesů – ŘÍP 2004.¹⁵ Již šestá vědeckotechnická konference s mezinárodní účastí Řízení procesů 2004 se konala ve dnech 8. až 11. června 2004 v hotelu Dlouhé Stráně v Koutech nad Desnou. Konference se zúčastnilo 193 odborníků, z toho čtrnáct ze zahraničí, kteří výsledky své vědeckovýzkumné činnosti prezentovali v 77 přednáškách a na 121 vývěškách. Dalších 61 autorů přispělo svými pracemi do sborníku konference.

ŘÍP 2006 úspěšný.¹⁶ Již posedmé organizovala katedra řízení procesů a výpočetní techniky Univerzity Pardubice ve spolupráci s ústavem počítačové a řídicí techniky VŠCHT Praha, ústavem informatizace, automatizace a matematiky STU Bratislava a katedrou informačních technologií MITChT Moskva mezinárodní konferenci Řízení procesů ŘÍP 2006. Konference se uskutečnila od 13. do 16. června 2006 v hotelu Dlouhé Stráně v Koutech nad Desnou. Na konferenci bylo přihlášeno celkem 231 účastníků. Potěšující je skutečnost, že se konference ve značném počtu zúčastnila i mladá generace – doktorandi (celkem 50). Je možné vyslovit jenom jedno přání – aby se v tomto duchu konala i příští konference v roce 2008 a rovněž nejbližší setkání na konferenci Process Control v roce 2007 ve Vysokých Tatrách.

Vědeckotechnická konference ŘÍP 2008.¹⁷ Tradiční, již osmá vědeckotechnická konference s mezinárodní účastí Řízení procesů (ŘÍP) 2008 se konala 9. až 12. června 2008 v hotelu Dlouhé Stráně v Koutech nad Desnou. V tomto malebném kraji Hrubého Jeseníku se účastníci konference setkali již pošesté. Práce konference se přímo zúčastnilo 134 odborníků, kteří své příspěvky prezentovali v 42 přednáškách, na 97 vývěškách a 57 jich zaslalo příspěvek do sborníku. Potěšující byla účast 45 doktorandů a mladých pracovníků do třiceti let. Program konference zpestřili koncertem žáci ZUŠ Rýmařov. Žel na nižší účasti oproti předcházejícím ročníkům se výrazně podepsala nová kritéria hodnocení vědecko-výzkumné práce, kdy se příspěvek na domácí konferenci v podstatě nepočítá. Bude-li tento trend pokračovat, mnoho konferencí bude muset svoji činnost ukončit. Je proto třeba si vážně položit otázku, kde potom budou výsledky své práce prezentovat zejména doktorandi a začínající vědečtí pracovníci, kteří ještě objektivně nemají na to, aby publikovali v časopisech s odpovídajícím IF? Kde se budou setkávat odborníci, aby si v neformálních diskusích mohli vyměnit zkušenosti ze své odborné a vědecké činnosti?

ŘÍP podeváté.¹⁸ Ve dnech 9. až 12. června 2010 se v hotelu Dlouhé Stráně v Koutech nad Desnou konala již devátá tradiční konference s mezinárodní účastí Řízení

¹⁵ Úryvek z článku v časopisu AUTOMA č. 10/2004.

¹⁶ Úryvek z článku v časopisu AUTOMA č. 10/2006.

¹⁷ Úryvek z článku v časopisu AUTOMA č. 10/2008.

¹⁸ Úryvek z článku v časopisu AUTOMA č. 8/2010.

procesů – ŘÍP 2010. Záštitu nad konferencí převzal děkan FEI prof. Dr. Ing. Simeon Karamazov. Konference se zúčastnilo celkem aktivních 114 účastníků (z toho 33 doktorandů), 57 jenom publikovalo ve sborníku. Účastníci byli z ČR, SR, Ruska, Německa, Vietnamu a Mongolska. Celkem bylo předneseno 46 příspěvků, 61 bylo prezentováno ve vývěskové formě. Ačkoliv klesající tendence v počtu účastníků vytváří otazník nad konáním dalšího ročníku konference, organizátoři doufají, že v roce 2012 projeví o konferenci zájem dostatečný počet účastníků a jubilejní, desátý ročník bude možné kvalitně připravit a úspěšně realizovat.

A jak to dopadlo? Jubilejní 10. ročník už pro nízký zájem proběhl korespondenčně. Byl sice vydán sborník příspěvků, ale klasická konference s prezenční účastí, kulatým stolem a bohatým doprovodným programem se už nekonala. Pořádání konference ŘÍP bylo tak po letech ukončeno.

Konference ŘÍP 1994, Horní Bečva – zleva doc. Taufer, doc. Krejčí, prof. Šňupárek (děkan FChT), doc. Kotyk, dcera prof. Gordějeva, prof. Schmidt (VŠCHT Praha), doc. Pljutto (MCHTI), doc. Jakeš a prof. Burianec (oba VŠCHT Praha) a prof. Gordějev

Tradiční pardubické perníky s logem konference ŘÍP z roku 2000 (vycházelo z loga katedry), konference byla pořádána u příležitosti 50. výročí univerzity a 40. výročí katedry

Mgr. Jiří Taufer hraje na sitár na konferenci ŘÍP 2004

Diskuze doc. Duška s doc. Schlegelem (ZČU v Plzni) na konferenci PC 2007

Diskuze doc. Duška s doc. Schlegelem (ZČU v Plzni) na konferenci PC 2007

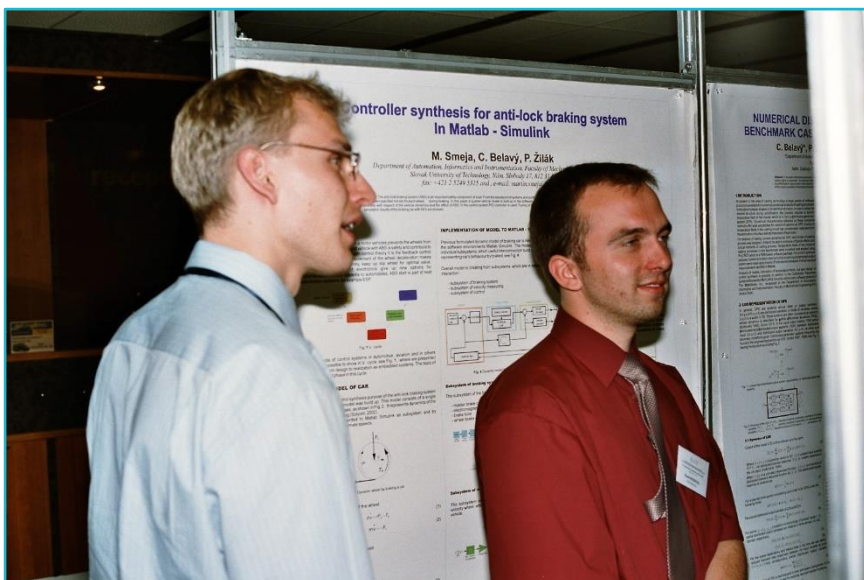
Diskuze doc. Duška s doc. Schlegelem (ZČU v Plzni) na konferenci PC 2007

Dr. Honc, doc. Macháček a prof. Robert Haber (Technische Hochschule Köln) na konferenci PC 2007

Doc. Jan Cvejn na konferenci PC 2007

Ing. Pavel Škrabánek a Ing. Pavel Rozsival na konferenci PC 2007

Výpočetní technika na VŠChT a Univerzitě Pardubice

Následující text vychází ze vzpomínek doc. Ing. Milana Javůrka, CSc., doc. RNDr. Josefa Čermáka, CSc. a doc. Ing. Josefa Kotyky, CSc.

Základem technických a přírodovědných oborů – chemie je jejich typickým zástupcem – je práce s experimentálními daty, tj. především jejich matematické, numerické zpracování. Zde je potřeba rutinního počítání zvláště aktuální. V 50. letech a na počátku 60. let minulého století se na katedrách tehdejší VŠChT používaly především elektromechanické kalkulátory (např. značky Mercedes), které uživatele i jejich kolegy obtěžovaly značným hlukem.

Již v 60. letech se začaly objevovat elektronické kalkulátory, jejichž soubor operací byl, stejně jako u předcházejících mechanických a elektromechanických typů, omezen pouze na základní matematické operace. Nejdříve jimi byly vybavovány katedry (např. na Katedře automatizace chemických výrob to byla bulharská ELKA) a později i na kolejích (blok B) bylo zřízeno tzv. Výpočetní středisko, kde bylo k dispozici odhadem 6 těchto velkých stolních kalkulátorů pro usnadnění práce studentů na laboratorních protokolech. Toto středisko fungovalo v režii SSM až do druhé poloviny 70. let. Velké stolní kalkulátory byly posléze nahrazovány kapesními programovatelnými kalkulačkami, které se začaly prosazovat od poloviny 70. let. Převažovaly kalkulačky firem Hewlett Packard s tzv. polskou logikou a Texas Instruments s aritmetickou logikou (TI-58 a TI-59). Umožňovaly vytvoření programu o několika desítkách kroků. Programování na nich bylo pracné, avšak při dostatečné trpělivosti bylo možno dosáhnout dobrých výsledků.

Koncem 60. a začátkem 70. byla v oblibě tzv. programovaná výuka, kdy jednotlivé pasáže výuky byly segmentovány do „programu“, který studenta vedl. Při splnění kontrolních otázek pokračoval dále, jinak byl nucen obtížné pasáže opakovat až do splnění kontrolních otázek. Z přístrojů byl známý zejména „Unitutor“, pro zkoušení se používal „Repex“. Testové otázky byly na papírových kartách. Výběr se prováděl elektrickým perem, kterým se Źuklo do otvoru vedle vybrané otázky. Přístroj pak sčítal špatné a dobré odpovědi. Fungovalo jich několik na více katedrách (KAICH, KAV, KChI). Na katedře se programovanou výukou zabýval zejména J. Timar. Vývoj těchto zařízení probíhal pod vedením kolektivu nadšenců (Vladimír Štěpán) na tehdejší VŠE Gustava Klimenta v Praze.

Výpočetní technika byla koncem 60. a v průběhu 70. let v provozu pouze na Katedře automatizace chemických výrob. Počátky výpočetní techniky byly analogové. Na katedře byly instalovány analogové počítače (AP-4, AP-3, AP-Š, MEDA a unikátní pneumatický analogový počítač německé výroby).

Teprve v roce 1968 byl na katedře uveden do provozu malý sálový číslicový počítač ODRA 1013 polské výroby a organizačně bylo vybudováno výpočetní středisko

s celoškolskou působností. Tato skutečnost ovlivnila studijní programy i obsahy celé řady předmětů. Počítač ODRA bylo zpočátku možno programovat pouze v číslicovém kódu, assembleru a autokódech FP13 a Most. Programování bylo dobrodružstvím, programy byly dlouhé a chyby se hledaly ve výpisech rozložených na katedrální chodbě. Později byly zakoupeny kompilátory jazyků Algol 60 a Pascal. ODRA sloužila především k vědecko-technickým výpočtům.

Po instalaci řídicího počítače české výroby ADT 4100 a později ADT 4410 se oblast využití rozšířila od vědecko-technických výpočtů i na programování řídicích algoritmů a výstavbu ASŘTP. Uvedené řídicí počítače byly již vybaveny kompilátory vyšších programovacích jazyků ADT Algol, ADT Fortran a ADT Pascal.

Výkonný sálový počítač byl v té době dostupný pouze na GŘ Unichem v Pardubicích (EC-1040, Robotron), který byl některými katedrami (KAICH, KEMCh) využíván pro složité rutinní zpracování experimentálních dat v rámci spolupráce s průmyslem.

V průběhu 70. let bylo rozhodnuto řešit problém rozsáhlých výpočtů zakoupením výkonného sálového počítače. Nejdříve bylo třeba vybudovat příslušné prostory. V Doubravících byl postaven další pavilon, jehož jedna polovina měla sloužit jako výpočetní středisko a ve druhé polovině byl instalován papírenský poloprovoz tehdejší Katedry dřeva, papíru a celulózy. Celou akci dostal na starost RNDr. Josef Čermák, CSc., učitel z Katedry fyziky, který měl s velkou výpočetní technikou nejvíce zkušeností, a později se stal vedoucím střediska. Kromě materiálních příprav bylo třeba zajistit proškolené techniky. Školení probíhalo v Kazani (hlavní město Tatarské ASSR) přímo u výrobce sálového počítače EC-1033. Počítač byl koncem roku 1979 dodán, v průběhu roku 1980 instalován a na podzim 1980, kdy bylo vytvořeno Výpočetní středisko VŠChT, uveden do provozu.

Jeho využití pracovníky školy bylo poněkud omezeno, zejména kvůli vzdálené dislokaci v TP Doubravice. Největšími uživateli byli RNDr. Meloun, CSc. (KAICH), Ing. Pytela, CSc. (KOCh), Ing. Doleček, CSc. (KChI) a Ing. Čepčiansky, CSc. (KTOL). Středisko sloužilo rovněž studentům v rámci výuky zajišťované učiteli Katedry automatizace chemických výrob. Dále se zde zpracovávaly úlohy pro rektorát, databáze učebních plánů a pasport výukových prostor všech vysokých škol pro Ministerstvo školství. Celý projekt pasportu byl přepracován a byl vytvořen program, který byl postupně předáván jednotlivým technickým oddělením vysokých škol ke zpracování a doplňování vlastních dat. Sálový počítač byl později využit k tisku rozvrhových sestav, později i k sestavování rozvrhu hodin. Jednotlivé výstupy byly postupně začleňovány i do celoškolského informačního systému. Výpočetní středisko bylo později transformováno na Ústav výpočetní techniky, podřízený prorektorovi pro vědu a výzkum, kterým byl v té době doc. Ing. Ivan Taufer, CSc. Doc. Taufer byl rovněž předsedou Komise pro výpočetní techniku, která sdružovala zainteresované pracovníky různých kateder a fungovala jako poradní orgán vedení

školy pro obor výpočetní techniky. Zmíněná komise pracovala ještě v průběhu 90. let.

Kromě kateder se rovněž školní knihovna snažila o automatizaci rutinních prací. Veškeré katalogy a katalogizační lístky se tehdy vypisovaly na psacím stroji, přičemž lístky bylo třeba vypisovat vícekrát pro jednotlivé katalogy. V průběhu 80. let byl zakoupen organizační automat Consul 353, který pořízený text zaznamenával také na děrnou pásku a z té se pak prováděl opakovaný tisk. Dále knihovna zakoupila osmibitový kancelářský počítač tuzemské výroby Text 01, který byl vybaven kvalitní typovou tiskárnou a disketovou jednotkou na dvě osmipalcové diskety. Umožňoval rovněž programování v databázovém jazyce dBase2. Ing. M. Javůrek, který tehdy působil na VS v Doubravících, byl pověřen vytvořením sady programů, které by s využitím papírových pásek z Consulů prováděly tisk různých přehledů přírůstků a jejich ukládání na magnetická média. Ta se po několika letech stala zdrojem pro knihovnický systém SMARTLIB, který již fungoval na platformě PC.

Samostatnost ve výpočetní technice si zachovala Katedra automatizace chemických výrob, která počátkem 80. let nahradila dosluhující ADT 4100 novým typem ADT 4400.

V průběhu 80. let se začaly stále více prosazovat malé stolní počítače. Bohužel nejoblíbenější typy tehdejší doby (Sinclair ZX Spectrum a Commodore 64) byly dostupné pouze v podnicích Tuzex, čímž byly pro organizaci nedostupné. Bylo možno zakoupit pouze počítače z domácí výroby (čehož řada kateder využila) např. typy IQ 151, PP 01, PP 06 či TNS Slušovice, které však byly poměrně poruchové a nespolehlivé.

Trend rozšiřování stolních počítačů bylo třeba řešit organizačně na celoškolské úrovni. Dne 1. 3. 1989 byla vytvořena Laboratoř elektronizace (celoškolský útvar pečující o stolní počítače), další oddělení v rámci stávajícího Ústavu výpočetní techniky. Jeho vedoucím byl ustanoven Ing. Milan Javůrek, CSc., do té doby pracující jako vedoucí provozu ve Výpočetním středisku v Doubravících. Laboratoř elektronizace zajišťovala nákup počítačů i programového vybavení, jejich instalaci, zprovoznění a zaškolování pracovníků kateder. První počítače typu PC byly nakupovány v JZD Agrokombinát ve Slušovicích, což byla na konci 80. let jediná možná varianta. První slušovický PC stál okolo 250 000 Kčs. Teprve počátkem 90. let se otevřely trhy, začaly vznikat počítačové firmy a výpočetní technika se pomalu stávala běžně dostupným zbožím.

Ve Výpočetním středisku v TP Doubravice byl dosluhující počítač EC-1033 nahrazen podstatně novějším a výkonnějším, rovněž sálovým počítačem IBM 4381. K jeho instalaci a zahájení provozu sice došlo, ale přibližně po dvou letech, kdy jeho využití kvůli stále se zvyšujícím počtům PC stagnovalo, byl jeho provoz zastaven. Výpočetní

středisko bylo 1. 4. 1992 spojeno s Laboratoří elektronizace do jednoho útvaru – Střediska výpočetní techniky – jehož vedoucím se stal Ing. Milan Javůrek, CSc. Slepou uličkou se ukázalo zakoupení středního počítače SMEP 50/50 (1987–88), který byl instalován v přízemí Rektorátu VŠChT v Havlíčkově ulici. Poněvadž nemohl konkurovat nastupujícím PC, byl po několika letech demontován a zlikvidován.

Výuka výpočetní techniky

Výuka výpočetní techniky byla na VŠChT zahájena v akademickém roce 1962/63, a to pouze ve studijním oboru Automatizace chemických výrob. Předmět s názvem Počítací stroje v rozsahu 2 hod. přednášek a 1 hod. cvičení, zahrnující počítače analogové i číslicové, zajišťoval nejprve externě Ing. Fábera, od roku 1964/65 pod názvem Matematické stroje rovněž externě Ing. Vladimír Borský z Výzkumného ústavu radiotechniky v Opočínku. Od akademického roku 1965/66 se předmět Matematické stroje přechodně objevil i ve studijním plánu oboru Analytická chemie se zaměřením na fyzikální chemii. V akademickém roce 1967/68 už ze studijních plánů Analytické chemie vypadl. Tato katedra si zřídila svůj vlastní předmět Základy výpočetní techniky a programování ve specializaci, který vyučoval RNDr. Josef Čermák, CSc.

Předmět Matematické stroje byl v posíleném rozsahu 3–2 vyučován ve studijních oborech Automatizace chemických výrob a Procesy a zařízení chemických výrob. Od roku 1968/69 převzal výuku tohoto předmětu externě Ing. Jaroslav Maršík, CSc. z ÚTIA, AV ČR. Souběžně se specializovaným předmětem Matematické stroje vznikl i základní předmět Základy programování, který začal v obou směrech studia (chemickotechnologickém a chemickoinženýrském a automatizačním) přednášet v rozsahu 2 hod. přednášek Ing. Igor Koropecský, CSc. v akademickém roce 1971/72. Od akademického roku 1973/74 převzal tento předmět Ing. Josef Kotyk, CSc. v rozsahu 1–1. Náplní předmětu byly zpočátku algoritmy numerických metod a jejich implementace na aktuálně dostupných prostředcích výpočetní techniky. Předmět postupně získával větší počet vyučovacích hodin (v akademickém roce 1975/76 byl již rozsah 2–2 a jeho náplň se měnila s vyvíjejícími se potřebami uživatelů od programování k efektivnímu využívání uživatelských komerčních produktů. Výuka se rovněž měnila v souvislosti s postupným vybavováním školy prostředky výpočetní techniky a studenti procházeli výcvikem nejprve na sálových strojích ODRA 1013, ADT 4100, ADT 4410, EC-1033 a později v učebnách od stolních IQ 151, PP 06 až po nejrůznější typy PC.

V 70. a 80. letech byla obsahem výuky především algoritmizace, rozvíjející exaktní logické myšlení, přepis algoritmu do programovacího jazyka a odladění programu na dostupném počítači. Zpočátku byl vyučován Algol 60, od roku 1983/84 byl nahrazen modernějším jazykem Pascal. Byla vydána skripta „Příručka programování

v jazyce Pascal OS/JSEP“ (autoři Kotyk, Plíšek, Javůrek, Taufer). Zpracování praktických úloh probíhalo na počítači EC-1033 v Doubravících. Po několika letech byl Pascal na nátlak pracovníků ostatních kateder nahrazen jazykem Fortran. Opět byla zpracována skripta „Příručka programování v jazyce Fortran OS/JSEP“ (autoři Kotyk, Javůrek, Taufer, Plocek). Tento stav trval 2 roky, pak se výuka navrátila k metodicky vhodnějšímu a strukturovanému Pascalu.

Výuka byla posléze z výpočetního střediska přemístěna do učeben a hodinová dotace byla změněna ve prospěch praktické výuky ve cvičeních na poměr 3:1. Stolní počítače IQ 151 byly vybaveny zásuvnými moduly AMOS Pascal, kazetovými magnetofony pro vstupy a výstupy ze standardní magnetické pásky, některé navíc též jehličkovými tiskárnami či inkoustovými plottery a 8“ disketovými mechanikami. Počítače IQ 151 byly pomalé a nespolehlivé. Brzy byly nahrazeny také velmi poruchovými stolními počítači PP 06 se dvěma mechanikami FDD 5 ¼“ bez HDD. Disketové mechaniky nebyly z výroby řádně seřizeny a diskety byly akceptovány pouze mechanikou, v níž byly zformátovány. Mechaniky i diskety musely proto být číslovány a vyučující byl nucen přicházet do učebny v předstihu, aby uvedl počítače do provozuschopného stavu.

Teprve po poklesu cen a rozšíření možností trhu bylo možno zakoupit potřebné množství standardních PC. S rozvojem programového vybavení na PC se od výuky programování počátkem 90. let postupně upouštělo a začaly se vyučovat tehdy nejběžnější produkty pro editaci textu (Text602, AmiPro) a program Quattro Pro od firmy Borland na editaci tabulek. Tyto produkty se však ukázaly jako neperspektivní a od konce 90. let se přešlo na produkty firmy Microsoft, tj. textový editor Word a tabulkový editor Excel, což trvá do současnosti.

Dne 17. 1. 1991 byla ustavena další fakulta (Fakulta územní správy) a dosavadní VŠChT se transformovala na Fakultu chemicko-technologickou. Po vzniku dalších fakult (DFJP, Ústav jazyků) byl oficiální název školy dne 16. 2. 1994 změněn na Univerzitu Pardubice.

Výuku výpočetní techniky na Fakultě chemicko-technologické až do přechodu katedry na ÚEI v r. 2007 (od roku 2008 Fakulta elektrotechniky a informatiky) stále zajišťovala Katedra automatizace chemických výroby, přejmenovaná v roce 1995 na Katedru řízení procesů a výpočetní techniky. Pracovníci katedry automatizace zpočátku pomáhali s výukou na nově vznikajících fakultách, které si postupně vytvořily své vlastní útvary a staly se v této oblasti autonomními. Výuku výpočetní techniky si v současnosti zajišťují jednotlivé fakulty samy s ohledem na své potřeby a zaměření.

Internet

Rozšiřování Internetu u nás začalo po roce 1990 v tehdejší Oblastním výpočetním centru ČVUT v Praze, vedeném doc. Oherou. Zde se vyčlenila asi desetičlenná skupina zájemců o nové technologie, jejímž představitelem byl Ing. Jan Gruntorád, CSc. (později ředitel CESNETu). Už v říjnu 1990 bylo zřízeno připojení k síti EARN do Lince. V prosinci 1991 byl schválen návrh na vybudování celostátní sítě VŠ – FESNET (Federal Education and Scientific Network). Bylo uvolněno 20 mil. Kč na nákup potřebných zařízení pro třináct VŠ, které se do projektu zapojily.

Jedním z účastníků byla i VŠChT, kterou zastupoval tehdejší vedoucí Střediska výpočetní techniky Ing. Milan Javůrek, CSc. Dne 13. 2. 1992 bylo zřízeno první oficiální připojení k Internetu u nás na FEL ČVUT. O rok později byla uvedena do provozu síť vysokých škol CESNET (mezitím došlo k rozdělení Československa, proto slovo Federal bylo nahrazeno slovem Czech. Z počátku tato síť fungovala jako zájmové sdružení VŠ, později se z původní pracovní skupiny na ČVUT zformovala komerční společnost CESNET s. r. o. Několik let fungovala Rada CESNETu jako poradní orgán náměstka ministra školství (jejím členem byl rovněž Ing. Javůrek, CSc.). Po roce 1995 došlo k rozšíření Internetu i do komerční a později také do soukromé sféry.

Okolo roku 1994 byla na VŠChT vybudována interní počítačová síť na základě sběrnicové topologie a technologie 10BASE2 (koaxiální kabel). Propojení lokalit a připojení na CESNET bylo zajištěno klasickými modemy a pronajatými telefonními linkami s centrem na Stavařově. Maximální rychlost telefonních linek byla 19,2 kbps. Odpovědným řešitelem byl Ing. Milan Javůrek, CSc.

Požadavky na výkon sítě a rozšiřování školy (po vzniku dalších fakult tehdy již Univerzity Pardubice), si vyžádaly další výraznou modernizaci. Univerzita Pardubice požádala r. 1996 MŠMT, aby jí byl v rámci programu „Budování infrastruktury pro výzkum a vývoj na vysokých školách“ poskytnut finanční příspěvek. Projekt „Propojení lokalit Univerzity Pardubice rekonstruovanou datovou a telefonní sítí“ obdržel identifikační kód IF96052 a finanční příspěvek MŠMT na investice 5 mil. Kč. Ostatní prostředky do celkového objemu se zavázala hradit univerzita. Odpovědným řešitelem byl doc. Ing. Josef Kotyk, CSc., tehdy děkan FChT, spoluřešiteli byli doc. Ing. J. Čapek, CSc., děkan FES, doc. Ing. K. Šotek, CSc., děkan DFJP a Ing. F. Dušek, CSc., učitel KŘPVT. Vítězem výběrového řízení na dodavatele se stala firma Ericsson. Práce probíhaly v letech 1996 až 1998.

Výsledkem projektu byla moderní modulární integrovaná datová a telefonní síť se strukturovanou kabeláží s dlouhodobou perspektivou využívání. Kabeláž telefonní a datové sítě splnila požadavky na kategorii 7 (frekvence 600 MHz). Kromě všech lokalit (nám. Legií, TP Doubravice, kampus na Stavařově, koleje, knihovna, Katedra biologických a biochemických věd ve Štrossově ulici, FZS v Černé za Bory) bylo

připojeno i detašované pracoviště DFJP v České Třebové. Projekt odpovídal soudobým poznatkům i technologiím využívaným v zahraničí i v ČR a zajišťoval maximální využití a ochranu vložených investic při možném dalším rozšiřování a zdokonalování. Rekonstrukce sítě umožnila univerzitě integraci do akademické sítě TEN-34. Realizace projektu umožnila okamžité zvýšení propustnosti a spolehlivosti spojení. Instalace digitální telefonní ústředny zvýšila kvalitu telefonního spojení a rozšířila paletu služeb uživatelům při současném snížení nákladů na telefonní hovory. Celkové investiční náklady dosáhly 41,5 mil. Kč.

O zajištění síťových služeb se staralo nově vzniklé Středisko sítí, které vedl Ing. Václav Dušek. Výpočetní technika na fakultách, katedrách i na rektorátě začala být využívána také pro databázové služby. Byly vytvářeny celoškolské informační systémy (ekonomické, studijní). To si vyžádalo i organizační změnu – 1. 1. 1998 vzniklo Centrum informačních technologií, které mělo zastřešovat veškeré činnosti související s výpočetní technikou. Jeho vedoucím se stal Mgr. Martin Boka. Dosavadní oddělení – Středisko sítí a Středisko výpočetní techniky se staly útvary v rámci CIT. Tato organizační struktura přestala během cca 6 let vyhovovat a transformovala se v tzv. Informační centrum. Centrum mělo na starosti vše kolem informací, nejen výpočetní techniky, a mělo rovněž nové organizační členění. Jeho součástí se stala i Univerzitní knihovna. Vedoucí IC byla jmenována Ing. Olga Klápšťová.

Analogový počítač AP-4 na KAV (Ing. L. Kutílek, 60. léta)

Číslicový počítač ODRA 1013 s příslušenstvím (před r. 1975) – na snímku Ing. Timar u čtečky děrných pásek a stolní verze dálnopisu Siemens, v pozadí dálnopis T100 ze Zbrojovky Brno, v popředí dálnopis Siemens (používaly se jako tiskárny)

Odložený dálnopis Siemens v laboratoři elektrotechniky a automatizace

Velký sálový počítač EC-1033 ve výpočetním středisku v Doubravících

Velký sálový počítač EC-1033 ve výpočetním středisku v Doubravících (na snímcích operátorky Soňa Šťastná a Dana Cejnarová)

Čelní panel¹⁹ počítače EC-1033

Návštěva reportéra Vlastimila Weinerja ve výpočetním středisku v Doubravících v lednu 1986 – zleva operátorka Jana Šmahová, doc. RNDr. Josef Čermák, CSc. a Ing. Milan Javůrek, CSc.

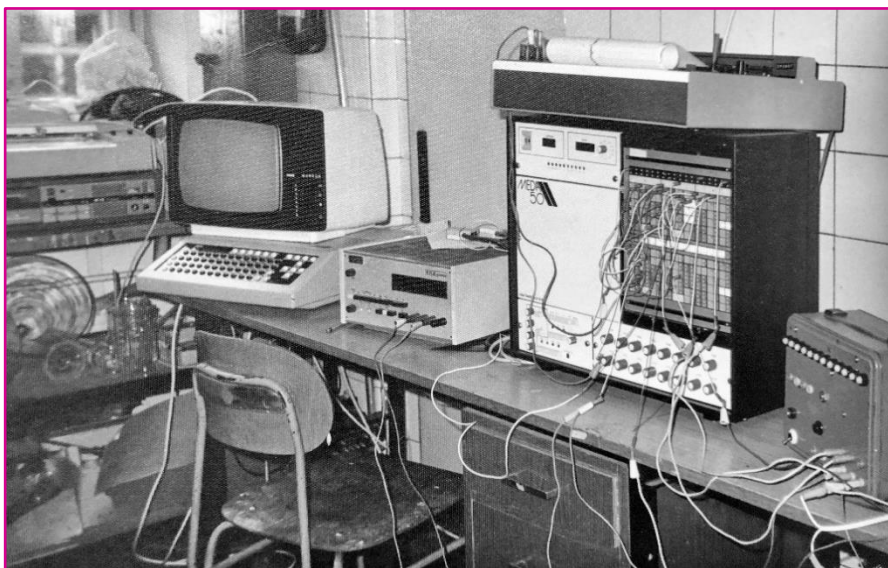
¹⁹ Po zrušení počítače získal čelní panel technik výpočetního střediska S. Rafael. Vlastnil jej až do odchodu z katedry při stěhování FChT do Polabin a později jej věnoval jakémusi muzeu.

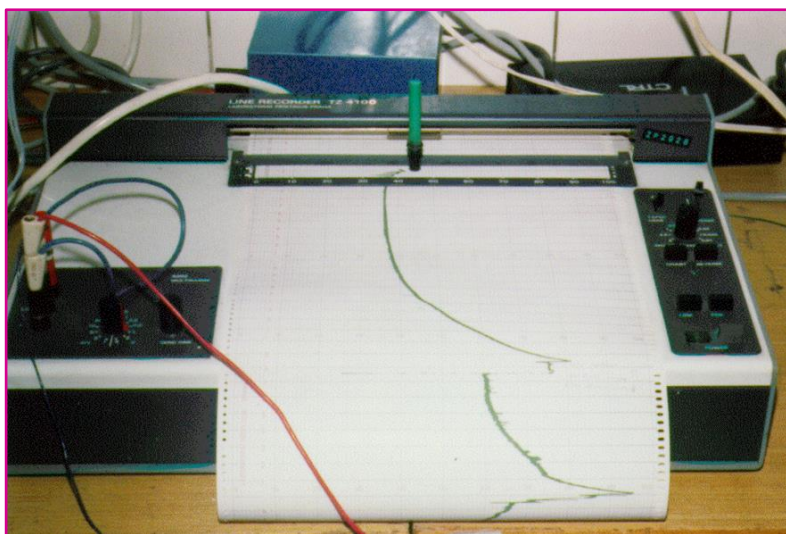
Ing. M. Javůrek, CSc. s reportérem V. Weinerem při tisku jeho kondiciogramu

Střeďeční odpolední směna patřila organikům, zleva Ing. Patrik Pařík, Ing. Vítězslav Zima, CSc., u terminálu Ing. Petr Bahník (později Drvota)

Číslicový počítač IQ 151 propojený s analogovým počítačem MEDA 50 a digitronovým voltmetrem MT 100, monitorem je monochromatický televizor Tesla MERKUR, vlevo plotr a pod ním magnetopásková jednotka Tesla SP 210, nad analogovým počítačem je jednoliniový zapisovač (1988)

Jednoliniový zapisovač Line Recorder TZ 4100 používaný na katedře (na snímku záznam měření teploty na 7. patře nerezové rektifikační kolony)

Výpočetní středisko KŘPVT s počítačem ADT 4410 s terminály CM 7202, vlevo vzaadu je kazetová disková paměť KDP 720, vpravo jsou analogové počítače MEDA 41TC a 42TA, vpředu čtečka děrných pásek FS 1501, za ní děrovač a tiskárny

První počítačová učebna s počítači IQ 151 – Ing. J. Timar vyučuje programování v jazyce Pascal (1988)

Výuka programování na konci 80. let v učebně s počítači IQ 151 na kolejích – na snímku Ing. V. Jehlička

Počítač řady SMEP (systém malých elektronických počítačů) PP06 (80. léta)

Počítač typu PC 386 s vizualizací polovodičného zařízení na výrobu bionafty

Počítačová učebna v místě zrušeného výpočetního střediska (konec 90. let)

Počítačová učebna v místě zrušeného výpočetního střediska (listopad 2001)

Lidé a vztahy

Lidé

Každá společnost, jako je např. vysoká škola, fakulta, katedra, potřebuje ke své úspěšné činnosti tři základní zdroje: materiál, finance a lidské zdroje. Nejcennějším zdrojem je lidská síla. Lidé, jejich inteligence, zkušenosti, dovednosti, schopnost učení, inovace a tvořivost, navrhování a přijímání změn, dávají společnosti osobitý charakter. Jak odlišné jsou pracovní týmy, tak odlišné jsou jednotlivé společnosti. V minulosti byly činěny pokusy o sjednocení výuky na fakultách či na katedrách zaměřených na analogickou tematiku. Naštěstí se žádný takový pokus nepodařilo uskutečnit, neboť pouze odlišnost pracoviště od ostatních ospravedlňuje jeho existenci. Dlouhodobá existence katedry automatizace dokazuje, že měla kvalitní lidské zdroje.

Pokusím se o jejich stručnou subjektivní charakteristiku a předem se omlouvám, pokud se někoho z pamětníků negativně dotknu. Není to mým záměrem, ale kvůli objektivitě je třeba uvést i některé negativní vlastnosti. Všechny kolegy uvádím chronologicky podle data nástupu na katedru.

Učitelé

Učitelé jsou uvedeni s titulem, s nímž přicházeli. Z Přílohy A v Excelu lze vysledovat jejich kvalifikační růst včetně dosažených titulů. Nelze uvádět předměty, které vyučovali. Ve studijních programech je někdy uvedena pouze katedra, která předmět zajišťuje. Řada učitelů vyučovala souběžně i postupně různé předměty.

Kmenoví pracovníci Katedry chemického inženýrství, kteří katedru zakládali (V. Hutla, I. Koropečký a H. Koropečková včetně externisty J. Váni) velmi vlídně postupně přijímali nové spolupracovníky, čerstvé absolventy VŠCHT i pracovníky přicházející odjinud.

Ing. Vlastimil Hutla měl hluboké znalosti matematiky a fyzikální chemie, kterou vystudoval na VŠCHT Praha. Tyto znalosti uplatňoval při vytváření matematických modelů systémů a jejich řízení. Zabýval se převážně skleněnými aparaturami a rektifikačními kolonami. Již v prvních letech na katedře jsem se od něho mnoho naučil. Byl výborným učitelem. Zajímal se o kulturu a hudbu, hrál na trubku ve swingovém orchestru Oskara Kmoníčka²⁰, který měl profesionální úroveň. Byl také

²⁰ *Estrádní a taneční orchestr Závodního klubu Tesla Pardubice byl založen r. 1950 a jeho zakladatelem a dlouholetým dirigentem byl vynikající klarinetista a saxofonista Oskar Kmoníček. Ten ve 40. letech 20. stol. působil postupně v profesionálních orchestrech – Karla Vlacha, Gustava Broma a Jaroslava Maliny. V r. 1947 se přestěhoval do Pardubic, kde se mu během tří let podařilo sestavit orchestr převážně z mladých hudebníků.*

dlouholetým členem výboru Klubu filatelistů Pardubice. Jako filatelista se specializoval na naše známky 1. republiky. Se synem Petrem se podílel na vzdělávání mladých pardubických filatelistů a jejich úspěších v soutěžích i ocenění na výstavách. Měl rád společnost a jako skvělý vypravěč neměl na katedře konkurenci.

Ing. Igor Koropečký měl počítačový mozek. Pocházel z Ukrajiny a v psaném textu dělal drobné gramatické chyby, které mu jeho žena Helena opravovala. Měl vynikající smysl pro nové trendy, které se snažil na katedře zavést a rozvinout. Spolu s J. Váňou a manželkou Helenou zkoumal a navrhoval automatické analyzátoři. Zabýval se technickou kybernetikou, roboty a teorií automatické regulace. Jako první interní učitel katedry převzal od externích spolupracovníků výuku výpočetní techniky a programování. Jeho přednášky byly rozvážné a srozumitelné, bylo možno si je snadno zaznamenávat. Měl patriarchální výchovu a v rodině vyžadoval absolutní servis. Fyzicky byl robustní, pomalejší, avšak velmi zdatný a při turistice unesl velkou zátěž, kterou mu jeho Helena ráda zvětšovala.

Ing. Helena Koropečká se věnovala automatickým analyzátorům, měřicí technice a čidlům regulátorů, plánování a vyhodnocování experimentů. Přednášela a studenty zkoušela poněkud neuspořádaně, hovořila velmi rychle a důrazně opakovala fakta, která považovala za důležitá. Měla básnické nadání a rychle tvořila verše na libovolné téma. Byla drobné štíhlé postavy, fyzicky zdatná, rychlá, dobře lyžovala, ale v terénu postrádala orientační smysl. Na horských vrcholech bývala obvykle první a v době přestávky ráda pletla. Oba manželé Koropečtí milovali horskou letní i zimní turistiku a rádi se zúčastňovali přechodů různých pohoří. Byli velmi přátelští jako kolegové i turisté.

Ing. Emil Gemza pocházel z Kežmarku. Byl o 2 roky starší než já. Poněvadž mu po r. 1948 emigroval bratr do zahraničí, musel se nejprve vyučit, aby mu pak bylo dovoleno studovat. Řadu let jsem s ním spolupracoval na výzkumu systémů s rozloženými parametry a vytváření matematických modelů. Sdíleli jsme pracovnu, než se stal vedoucím personálního oddělení. Přestože pocházel z podhorské oblasti, hory nemiloval a nevyhledával. Rád hrál fotbal. Byl to pro mne kamarád, rád jsem s ním hovořil a diskutoval, často jsme se i přeli o politice. Považoval jsem jej za přesvědčeného komunistu a teprve po revoluci r. 1989 se mi svěřil se svým životním příběhem. Vadilo mi, že silně kouřil.

Ing. Josef Kotyk. Původně jsem chtěl studovat matematiku, kterou vystudoval a jako středoškolský profesor vyučoval můj otec. Kvůli nedostatku peněz jsem se rozhodl studovat místní VŠChT. Absolvoval jsem v r. 1960 v oboru Technologie anorganických látek a využil možnosti nastoupit na nově zakládanou Katedru automatizace chemických výroby, kde jsem mohl svou zálibu v matematice uplatnit. Zabýval jsem se výzkumem systémů s rozloženými parametry, aproximací dynamických charakteristik složitých systémů, numerickou zpětnou transformací

Laplaceových obrazů, rozvětvenými a vícerozměrovými systémy. Podílel jsem se na koncepci výuky a rozvoje výpočetní techniky. Výuku předmětu Teorie automatické regulace I. jsem obohatil o využívání MATLABu. Kromě zájmu o kulturu a hudbu (hrál jsem na housle a violoncello) jsem měl rád turistiku, fotografování a video, což mne i mou rodinu sblížilo s Koropeckými, s Jiřím Mitlöhnerem, Ivanem Tauferem a jeho rodinou i dalšími kolegy.

Promovaný právník Jiří Janko (později uváděný jako JUDr.) pobyl na naší katedře pouze krátce v r. 1962–63. Na katedru přišel z nějaké vysoké funkce na KNV v Hradci Králové (pravděpodobně náměstek) se slovy: „Blíží se partajní sjezd a budou se hledat viníci neutěšené ekonomické situace, proto jsem se musel uklidit.“ Ve stud. r. 1963/64 byl již vedoucím samostatné Katedry organizace, ekonomiky a plánování chemického průmyslu. Netajil se svým zpravodajským výcvikem, po válce pomáhal likvidovat Banderovce. Měl právo nosit zbraň a předváděl nám, jak se zatýká a jak se nasazují pouta. Znal spoustu vtipů a rád se zúčastňoval oslav. Díky svým konexím uměl v době nedostatku sehnat a zařídit cokoliv.

Ing. Jiří Kašpar uměl dobře matematiku a od počátku se zapojil do studia statických i dynamických charakteristik patrových rektifikačních kolon. Měl výrazný podíl na budování a rozšiřování katedrálních laboratoří a po čase se stal jejich vedoucím. Byl přátelský až zvořálí, často ironicky provokoval. Studentům tykal, což se nelíbilo jedné ze studentek, matce dvou dětí, a stěžovala si na něho v akademickém senátu fakulty. Rád sportoval, ve sportech byl spíše univerzál než specialista (fotbal, basketbal, tenis, ...). Zajímal se o filatelii, zejména o problematiku tisku prvních československých známek knihtiskových emisí Holubice a Osvobozená republika. Donedávna byl předsedou Společnosti sběratelů těchto známek a tajemníkem Komise expertů ČSF. Stále publikuje pro Czechoslovak Philatelic Society of Great Britain. Vyhledává společnost, zúčastňuje se oslav a společenských setkání i akcí katedry.

Ing. Jiří Mitlöhner byl milovníkem žen, turistiky, motorismu, hudby, fotografování a videa. Ve vědecké práci se s Koropeckými zapojil do výzkumu a konstrukce fotoelektrických analyzátorů kapalin, později do metod automatizovaných systémů řízení technologických procesů pomocí mikroprocesorů. Podílel se na celé řadě výzkumných zpráv a na spolupráci s průmyslem. Měl rozhodující podíl na vybavení katedry skleněnými aparaturami. Uměl programovat v assembleru a programy testovat na vývojovém systému. Vypůjčoval jsem si od něho hudební nahrávky a uvedl mne do stříhu videa. Zúčastnil se řady výletů našeho turistického oddílu a spolu s Koropeckými přešel legendární anglický trek „Coast to Coast“ (od pobřeží k pobřeží ve směru rovnoběžek napříč Anglií). Jako kameraman dokumentoval zájezdy cestovní kanceláře Poznání z Pardubic.

Zást. prof. Ing. Josef Komůrka se ve studijním roce 1964/65 stal vedoucím katedry. Na katedru přišel z postu ředitele Výzkumného ústavu automatizačních prostředků v Satalicích. Byl strojním inženýrem. Předtím pracoval v Chemických závodech v Novákách. Spolupracoval s Ing. Dr. Miroslavem Šalomonem²¹ a jím ovlivněn dával přednost Laplace-Wagnerově transformaci před transformací Laplaceovou²², kterou jsme na katedře před jeho nástupem používali. Podařilo se nám jej však přesvědčit, že v aktuálních publikacích se téměř výhradně používá transformace Laplaceova. Ačkoliv neměl žádný vědecký titul, byl uznávaným odborníkem v oboru automatizace. V následujícím studijním roce byl již řádným profesorem. Pragmaticky rozhodl o dalším směřování výzkumu bez velkých nároků na investiční prostředky. Předmětem jeho zájmu bylo matematické modelování systémů. Byl malé postavy s výraznou šedovlasou hlavou a hlubokým hlasem. Kouřil „Partyzánky“, které si řezal na poloviny a vkládal do špičky. Hýřil nápady. Zajímavá témata rozdával členům katedry na lístcích psaných čitelným stojatým písmem. Porady katedry svolával do své pracovny. Poněvadž většina kolegů tehdy kouřila, za chvíli bylo v místnosti nedýchatelné ovzduší. Postaral se o urychlení a obhájení rozpracovaných kandidátských prací (Hutla, Koropecký a Koropecká v r. 1966), inicioval témata dalších prací, sledoval a konzultoval jejich řešení. Rád se zúčastňoval bohatýrských oslav obhájených diplomových a kandidátských prací i jiných společenských akcí. Při legendárních „KAVRALLYE“ nepokazil žádnou zábavu.

Ing. Stanislav Krejčí se zapojil do výzkumu statických i dynamických charakteristik náplňových i patrových rektifikačních kolon, fázových rovnováh a účinnosti rektifikace. Později se jako první začal zabývat fuzzy řízením. Ovládal metody PR, katedru uměl prezentovat, prosazovat a hájit. Byl dobrým řečníkem a vypravěčem, poutavě přednášel. Rád sportoval, měl atletickou průpravu a spolu s J. Kašparem se věnoval míčovým hrám. Bavilo ho cestování, po revoluci r. 1989 se s námi a našimi přáteli z Brna zúčastňoval prvních zahraničních cest za velmi skromných podmínek. Po absolvování kurzu se stal průvodcem cestovních kanceláří. V přípravě akcí byl perfektní a pro jeho zasvěcené a vtipné výklady si ho opakovaně pro své zájezdy vyžadovalo osazenstvo Národního divadla. O svých cestách přednášel v polabinské Arše a na Cestovatelských večerech KČT Slovan Pardubice v sále Jana Kašpara v budově Krajského úřadu.

Ing. Ladislav Kutílek byl elektroinženýr. Věnoval se využití a výuce analogových počítačů, které umožňovaly názornou realizaci matematických modelů systémů a

²¹ Autor knihy *Matematika pro regulaci a automatisaci*. SNTL Praha 1957.

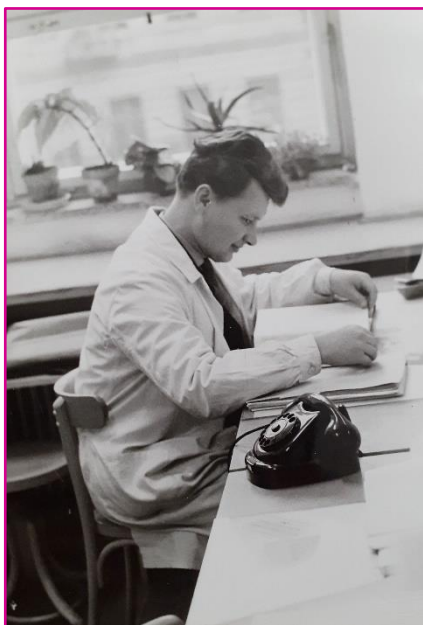
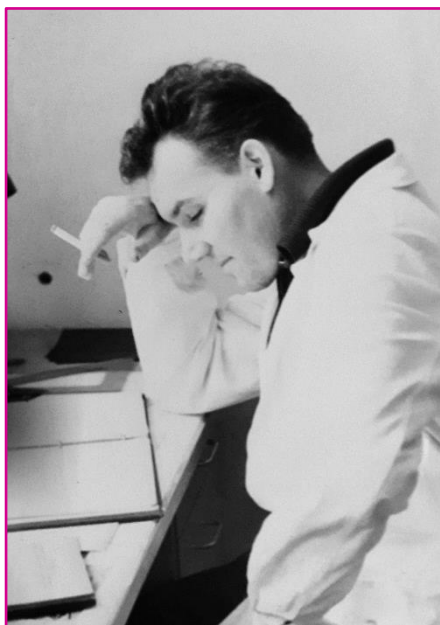
²² M. Šalomon zdůvodňuje svou volbu na s. 57 knihy takto: „Její použití (rozuměj LW transformace) v technické praxi se nám jeví výhodnější proto, že při Laplaceově transformaci (odkaz na definici) je rozměr obrazu roven rozměru původní funkce násobené časem (...), kdežto při LW transformaci (odkaz na definici) zůstává rozměr nezměněn. Je proto během výpočtu stále možná rozměrová kontrola, a tím zásadní kontrola správnosti rovnic.“

jejich automatického řízení. Stál i u počátků prvního číslicového počítače ODRA 1013. Ve svém e-mailu z 28. 2. 2025 uvádí „Kapitola o Výpočetní technice mi připomněla, jak jsme s kolegou Rácem hodiny děrovali vstupní pásky s programem na výměníky tepla a jezdili vlakem do Hradce Králové na Lékařskou fakultu, kde jsme měli na 15 minut rezervovanou ODRU. Byly to nezapomenutelné zážitky.“ Hrál fotbal, lyžoval, chodil pravidelně plavat a hrál tenis. Hrál na kytaru v orchestru EXOR. Zajímal se o umění. Po r. 1968 vycestoval na stáž do Anglie, pobyt si legálně prodloužil, a nakonec se rozhodl tam ilegálně zůstat. Dosáhl významného postavení ve firmě ICL, poté působil ve společnostech UNIVAC, Honeywell a od r. 1978 v Bull France jako marketingový manažer pro Evropu, Blízký východ a SSSR. Nyní žije ve Francii a občas mi telefonuje.

Ing. Pavel Rác byl rovněž elektroinženýr, na katedru nastoupil ve stejné době jako L. Kutílek a jeho práce byla analogická. Sportoval, byl velkým fandou dráhové cyklistiky, pravidelně trénoval na pardubickém velodromu. Zajímal se o umění a miloval jazz. Kouřil lulků a měl rád kvalitní čaj. Snil o životě na Novém Zélandu, kde by si rád založil norkovou farmu. Po srpnu 1968 emigroval a od té doby o něm nejsou žádné zprávy. V Pardubicích zanechal svou polskou manželku s malou dcerkou. Polské občance byl umožněn návrat do Polska, naše úřady však trvaly na tom, že dítě s československým občanstvím musí být odevzdáno do dětského ústavu. Jiří Janko jim zařídil společný návrat do Polska.

Ing. Pavel Šmaha byl absolventem našeho oboru. Zapojil se do výuky výpočetní techniky a programování a zabýval se dynamickým programováním, programovým vybavením ASŘTP, informačními a řídicími systémy chemickotechnologických procesů a jejich realizacemi. Z katedry v roce 1992 odešel na nabídnuté místo vedoucího Katedry územní informatiky na Fakultě územní správy Univerzity Pardubice. V r. 1993 přijal místo ředitele oblastních odborů Nejvyššího kontrolního úřadu ČR v Hradci Králové a v Pardubicích. Miloval umění a starožitnosti, které systematicky sbíral a vybavil si jimi dům na Starém Městě v Pardubicích, který sám zrekonstruoval. Uměl restaurovat a konzervovat starý nábytek a starožitné předměty. Choval včely a jezdil na koni. Nyní žije částečně na venkově a setkání s katedrou se účastní jen občas.

Ing. Oldřich Drábek, elektroinženýr, přišel na katedru z Tesly Pardubice. Převzal přednášení předmětu Elektrotechnika a zabýval se stochastickým modelováním, technickou kybernetikou, experimentální identifikací a řízením systémů a později umělou inteligencí. Byl přátelský, často se s ním ironicky poštuchoval V. Hutla, oba se znali z dřívějších let. Hrál dobře na harmoniku. Ve svém Wartburgu jezdil v klobouku a vyhýbal se složitým křižovatkám. Někdy se zbytečně urážel kvůli maličkostem. Byl diabetik a podcenil marginální nešetrný zásah při pedikúře. Nešel včas k lékaři a posléze musel podstoupit amputaci nohy pod kolenem, což způsobilo jeho předčasnou smrt.

Ing. Vlastimil Hutla a Ing. Emil Gemza ve svých pracovnách (1969)

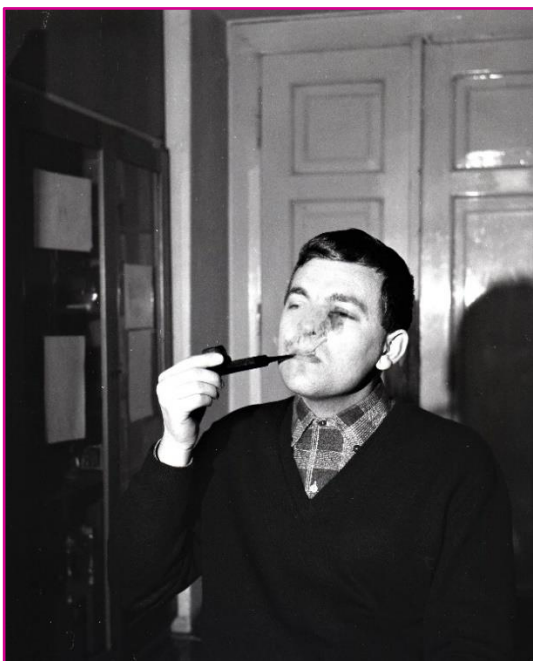
Ing. Helena Koropecová v laboratoři

Vpravo Ing. Jaroslav Váňa (VÚOS Rybitví)

Ing. Ladislav Kutílek v pracovně

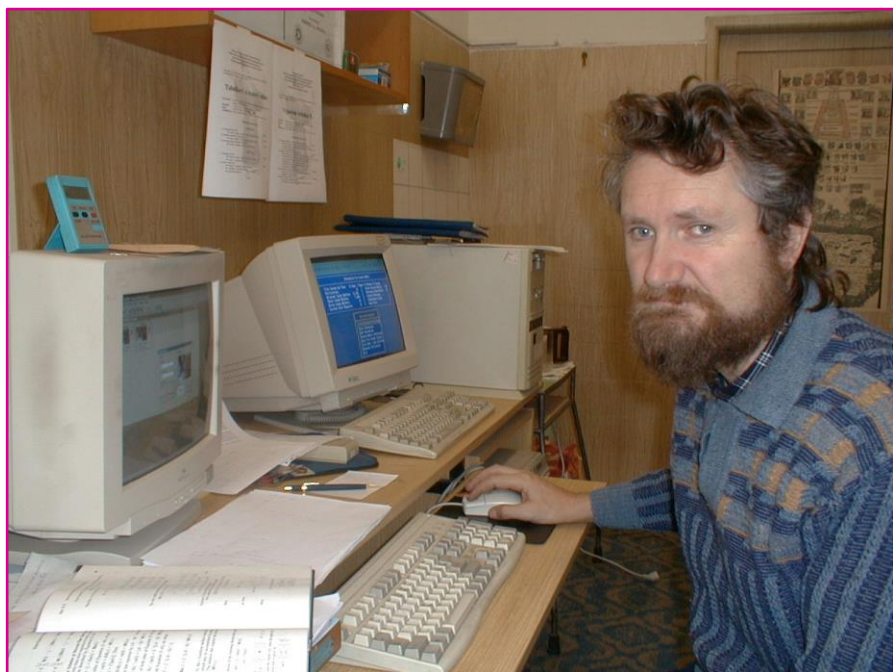
Ing. Pavel Rác

Doc. Ing. Ivan Taufer, CSc. a prof. JUDr. Jiří Janko (6. 10. 1988)

Ing. Vladimír Jehlička, CSc.

Ing. František Dušek, CSc. ve své pracovně (90. léta)

Ing. Jiří Kašpar, CSc.

Ing. Pavel Šmaha, CSc.

Ing. Milan Javůrek, CSc.

Ing. Jan Mareš a Ing. Petr Doležel

Prof. Ing. Vladimír Schejbal, CSc. na konferenci v Göteborgu v r. 2013 – na snímku Z. Chladová (ÚFA Praha), V. Brázda (DFJP) a J. Poliak (VUT Brno)

Obhajoba disertačních prací Ing. Havlíčka a Ing. Škrabánka v r. 2010 – na snímku zleva prof. V. Bobál (UTB Zlín), prof. M. Olehla (TU Liberec), doc. M. Macháček, doc. M. Bakošová (STU Bratislava), prof. I. Taufer, prof. O. Schmidt (VŠCHT Praha), prof. P. Dostál (UTB Zlín), doc. M. Kmínek (VŠCHT Praha)

Ing. Jiří Plocek byl strojním inženýrem. Pro prof. Komůrku prováděl spoustu numerických výpočtů statických i dynamických modelů rektifikačních kolon, jejich účinnosti a rozložení koncentrací na patrech. Zlobil se, že tyto výpočty často spolu tematicky nesouvisely a nevedly rychleji k cíli jeho kandidátské práce. Vyučoval výpočetní techniku a programování. Dobře lyžoval a děti kolegů cvičil v lyžování. S naším turistickým oddílem se účastnil několika výletů do slovenských hor. Předčasně zemřel na srdeční vadu.

Ing. Jaroslav Mikšíček byl elektroinženýr a programátor. Pomáhal nám s výpočty na číslicových počítačích a již si nepamatuji, zda rovněž s výukou. Byl vysoké postavy a hrál basketbal. Na katedře se zdržel pouze ve studijním roce 1968/69 a potom přešel do výpočetního střediska Unichemu k sálovým počítačům.

Ing. Julius Timar byl jedním z nejznámějších pracovníků VŠChT. Podle mého názoru měl nejvyšší IQ na celé škole. Od studentských let se zabýval kybernetikou, sestrojil kybernetickou želvu a myš v bludišti. Bludiště i myš stále zdokonaloval. Pořídil si minipočítač ZX Spectrum a jím jako první řídil rektifikační kolonu. Mistrovsky zvládal sestavování algoritmů. Měl přátelskou povahu. Ochotně pomáhal s výpočty spoustě spolupracovníků z jiných kateder, kteří mu za jeho práci často ani nepoděkovali a neuváděli jej jako spoluautora svých publikací. Tím ztrácel čas pro řešení úkolů, uložených vedoucím katedry. O problémy se obvykle přestal zajímat, jakmile poznal jejich řešení. Nepsal výzkumné zprávy. To pak museli napravovat jiní členové katedry. Sbíral a luštil hlavolamy, luštil křížovky i jiné slovní úlohy. Závodně hrál bridž. Byl zapřísahlým abstinentem. Ve Žďárských vrších mne zdokonaloval v lezení po skalách bez jištění. Jako horolezec lezl nejraději sám. Ve Vysokých Tatrách jej zajímala více cesta než celková orientace. Pro neplnění uložených úkolů z katedry odešel na základě oboustranné dohody. Další zprávy o něm nemáme.

Ing. Petr Gandalovič byl kontroverzní a záhadnou osobou. Na katedru byl přidělen osobním oddělením. Měl posílit skupinu výpočtářů. Po krátké době si od našeho řemeslníka Oldřicha Šponara vypůjčil stahovák k autu a emigroval do zahraničí. Byl jsem pověřen dokončit po něm jakousi zprávu a zjistil jsem, že se za programátora pouze vydával, neuměl vůbec programovat. Jeho bratr ho charakterizoval jako černou ovci rodiny. V zahraničí onemocněl roztroušenou sklerózou, zanedlouho se pohyboval pouze na vozíku a brzy zemřel.

Ing. Anna Hradilová byla absolventkou našeho oboru v r. 1973 a zůstala na katedře jako asistentka. Nepamatuji si, čím se zabývala a s kým spolupracovala.

Ing. Ivan Taufer, CSc. své vysokoškolské studium absolvoval na Fakultě elektroniky Moskevského energetického institutu. Jako externí aspirant obhájil na MEI kandidaturu r. 1972 a r. 1990 doktorát věd. Na katedru přišel z Přerovských chemických závodů, kde byl vedoucím výpočetního střediska a vedoucím odboru ASŘ. Zabýval se statistickými a optimalizačními metodami, technickou kybernetikou,

ASŘTP, neuronovými sítěmi, tyto předměty vyučoval a zapojil se do výuky výpočetní techniky a programování. Byl velmi plodným autorem publikací i skript. Poněvadž měl slovenské školy, vyžadovaly jeho texty korekturu. Česky hovořil téměř bezchybně. V r. 1980 se habilitoval a od st. r. 1981/82 nahradil prof. J. Komůrku ve funkci vedoucího katedry. V r. 1989–90 působil ve funkci prorektora VŠChT pro rozvoj. Organizoval 10 ročníků mezinárodní vědecko-technologické konference Řízení procesů (ŘÍP). Měl rád turistiku a brzy po přestěhování do Pardubic s celou rodinou vstoupil do TO Sokol Polabiny. S Koropečskými a naší rodinou se zúčastňoval turistických výletů včetně letních i zimních přechodů slovenských i českých pohoří. Odborový svaz školství a vědy Bedřicha Václavka v Brně pořádal pro učitele prázdninové základny EXOD (EXkurzní ODDělení), na které jsme jezdili nejprve jako účastníci, později jsme je s I. Tauferem sami organizovali, nejčastěji ve slovenských horách (Staré Hory – Salašky, Májekova chata, Vyšná Boca aj.) Na těchto turistických základnách se scházeli učitelé nejrůznějších profesí, kteří si nenechávali své znalosti pro sebe a všechny účastníky informovali o svých oborech, např. botanice, geologii, historii a jiných zajímavostech dané lokality. Základny bývaly fyzicky náročné, měly bohatý relaxačně-vzdělávací a poznávací charakter a rovněž večerní společenský program. Na základnách jsme se spřátelili kromě jiných i s archeologem doc. RNDr. Bohuslavem Klímou, DrSc. z Dolních Věstonic^{23, 24}, kterému manželé Tauferovi potom jezdili vypomáhat s jeho výzkumy. Ing. Jitka Tauferová prováděla analytické rozborů nálezů a Ivan Taufer je statisticky vyhodnocoval. Spoluautorství na bohatě citovaných pracích Bohuslava Klímy výrazně přispělo Ivanu Tauferovi k jeho jmenování profesorem oboru Automatizace strojů a technologických procesů na Vysoké škole báňské – TU v Ostravě.

Ing. Jiří Macháček působil původně v Tesle jako vývojový pracovník. Na katedru byl přijat jako pracovník vědy a výzkumu, avšak podílel se i na výuce. Teprve po protestech (chtěl přestat učit) a po obhájení kandidatury byl přeřazen mezi učitele. Zabýval se modelováním na analogových počítačích, experimentální identifikací a řízením systémů, adaptivním řízením i jinými pokročilými metodami řízení. Spolupracoval s O. Drábkem, a kromě odborných předmětů vyučoval také elektrotechniku. Sám se charakterizoval jako grafoman. Kdyby ty dvě knížky, jichž je autorem a spoluautorem (2005²⁵, 2015²⁶), napsal dříve, mohl se ještě před odchodem do důchodu stát profesorem. Byl však skromným, usměvavým pohodářem

²³ Bohuslav Klíma: *Dolní Věstonice, tábořiště lovců mamutů. Academia Praha 1983.*

²⁴ Kolektivu Archeologického ústavu ČSAV z Brna pod vedením doc. Klímy se při záchranných pracích v prostorách vodního díla na Dyji podařil v r. 1986 nález hrobu tří dospělých lovců mamutů z čeledi *Homo sapiens* o stáří 25 000 let. Komise vědců označila tento nález za objev století.

²⁵ V. Bobál, J. Böhml, J. Fessler and J. Macháček: *Digital Self-tuning Controllers. Springer 2005.*

²⁶ J. Macháček: *Pokročilé metody řízení procesů. Univerzita Pardubice 2015.*

a kamarádem. Manuální zručnost prokázal rekonstrukcí chalupy ve Velinách, kde se svou ženou rád vítá kolegy a přátele. Po obědě jsme spolu někdy chodívali na zmrzlinu a vyprávěli si o životě. Stále si občas telefonujeme.

Ing. František Dušek promoval na naší katedře r. 1980. Po několika letech praxe v papírenském průmyslu se na katedru vrátil ve st. roce 1991/92. Zabýval se ASŘTP a počítačovým řízením systémů, spolupracoval na výzkumu a vývoji katedry a účastnil se spolupráce s průmyslem. Byl velmi svědomitý a odpovědný, konzervativně založený a odmítal novinky, pokud mu nezjednodušovaly práci. Vždy byl perfektně připraven na výuku a měl precizně připraveny všechny materiály. Po přechodu katedry na ÚEI a FEI se stal po S. Krejčím vedoucím katedry. Ve vedení katedry byl mezi S. Krejčím a F. Duškem diametrální rozdíl. Zatímco S. Krejčí ovládal PR a za zájmy katedry za všech okolností bojoval, F. Dušek byl povahy mírné, příliš opatrné a neuměl výsledky katedry prezentovat a hájit. Po rozvržení prostor mezi katedry FEI neodhadl potřeby katedry pro další rozvoj a potřebnou expanzi a vzdal se části prostor, které již byly naší katedře přiděleny. Byl dobrým přítelem a turistou, naše rodiny včetně mladší generace spolu prošly mnoho kilometrů. Jsem mu vděčen za převzetí funkce proděkana FEI pro vzdělávací činnost, což mi umožnilo hladký odchod do důchodu.

Ing. Vladimír Schejbal, CSc. byl elektroinženýr, který po likvidaci ÚVR v Opočínku přešel na naši katedru. Vyučoval zde s námi programování a výpočetní techniku. Je vstřícný a dobrý spolupracovník, vynikající a skromný vědec. Ve vědecké práci pokračoval v tématech rozpracovaných na ÚVR, věnoval se anténám, radarům, atmosférickým vlivům na bezdrátový přenos dat ap. Brzy odešel na Dopravní fakultu Jana Pernera, kde se habilitoval a posléze byl jmenován profesorem. Stále vyučuje na Katedře elektrotechniky, elektroniky a zabezpečovací techniky v dopravě.

Ing. Mgr. Petr Klán, CSc. přišel na katedru z ÚTIA AV ČR. Přivítali jsme jej jako spolupracovníka, od něhož se můžeme něco naučit. Přednesl několik zajímavých přednášek. Zavedl předměty Informační inženýrství, Programové jazyky Internetu, a jako první nás seznámil s MATLABem. Ve vědecké práci se zabýval časovými řadami a prediktivními metodami. Tvrdil, že využitím těchto metod v investování si během krátké doby vydělá na stavbu domu. Jeho habilitace na FChT neprobíhala hladce, ale nakonec se podařila. Na základě získaného grantu vybavil katedru moderní počítačovou učebnou pro výuku specialistů. Jeden z počítačů si vypůjčil a byl velmi roztrpčen, když ho před odchodem z katedry musel vrátit. Odcházel bez počítače i bez peněz na stavbu domu. Nyní působí na Katedře softwarového inženýrství Fakulty informačních technologií ČVUT Praha.

Ing. Daniel Honc je absolventem našeho oboru na naší katedře. Po příchodu se ihned zapojil do všech aktivit katedry. Plně využil možností svobodného světa, absolvoval několik jazykových kurzů a odborných stáží. Rád cestuje a fotografuje.

Ve vědecké práci spolupracoval s prof. Robertem Haberem na Technische Hochschule Köln v Německu. Obhájil Ph.D., bohužel však nevyužil příznivé období pro habilitaci. Je organizačně velmi zdatný, zasloužil se o zlepšení přístrojového vybavení laboratoří a založení nových laboratoří. Později se stal vedoucím katedry a v současné době zastává funkci proděkana FEI pro vzdělávání a kvalitu. Je velmi přátelský a po celou dobu, kdy vedl katedru, umožňoval setkávání jejích členů s námi, emeritními učiteli i zaměstnanci.

Ing. Libor Havlíček je rovněž absolventem naší katedry. Poněvadž katedru znal, velmi rychle se s osazenstvem spřátelil, zapojil se do výuky i výzkumu. Na výzkumu spolupracoval s J. Macháčkem, pod jehož vedením úspěšně dokončil doktorskou práci, týkající se řízení dvourotorového laboratorního systému. Při odchodu do důchodu jsem mu předal všechny podklady pro výuku předmětu Teorie automatické regulace I., kterou po mne hodlal převzít. Podle pozdějších informací byl však pověřen výukou předmětů zaměřených na HW prostředky automatického řízení, které dál rozvíjí.

Ing. Milan Javůrek, CSc. je absolventem oboru analytické chemie a celoživotním průkopníkem výpočetní techniky. Dlouhodobě spolupracoval s prof. Melounem, pro něhož prováděl výpočty z chemometrie. Na naší katedře prováděl numerické výpočty ve výpočetním středisku, postupně vybavovaném různými počítači. Po založení centrálního výpočetního střediska přešel na sálové počítače a ve středisku zastával různé vedoucí funkce. Zasloužil se o vybudování první počítačové sítě na naší univerzitě a po zlepšení dostupnosti PC se stal jejich vášnivým propagátorem. Na katedru, na kterou vlastně svým zaměřením logicky patřil, nastoupil jako náš dlouholetý známý a přítel. Část pamětníků si jistě vzpomene na setkání s opékáním buřtů, které pořádal na své zahradě. Zavedl předmět Historie techniky, který se mu nakonec stal osudným. Pro své kontroverzní názory se stal objektem studentské i mediální kritiky, kvůli níž z univerzity odešel.

Doc. Ing. Jan Cvejn, Ph.D. přišel na katedru z Technické univerzity v Liberci. Charakterizoval bych jej jako individualistu. K vědeckým výsledkům katedry přispěl několika články v kvalitních vědeckých časopisech. Publikuje většinou sám. Osobně mohu potvrdit, že vyučuje na patřičné odborné úrovni, srozumitelně, studenty hodnotí objektivně. Po příchodu z Liberce vyslovil několik kritik, kterými se dotkl některých kolegů. Od té doby se společenských setkání katedry neúčastní. V současné době má na katedře pouze poloviční úvazek.

Ing. Pavel Škrabánek je absolventem naší katedry. Již během studia mne upozornil, že s ním asi budeme mít potíže, poněvadž je dyslektik. Studium však bez problémů úspěšně dokončil. Zapojil se do výuky i výzkumu. Byl stále usměvavý, pozitivně a optimisticky naladěný. Bez ohledu na malé znalosti cizích jazyků vyjžděl odvážně na studium do zahraničí. Na Islandu se mu podařilo složit zkoušku z jednoho

klíčového předmětu a posléze na FChT v r. 2010 obhájit Ph.D. v oboru Technická kybernetika. Z osobních důvodů z katedry odešel do Brna. Habilitoval se na Fakultě informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové a nyní je vedoucím Odboru automatizace na Ústavu automatizace a informatiky Fakulty strojního inženýrství VUT v Brně. Jeho životní příběh je příkladem, čeho lze dosáhnout při silné vůli, pili a vytrvalosti.

Ing. Jan Mareš po absolvování r. 2007 zůstal na katedře jako doktorand. V r. 2009, rok před obhajobou Ph.D., začal působit na Ústavu počítačové a řídicí techniky VŠCHT Praha. V současné době je profesorem. Zastává pozici vedoucího Ústavu matematiky, informatiky a kybernetiky VŠCHT Praha a vedoucího výzkumné skupiny Optimalizace a kybernetiky.

Ing. Petr Doležel absolvoval náš obor na katedře v r. 2008, nyní je profesorem a zastává funkci děkana Fakulty elektrotechniky a informatiky.

Ing. Libor Kupka, Ph.D. nastoupil na katedru ve st. r. 2009/10, nyní je vedoucím katedry.

Poněvadž jsem ve st. r. 2012/13 odešel do důchodu, necítím se povolán J. Mareše, P. Doležela a L. Kupku charakterizovat.

Externí učitelé

Informace v této kapitole nejsou bohužel úplné, protože se k datu vydání publikace nepodařilo nic bližšího o některých externích učitelích zjistit. Některé z nich jsem neznal, nebo si o nich nic nepamatuji. V přehledu proto uvádím pouze jejich jméno.

Ing. Jaroslav Váňa, CSc.²⁷ byl nejuznávanějším odborníkem budoucího studijního oboru. Byl velmi společenský, a ještě po odchodu do důchodu se rád zúčastňoval setkání s kolegy.

Ing. Karel Kašpar je ve studijních programech uváděn bez titulu Ing. Byl ekonom, dle sdělení J. Kašpara byl nejdříve ekonomickým ředitelem a pak ředitelem celého VCHZ Synthesia, posléze ještě pracoval v nějaké významné funkci na Unichemu.

Ing. Milan Přenosil

Ing. Jaromír Horák

Ing. Jiří Boltík byl elektrotechnik, později ředitel SPŠE Pardubice, zakladatel a vedoucí jejího výpočetního střediska. Obhájl CSc., pak se habilitoval na ČVUT a byl vedoucím konzultačního střediska ČVUT FEL.

²⁷ Již v r. 1957 mu v SNTL Praha vyšla kniha *Analysátory v chemickém průmyslu*. V následujícím r. 1958 publikoval v SNTL Praha spolu s Helenou Koropeckou skriptu *Měřicí technika a čidla regulátorů*.

Ing. Jan Votava byl učitelem SPŠE Pardubice.

MUDr. Ing. Josef Marhold pracoval ve Výzkumném ústavu pro farmacii a biochemii v Rosicích n. L.

Josef Horák

RNDr. Ludvík Prouza, CSc. pracoval ve ÚVR v Opočínku. Byl vynikajícím učitelem Matematiky pro automatizaci. Velmi složité matematické problémy uměl vyložit jasným a srozumitelným způsobem. Studenty zkoušel s pochopením a velkoryse. Přes občasné bolesti, způsobované dnou, byl stále vlídný a laskavý.

Ing. Kapoun

Ing. Vladimír Medek, CSc. působil ve VÚSPL, vyučoval Mechanizaci. Tento důležitý předmět jsme absolvovali rovněž pod názvem Teorie mechanismů v postgraduálním kurzu automatizace, regulace a měřicí techniky na fakultě strojní ČVUT v Praze. Po skončení úvazku Ing. Medka na VŠChT se již nikdo mechanismům nevěnoval. Předmět se na katedru logicky vrátil jako součást Mechatroniky až po mém odchodu do důchodu.

Ing. Jaroslav Myslivec

Ing. Karel Cyprián pracoval ve VÚOS v Rybitví jako odborník na montáž a údržbu automatizačních přístrojů. Předmět s tímto názvem vyučoval i v naší specializaci. V časopise Automatizace publikoval podrobný vystřihovací seriál o tomto tématu. Věnoval se rovněž historii, přispíval do Zpráv Klubu přátel Pardubicka. Byl malá postava a měl zálibu v silných motocyklech. Během spolupráce s katedrou jezdil na Nortonu 500 ccm.

Ing. Ladislav Pištora byl zaměstnán v Chemoprojektu jako projektant. O své zkušenosti v oboru se mnoho let děлил se studenty naší specializace. Rád se zúčastňoval katedrálních setkání.

Ing. Jan Fábera

Ing. Vladimír Borský²⁸ působil ve ÚVR v Opočínku a po Ing. Fáberovi převzal výuku Matematických strojů. Přednášel systematicky a srozumitelně.

Ing. Ladislav Pravenec

Ing. Jaroslav Maršík, CSc. převzal po Ing. Borském výuku předmětu Matematické stroje. Pracoval na ČSAV v Ústavu teorie informace a automatizace v Praze.

Ing. Stanislav Scholle, CSc. byl zaměstnancem státních drah. Spolupracoval s doc. Igorem Koropeckým, Ing. Milanem Kepřtem a dalšími na řízení vsádkových výro

²⁸ *Spoluautor knihy Josef Matyáš, Vladimír Borský: Technika použití elektronických analogových počítačů. SNTL Praha, 1963.*

(výroba bionafty a bioolejů) prostřednictvím programovatelných automatů. Po I. Koropečkém převzal výuku Automatizace vsádkových výrob. Měl rád vážnou hudbu a byl pravidelným posluchačem koncertů Komorní filharmonie Pardubice.

Ing. Jan Pruška, absolvoval v našem oboru v r. 1984 s červeným diplomem. Je jedním z neúspěšnějších absolventů naší katedry. Oblíbil si programování a v r. 1990 založil v Hradci Králové firmu ProjectSoft, kde je předsedou představenstva. Firma se zabývá technologickým inženýringem, automatizací a MES a má úspěšné realizace po celém světě. V letech 2022–24 vybavila katedru laboratoří s osmi pracovišti pro výuku průmyslové automatizace. Ing. Pruška vyučuje předmět Projektování řídicích systémů. Rád cestuje do exotických zemí.

Neučitelé

Od založení katedry spolupracovali s učiteli Emanuel Křivánek, Věra Krpatová a František Synek.

Emanuel Křivánek byl elektrotechnik a na katedře pracoval jako odborný instruktor. Poněvadž jeho otec byl majitelem železářství v Chrudimi, nebylo mu dovoleno studovat vysokou školu. Byl nezpochybnitelným odborníkem, autorem a spoluautorem mnoha patentů. Každou práci bral jako výzkumný úkol a výsledek doprovázel výzkumnou zprávou. Termíny proto často překračoval. Kromě elektrodílny obhospodařoval katedrální temnou komoru ve 4. poschodí budovy „U Frančků“. Po revoluci byl rehabilitován a dodatečně mu byl udělen titul Ing., avšak bez nároku na vysokoškolské pracovní zařazení.

Věra Krpatová byla velmi vzdělaná dáma se širokým kulturním rozhledem. Byla sekretářkou Katedry chemického inženýrství a nově založené katedry automatizace. Sídliila v prostoru Katedry chemického inženýrství. Poskytovala dokonalé zázemí svému významnému manželovi JUDr. Karlu Krpatovi.²⁹

František Synek byl zručný a ochotný řemeslník. Pamatoval I. světovou válku a poutavě o ní hovořil³⁰. Měl pouze jedno oko, druhé měl zakryto černou páskou. Byl zkušeným zahrádkářem, zájemcům stříhal stromky a radil, jak pěstovat ovoce a zeleninu.

²⁹ K. Krpata byl pardubický advokát. Do povědomí Pardubáků se zapsal bohatou kulturní činností jako herec, režisér a autor próz a divadelních her. Nejúspěšnější byla jeho hra „Mistr ostrého meče“, která se dočkala i filmového zpracování (Režisér Martin Frič: Počestné paní pardubické, 1944). Psal i historické a vlastivědné studie, publikoval v tisku a v pozdějším věku měl vlastní rozhlasový pořad.

³⁰ Vlastním magnetofonový záznam jeho vyprávění nahraný na Sonet duo; je ještě možno takový záznam přehrát?

Marie Matyášová³¹ nahradila na jeden rok Věru Krpatovou jako sekretářka. Pracovala ve 4. poschodí budovy „U Frančků“.

Václav Kolda byl synem krejčího z Havlíčkovy ulice. Na katedru byl přidělen protekcí osobního oddělení jako laborant. Pokazil, co mohl, někdy i to, co se zdánlivě pokazit nedalo. Vzpomínám si na četné elektrické zkratky a opačnou instalaci rotametrů. Nedbal ani o osobní hygienu. Považuji za zázrak, že přes nespočet stížností vydržel na katedře 4 roky.

Evelyn Mlezivová³² vystřídala Marii Matyášovou v roli sekretářky. Pocházela z Ústí nad Labem, hovořila plynně německy a velmi dobře anglicky. Byla neocenitelnou poradkyní při překladech, někdy i překladatelkou cizojazyčných textů. Nezkazila žádnou legraci a její legendární smích rezonoval celou přístavbou hlavní budovy VŠChT. Během zaměstnání na katedře vystudovala dálkově cizí jazyky a stala se profesorkou pardubické JSŠ.

Jiří Balada byl laborant, dojížděl z Přelouče. Na katedru nastoupil o rok později než Václav Kolda a pracoval na ní rovněž 4 roky. Na rozdíl od Koldy byl šikovný a dobře spolupracoval.

Václav Mácha byl jednou z nejvýraznějších osobností katedry. Chybí přesnější údaje o době jeho nástupu i odchodu z katedry. Byl vynikajícím strojním mechanikem a konstruktérem, kterému stačilo naznačit, co je potřeba vyrobit a ihned začal spolupracovat včetně snahy o zdokonalení původní myšlenky. Stejně dobře rýsoval na prkně jako soustružil, frézoval, leštil ap. Byl funkcionářem Svazarmu a svého syna Vaška podporoval v terénních motocyklových soutěžích finančně i jako servisman. Navrhl, abychom uspořádali zábavnou automobilovou soutěž katedry³³ a byl jejím prvním organizátorem. Ochotně nám i našim rodinám propůjčoval svou chatu na Seči, kde se postupně vystřídala velká část katedry. Byl pro nás nejen rovnocenným spolupracovníkem, nýbrž i kamarádem. Brzy po odchodu z katedry předčasně zemřel.

Ing. Julius Timar byl nejprve interním aspirantem a po získání kandidatury se stal učitelem. Jeho charakteristika je v kapitole o učitelích.

Jana Papíková byla laborantkou. Úkoly plnila a byla účelově kamarádská. Sbírala vše, co mohlo nabývat na hodnotě (zlato, porcelán, koberce aj.). Organizovala a účastnila se setkávání manželských párů pro zdokonalení v tanci. Po odchodu

³¹ Byla manželkou spoluautora knihy *Josef Matyáš a Vladimír Borský: Technika použití elektronických analogových počítačů. SNTL Praha, 1963. Jejich syn byl zaměstnán jako jemný mechanik v centrálních dílnách VŠChT.*

³² *Jejím manželem byl externí učitel Katedry technologie makromolekulárních látek Ing. Dr. Josef Mleziva, CSc. z VÚSPL, pozdější profesor a vedoucí zmíněné katedry.*

³³ *Soutěž pod názvem KAVRALLYE se potom jela celkem devětkrát.*

z katedry se rozvedla se svým manželem a ozvala se až po letech, kdy její syn Ruda studoval VŠChT, aby nám jej připomněla.

Květoslava Štanclová se stala sekretářkou po odchodu Evelyn Mlezivové. Byla atraktivní tmavovlasou ženou, kterou dámy z rektorátu nazývaly Carmen. Jejím manželem byl obávaný školní inspektor. Po rozvodu s ním se vdala za našeho kolegu Ing. Jiřího Mitlöhnera. Ve studijních programech je jako K. Mitlöhnerová uváděna v letech 1970/71 až 1972/73. Po rozvodu s J. Mitlöhnerem se od r. 1973/74 vrátila ke jménu Štanclová.

Oldřich Šponar posílil Václava Máchu jako technik a zručný řemeslník. Byl přátelský a snadno zapadl do kolektivu. V. Máchovi pomáhal kromě řemesla rovněž s organizováním KAVRALLYE. V době svého zaměstnání na katedře předčasně zemřel.

Jiřina Buriancová (za svobodna Benešová) a **Věra Němečková** (za svobodna Součková) byly prvními operátorkami počítače ODRA 1013 ve výpočetním středisku. Obdivovali jsme jejich zručnost při práci s děrnými páskami, které uměly číst a profesionálně opravovat. Vypomáhaly s psaním textů a kreslením obrázků do publikací a skript. Jiřina Buriancová odešla v r. 1980/81 pracovat na sálový počítač do výpočetního střediska v Doubravících. V r. 1996/97 odešla Věra Němečková na děkanát Fakulty ekonomicko-správní. Obě rády vzpomínají na práci na katedře automatizace.

Ing. Jiří Macháček působil na katedře nejprve jako vědeckovýzkumný pracovník a po obhajobě kandidátské práce se stal učitelem a později docentem. Jeho charakteristika je uvedena v kapitole o učitelích.

Jaroslav Šeba byl prvním technikem výpočetního střediska. Po narození dítěte z rodinných důvodů z katedry odešel. Nevzpomínám si, zda byl zaměstnancem Kancelářských strojů, nebo VŠChT.

Miroslav Chejnovský u nás pracoval tři roky jako technik. Byl velmi zručný a uměl pracovat se všemi materiály včetně skla. Dojížděl z Nechanic a měl ubytování na koleji. Měl kamarádkou povahu a zúčastňoval se KAVRALLYE.

Kamila Husičková posílila V. Němečkovou a J. Buriancovou jako další operátorka výpočetního střediska. Na KAV nastoupila v roce 1971 po maturitě na gymnáziu a jednoleté nástavbě zaměřené na výpočetní techniku. Od r. 1972 provdaná Hamášová. V roce 1975 přešla do výpočetního střediska Továrny mlýnských strojů Pardubice.

Josef Šmíd je elektrotechnik a po odchodu Jaroslava Šeby se stal technikem výpočetního střediska, nejprve jako zaměstnanec Kancelářských strojů, později jako kmenový zaměstnanec VŠChT. Sbíral předměty z historie výpočetní techniky.

Ochotně poskytoval rady o elektroinstalacích a rozvodech, občas i manuálně v tomto oboru vypomáhal. Stále přátelsky vzpomíná na léta, kdy na katedře pracoval a rád se zúčastňuje setkání se svými spolupracovníky.

Ing. Jan Švígler byl interním aspirantem a později pracovníkem vědy a výzkumu. Sídliil v pracovně s J. Timarem. Výborně zapadl do kolektivu a zúčastňoval se KAVRALLYE.

Jarmila Panchartková pracovala dříve jako operátorka ve výpočetním středisku PARAMO Pardubice. V červenci roku 1975 nastoupila na KAV jako operátorka výpočetního střediska, kde byly počítače Odra 1013 a ADT 4100. Vystřídala tak svoji sestru Kamilu Hamášovou. V červenci 1980 přešla k doc. Čermákovi do výpočetního střediska v Doubravících, kde byl instalován sálový počítač EC-1033. Provdala se za našeho kolegu Ing. Vladimíra Jehličku.

Daniela Stránská na katedře pracovala pouze jeden rok jako laborantka.

Jarmila Čurdová se stala sekretářkou po odchodu Květoslavy Štanclové.

Jaroslava Kudynová posílila skupinu operátorek výpočetního střediska. Ve volných chvílích zručně stříhala vlasy mužské části katedry. Zůstala jako poslední operátorka ve výpočetním středisku až do roku 2007, kdy odešla do důchodu. Ráda se dodnes účastní všech setkání na katedře.

V letech, kdy ve výpočetním středisku působily čtyři operátorky (Němečková, Buriancová, Panchartková, Kudynová) a laborantka Z. Amlerová, bylo výpočetní středisko společenským centrem, kde se při kávě probíraly všechny důležité záležitosti.

Ing. Vladimír Jehlička absolvoval studium na naší katedře r. 1975. Na katedře zůstal jako aspirant a po obhajobě kandidátské práce r. 1981 jako pracovník vědy a výzkumu. Ve výpočetním středisku se seznámil s Jarmilou Panchartkovou a oženil se s ní. Poněvadž chtěl být učitelem a ovládal dobře matematiku, přešel na Katedru matematiky VŠChT a později na Pedagogickou fakultu Vysoké školy pedagogické v Hradci Králové (později Univerzita Hradec Králové). Habilitoval se na Strojní fakultě Vysoké škole báňské – Technické univerzitě Ostrava v oboru Automatizace strojů. Na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové zastával funkci proděkana a později děkana. Podílel se na založení doktorského studijního programu Informační a komunikační technologie ve vzdělávání a na založení Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové. Pak se vrátil do Pardubic, kde dodnes působí na Katedře informatiky a matematiky v dopravě Dopravní fakulty Jana Pernera jako docent a vedoucí Oddělení aplikované matematiky. Je také externím členem Vědecké rady Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové. Má přátelskou povahu a v odboru turistiky TJ Dynamo Pardubice se svým otcem provozoval výkonnostní cykloturistiku.

Evelyn Mlezivová s doc. Sládečkem (VŠCHT Praha) a Květa Štanclová s Ing. Krejčím

Jarmila Čurdová

Marie Svítková a Jitka Málková (roz. Němečková)

Jaroslava Kudynová a Jana Mikulecká

Zdeňka Amlerová přešla na naši katedru z Katedry makromolekulárních látek, kde měla zdravotní potíže. S naším kolektivem se velmi brzy sžila. Se svým manželem Ing. Pavlem Amlerem ráda cestovala do exotických zemí a o svých cestách zajímavě vyprávěla. Po revoluci r. 1989 několikrát cestovala s námi a našimi přáteli z brněnského EXODu za velmi jednoduchých podmínek po Evropě. Těchto cest se někdy zúčastňoval i její manžel Pavel. Jejich syn Robert byl vynikajícím běžcem na krátkých tratích a později působil v diplomatických službách. V r. 1998/99 vyhlásila univerzita velmi tvrdá úsporná opatření. Poněvadž měla Zdeňka důchodový věk, musela katedru opustit, což velmi těžce snášela.

RNDr. Ludvík Prouza, matematik, je synem našeho externího učitele matematiky pro specialisty RNDr. Ludvíka Prouzy, CSc. z ÚVR v Opočínku. Na naši katedru nastoupil jako interní aspirant 1. 9. 1979. Od 1. 3. 1982 přešel na Katedru matematiky VŠChT jako vědecký pracovník a jeho aspirantura se změnila na externí. Zabýval se řízením poloprovozní nerezové patrové rektifikační kolony. Poněvadž v té době neexistovalo profesionální vybavení, šikovně si vypomáhal improvizovaným využitím kovové dětské stavebnice MERKUR. Od října 1983 byl odborným asistentem Katedry matematiky. V listopadu 1985 obhájil svou kandidátskou práci na VŠChT Praha. V r. 1991 byla Katedra matematiky organizačně začleněna do nově založené Fakulty územní správy (později Fakulty ekonomicko-správní). V r. 1993 vznikla Dopravní fakulta Jana Pernera a 16. 2. 1994 schválil Parlament České republiky změnu názvu VŠChT na Univerzitu Pardubice. Po určitou dobu vyučoval L. Prouza současně na třech fakultách. Matematiku pro naše specialisty vyučoval externě, avšak ze studijních programů nelze zjistit, ve kterých letech.³⁴ Od září 2002 až do odchodu do předčasného důchodu v červnu 2016 byl pracovníkem DFJP, kde byl jmenován proděkanem a až na nepatrné výjimky vyučoval již jen tam. L. Prouza je velmi přátelské, altruistické povahy. Je členem Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých, kde pomáhá lidem s tímto hendikepem, aby mohli spokojeněji žít a radovat se ze života.

Marie Svítková vystřídala Jarmilu Čurdovou ve funkci sekretářky. V psaní na stroji patřila k nejrychlejším sekretářkám. Byla velmi kamarádká a hovorná a ráda se svěřovala se svými osobními záležitostmi a problémy. Úkoly často odkládala a přes svou rychlost v psaní nestíhala někdy termíny odevzdání práce a musely ji suplovat operátorky výpočetního střediska. Z katedry odešla pracovat na studijní oddělení rektorátu VŠChT. Po dlouhé nemoci předčasně zemřela.

Prof. Ing. Josef Komůrka po odchodu z funkce vedoucího zůstal na katedře jako poradce a vědecký pracovník. Jeho charakteristika je uvedena v kapitole Učitelé.

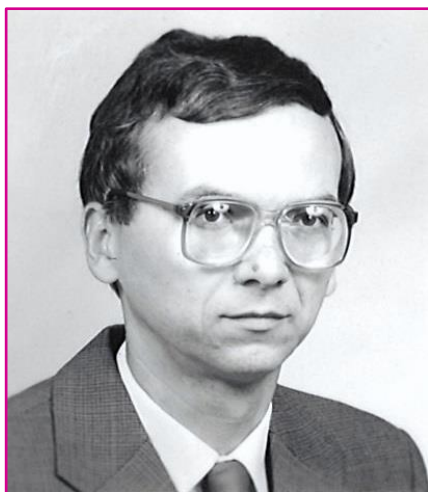
³⁴ Napsal mi: „Naše specialisty si musíš do správného období zařadit, asi to bylo ještě na VŠChT, rozhodně to nebylo po roce 2002.“

Jana Papíková s prof. Komůrkou

Zdena Amlerová s doc. Hutlou a studenty

Ing. Vladimír Jehlička

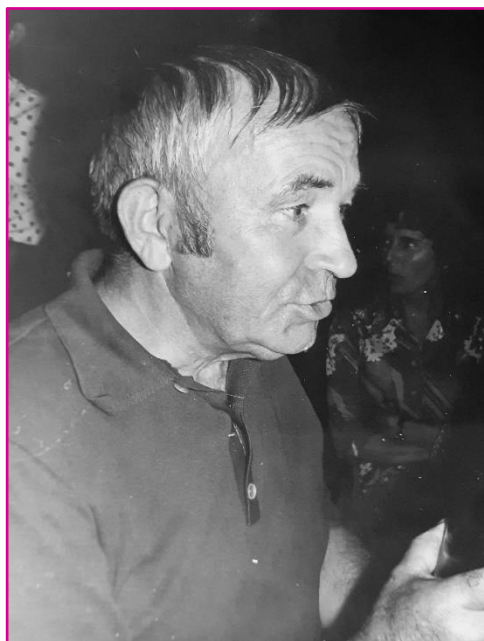
Kamila Hamášová (roz. Husičková) a Jarmila Jehličková (Panchartková)

František Synek

Václav Mácha

Oldřich Šponar

Miroslav Chejnovský s rodinou na IV. KAVRALLYE v září 1974

Josef Šmíd s doc. Krejčím

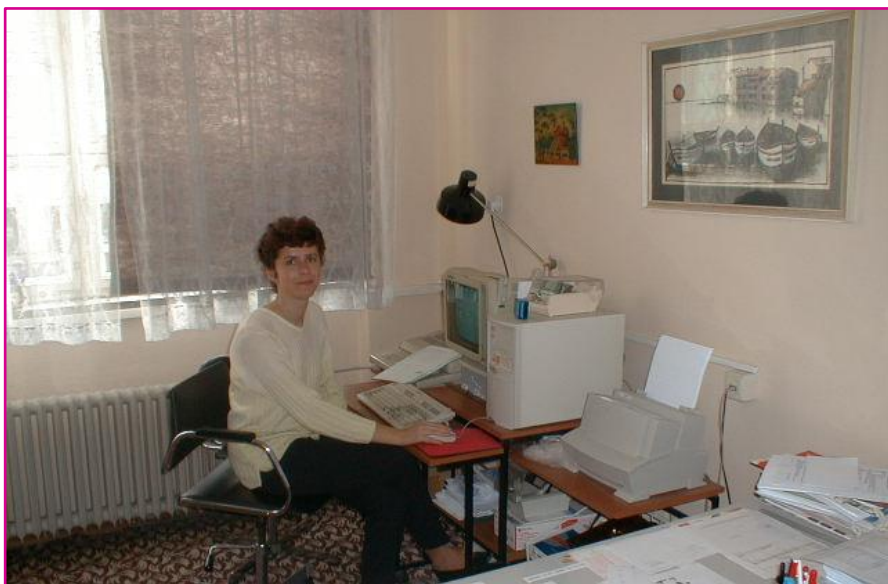
Doc. J. Kotyk, Ivan Vavřina a Ing. J. Kašpar, CSc.

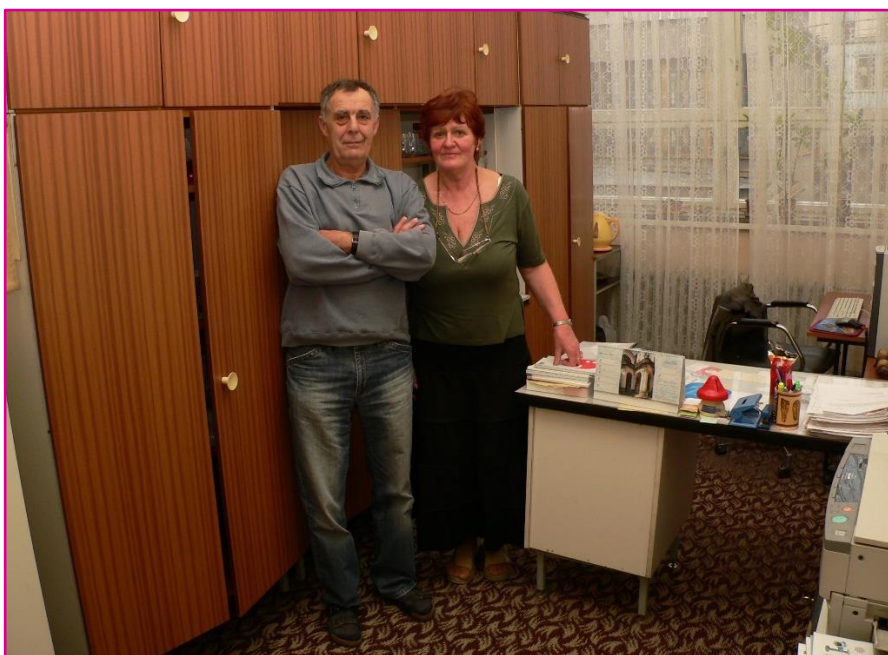
Svatopluk Rafael

Věra Němečková a Jaroslava Kudynová

Jitka Málková (roz. Němečková) na sekretariátu katedry (90. léta)

J. Kudynová s Ing. J. Kašpárem, CSc., sekretariát katedry (2006)

Svatopluk Rafael je elektrotechnik a nastoupil do výpočetního střediska jako technik a spolupracovník Josefa Šmída. Je odborně zdatný, společenský a vypomáhá kolegům radami i pracemi v oboru. Po útlumu práce na sálových počítačích a lepším vybavení fakulty didaktickou technikou odešel pracovat na děkanát FChT jako didaktický technik, kde působí dodnes.

Jitka Němečková nahradila Marii Svítkovou ve funkci sekretářky. Podle mého mínění je nejlepší sekretářkou katedry po celou dobu její historie. Vybral si ji Ivan Taufer na základě doporučení tehdejší ředitelky Střední ekonomické školy. Velmi rychle a gramaticky bezchybně píše. Je naprosto spolehlivá. V souladu s názvem své funkce zachovává mlčenlivost o služebních i osobních záležitostech katedry. Je přátelská a empatická, ráda organizuje oslavy a setkání členů katedry.

Ing. Markéta Dittrichová je absolventkou naší katedry a zůstala na ní jako aspirantka a vědecká pracovnice. Její školitel O. Drábek nebyl příliš spokojen s její vědeckou přípravou. Po třech letech odešla pracovat do soukromé sféry.

Ivan Vavřina přešel na katedru z centrálních dílen fakulty. Byl diabetikem, avšak nedodržel potřebná zdravotní opatření. Jeho manželka mu prodloužila život zavedením pravidelné životosprávy. Jako řemeslník byl precizní a jako člověk příjemný a vstřícný. Cukrovka se mu však postupně zhoršovala, musela mu být amputována část nohy a předčasně zemřel.

Jana Mikulecká nastoupila jako sekretářka na zaskok během mateřské dovolené Jitky Němečkové. Byla velmi iniciativní a stále vymýšlela nějaké novinky a vylepšení. Často konala bez předchozího souhlasu a automaticky očekávala příznivou odezvu. Byla družná a usměvavá, byla by ráda na katedře zůstala. Když pochopila těžkost rozhodování mezi ní a J. Němečkovou, velkoryse ustoupila a z katedry dobrovolně odešla.

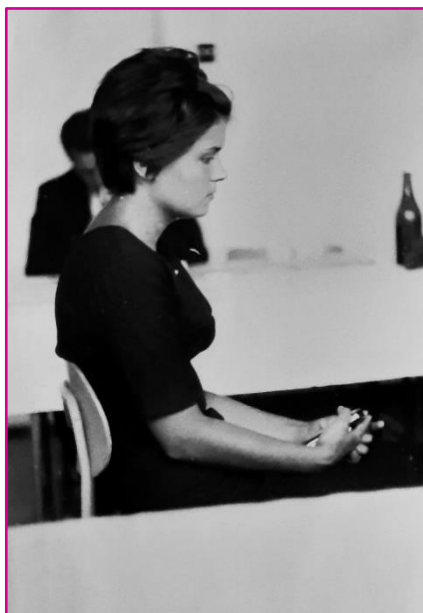
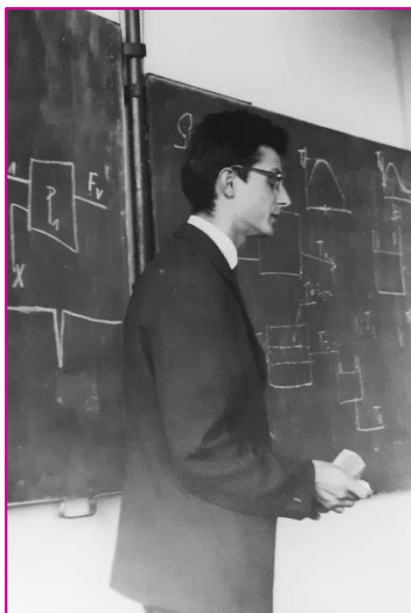
Ing. Jan Mareš absolvoval náš obor r. 2007 a zůstal na katedře jako doktorand po dobu dvou let, pak odešel na VŠCHT Praha.

Ing. Petr Doležel absolvoval náš obor r. 2008 s červeným diplomem a zůstal na katedře. Disertační práci obhájil už na FEI, na kterou mezitím katedra přešla.

Ing. Jaroslava Králová absolvovala náš obor r. 2008 a zůstala na katedře jako doktorandka jeden rok.

Ing. Michal Dvořák pravděpodobně studium dokončil na FEI a byl doktorandem naší katedry dva roky.

Poslední čtyři jmenované nehodnotím, poněvadž jsem ve st. r. 2012/13 odešel do důchodu.

Julius Timar a Hana Valentová u státní závěrečné zkoušky (1966)

Prof. Komůrka a doc. Sládeček (VŠCHT Praha) u SZZ (1968)

Po SZZ, zleva Ing. Wágner (VÚAP Satalice), prof. J. Komůrka, Jar. Dewetterová, K. Štanclová (1968)

Po SZZ, zleva prof. J. Komůrka, Jar. Dewetterová, K. Štanclová (1968)

Prof. Komůrka, M. Frischová a Ing. Váňa na jednom z neformálních setkání (1966)

Ing. Hutla vlevo s M. Frischovou (1966) a vpravo s E. Řezníčkovou (1970)

Ing. Vlastimil Hutla s Květou Štanclovou (1970)

Eva Řezníčková, Ing. Kotyk a Brigita Arseninová (1970)

J. Benešová, Ing. J. Mitlöhner a O. Šponar s posluchači

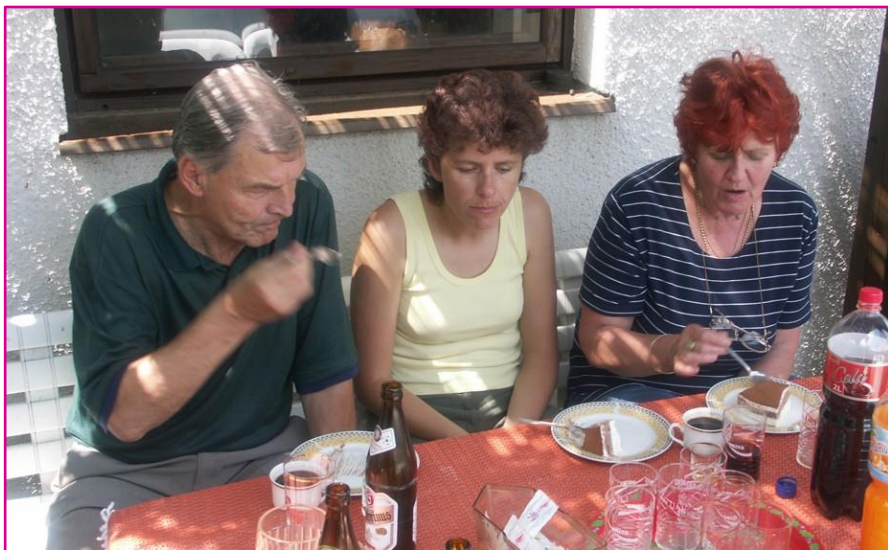
Vlevo Ing. J. Kašpar a V. Němečková, vpravo prof. Komůrka tančí s A. Šolcovou

Setkání akademiků s absolventy po SZZ (1969)

Setkání akademiků s absolventy po SZZ (1969)

Doc. Krejčí, J. Málková a J. Kudynová na setkání katedry u doc. Javůrka (2005)

Doc. Macháček a prof. Taufer na oslavě 50. nar. doc. Javůrka (2006)

Vánoční setkání v r. 2006, poslední na FChT – zleva Ing. P. Rozsívál, Ing. L. Havlíček, vedoucí katedry doc. S. Krejčí, doc. I. Koropecský, doc. J. Kotyk

Vánoční setkání v r. 2006, poslední na FChT – zleva doc. J. Kotyk, dr. D. Honc, Ing. S. Scholle, CSc., doc. J. Macháček, prof. I. Taufer, Ing. J. Kašpar, CSc.

Vánoční setkání v r. 2006, poslední na FChT – doc. J. Macháček, Ing. H. Koropecká, CSc., prof. O. Drábek

Vánoční setkání v r. 2006, poslední na FChT – S. Rafael, J. Málková, doc. J. Cvejn, Ing. P. Škrabánek, Ing. P. Rozsival, Ing. L. Havlíček

Ing. Rozsívál a Ing. Mareš u doc. Javůrka (2008)

Setkání katedry v rámci konference ŘÍP 2010 – v popředí Ing. L. Havlíček, J. Mikulecká a S. Rafael spolu s M. Zavadilovou z děkanátu FEI

Setkání katedry v r. 2011, Ing. Váňa, Ing. Mitlöhner a doc. Koropecký

Setkání katedry v r. 2024 – J. Kudynová, J. Málková, Ing. Kašpar, CSc., doc. Dušek a dr. Kupka

Vztahy

Práce na školách všech stupňů bývala vždy a stále je finančně podceňována a vybírají si ji obvykle lidé empatického a altruistického typu. Vztahy k lidem a možnost tvůrčí práce jsou často pro ně důležitější než finanční ohodnocení. Pokud jsou pozitivní vztahy nejen mezi kolegy, nýbrž i mezi nadřízenými a podřízenými, jsou splněny předpoklady pro kvalitní týmovou spolupráci a dosahování kvalitních výsledků. Lidé se pak nerozpakují prezentovat své nápady, poněvadž očekávají, že je ostatní kolegové i nadřízení pozorně vyslechnou a případně podpoří. Psychická pohoda na pracovišti je rovněž podmínkou pro udržení dobrého zdravotního stavu a odolnosti vůči zátěžovým situacím. Vstřícné jednání a přátelské vztahy jsem na katedře poznal již od jejího založení.

Trvalo pevné sepětí s lidmi z Katedry chemického inženýrství, od níž se Katedra automatizace chemických výrob v r. 1960 organizačně oddělila. Obě katedry měly společnou sekretářku Věru Krpatovou a laborant Jaroslav Hladík se pohyboval mezi oběma katedrami, proto ho už nedokážu zařadit, na kterou katedru vlastně patřil. Obě katedry pořádaly fotbalová utkání mezi sebou i spolu proti jiným katedrám VŠChT, do nichž zvaly rovněž studenty. Z těchto utkání se zachovalo několik fotografií. Později přibyla utkání v basketu, tenisu a dalších hrách. Basket učitelů se studenty se obvykle hrál každý semestr a po něm následovalo posezení a besedování u mísy bramboráků v hospodě U kapitána. Sport provázel katedru po celou dobu její existence. Ladislav Kutílek vzpomíná:³⁵ „U mne to s fotbalem nebylo zas tak žhavé. Foto jsem Ti poslal, protože jsem na něm s ligovým hráčem Pepou Kořínkem. V týmu hrál také Emil Gemza. Jinak jsem jezdil na chatu Synthesia Semtín, kterou jsme mohli používat, lyžovat do Jizerských hor a pravidelně chodil plavat a potápět se do pardubického krytého bazénu. Ten navštěvovala také Helenka Koropečká s Igorem. Se Standou Krejčím, Jirkou Kašparem a Zdeňkem Krtičkou jsme chodili hrát čtyřhru na kurty Dynama Pardubice, kde nám Zdeněk dával cenné rady a předával své zkušenosti (příklad výborných vztahů a kooperace členů různých kateder).“

Uskutečnila se řada seznamovacích setkání v restauracích i návštěv v soukromí. Lidé se sbližovali nejen prací na společných úkolech, nýbrž i společnými zájmy, jako bylo zahradničení, výstavba domů, chat a garáží, kde se hodila každá rada či pomocná ruka. Vyměňovali jsme si produkty ze zahrádek, navštěvovali divadelní představení, koncerty vážné i taneční hudby, tančili a zdokonalovali jsme se v tanci v tanečních hodinách pro dospělé i při vzájemných návštěvách v bytech. Stmelovací funkci měl Vysokoškolský umělecký soubor pod vedením Vlasty Nováka, se kterým po přechodnou dobu vystupoval i komorní orchestr. Jeho členy byli nejen studenti, nýbrž i naši kolegové. Stále byly k dispozici nabídky činností, jichž bylo možno se

³⁵ E-mail z 19. 3. 2025.

zúčastnit. Silným pojítkem mezi jedinci i rodinami byly děti. Jejich originální, konvencemi nezkažený způsob myšlení byl neustálým zdrojem veselých příhod a vyprávění. Děti milovaly pohádky vymyšlené Helenou Koropeckou, která měla nevyčerpatelnou fantazii a uměla rovněž pohotově skládat verše.

Helena Koropecká archivovala adresy absolventů našeho studijního oboru a organizovala setkání absolventů s jejich učiteli. Podle vzpomínky J. Kašpara proběhlo poslední takové setkání v menze těsně po sametové revoluci r. 1989.

Politicko-výchovnou činnost se studenty suploval J. Plocek organizováním týdenních pobytů studentů s učiteli a jejich rodinami na chatě TJ Třebechovice v Rokytnici v Orlických horách. Pomáhali mu J. Kašpar, V. Jehlička, V. Mácha a později I. Vavřina. Účastnili se Koropečtí, Kotykovi, Tauferovi s dětmi a další.

Převládalo improvizované, neorganizované sdružování skupin na základě společných zájmů. Významným společným zájmem byla turistika. Z druhů turistiky převládala turistika pěší a na lyžích, přechody Železných hor, Žďárských vrchů, ohnišovské Cikánské toulky s opékaným prasetem a country skupinou v cíli, sedloňovská Pašerácká stezka končící v místní škole s pohostinnou ředitelkou, Jarní padesátka Železnými horami, noční Pochod míru do Ležáků, společné Silvestry v Sedloňově, kde mužská část obce musela za každého počasí o půlnoci za rachotu světlic oběhnout obec bosa a pouze v trenýrkách. Později přibyla mototuristika v podobě soutěže KAVRALLYE a běhy.

Členové katedry přispívali k dobrému jménu fakulty i katedry. Díky přátelským vztahům filatelistů (J. Kašpar, V. Hutla, A. Kotyk) s pracovníky české pošty se podařilo propagovat 50. výročí založení pardubického vysokého školství zřízením filatelistické přepážky s příležitostnou dopisnicí a razítkem³⁶. Příležitostná dopisnice byla vydána rovněž pro mezinárodní vědeckou konferenci ŘÍP³⁷.

Ke katedrou nebo školou organizovaným formám patřily moderní formy nenásilného team-buildingu, jako KAVRALLYE, běh na Kunětickou horu, Běh Terryho Foxe (později Běh naděje, nyní Běh Univerzity Pardubice). Podrobněji se budu věnovat pouze team-buildingovým aktivitám.

První místo mezi nimi zaujala na celé VŠChT velmi známá a populární **KAVRALLYE**. S myšlenkou na její uspořádání přišel fanda motorismu a dobrá duše katedry Václav Mácha. Myšlenka se ujala a KAVRALLYE se jela celkem devětkrát v letech 1973 až 1977. Podařilo se uchovat dvoudílnou kroniku této zábavné i užitečné soutěže včetně řetězů pro vítězný i pro poražený kolektiv. Ukázka několika stran kroniky je v Příloze 3 na str. 182.

³⁶ Zmínil se o tom Zpravodaj Univerzity Pardubice z prosince 2000.

³⁷ Řízení procesů (Process Control).

Cituji hodnotící slovo vedoucího katedry prof. Komůrky k průběhu první soutěže³⁸:

„Je už tradicí v poměrně krátké historii katedry automatizace chemických výrob – KAV – přicházet s nápady k organizování akcí společenského charakteru (sport. i jiných), které prokazují společnou akceschopnost mladého kolektivu nejen v oblasti odborného pokroku. Přesto nápad uspořádat amaterskou automobilovou soutěž s programem „Cesta za neznámým cílem“, během přípravy výstižně nazvanou KAVRALLYE, je třeba hodnotit jako nejlepší. Nejlepší proto, že přes náročnost technického vybavení a náročnost programu (nebo snad právě proto) zmobilizoval tvůrčí pudy pracovníků katedry v míře nejmasovější. Stranou nezůstal nikdo a ti, kdo z opravdu objektivních důvodů se nakonec zúčastnit nemohli (mezi nimi i já) mohou pouze litovat. Je třeba zvláště ocenit práci organizátorského týmu s přehledem řízeným s. Máchou – odborníkem nejpovolanějším – a „zuřivých reportérů“, kteří celou akci zachytili pro poučení druhých i pro příští generace. Stejně tak je třeba vzdát hold vítězům soutěže, protože nepřehlídíme-li k oficiálně vydanému bodovému žebříčku, vítězi byli v cíli všichni v tom, že se dobrá věc podařila. Zbývá přát mnoho úspěchů všem dalším ročníkům, případně semestrům. Všech se chci zúčastnit.“

Každá rallye byla dvoudenní a skládala se z těchto částí:

- Sraz účastníků a přejímka vozidel.
- Jízda zručnosti.
- Test z dopravních předpisů.
- Jízda podle itineráře složená z etap a plnění úkolů na trase.
- V cíli vyhlášení výsledků, společenský večer a nocleh.
- Další den volný program a individuální návrat do Pardubic.

Trať soutěže byla volena převážně po silnicích I. a II. třídy, délka byla rozdělena do několika etap. Po trase se plnily různé úkoly. Jízdní časy etap byly stanoveny s dostatečnou rezervou. Pro případ ztráty orientace dostal každý řidič zalepenou obálku s cíli jednotlivých etap. Jízda za neznámým cílem a plnění úkolů byly hodnoceny přiznáním kladných nebo záporných bodů. Zvítězila posádka s největším počtem kladných bodů. Cíl a místo ubytování byly zajištěny v turisticky zajímavé oblasti. Propagace byla prováděna vtipnou nástěnkou v prostoru katedry.

Přejímka vozidel zaručovala, že se soutěže zúčastní pouze vozidla technicky způsobilá, řádně vybavená, se správně nahuštěnými pneumatikami ap. Někdy se kontrolovaly doklady řidiče, světla, hloubka drážek pneumatik aj.

³⁸ *V době totality se každá akce pořádala na počest něčeho nebo někoho. Na předsázce prvního dílu kroniky je motto: „Pracovníci katedry uspořádají cílovou jízdu na počest 25. výročí Únorového vítězství“. Závazek KAV 26. 1. 1973.*

Jízda zručnosti prověřila zručnost řidičů např. při projíždění mezi kužely, jízdě s naplněnou skleničkou, rozjíždění do kopce vpřed i pozadu s krabičkou od zápalek pod koly, parkování mezi vozidly u chodníku, přesném zastavení na čáře, vjezd do simulovaných garáží na přesnost, slalom dopředu i pozpátku, osmička pozpátku dvakrát projetá, oběhnutí vozidla s rezervním kolem, přemísťování praporků, výměna naplněných skleniček, stejnoměrnost jízdy (2x stejná trať, podíl obou časů a odchylka od jedničky), jízda podle navigace spolujezdcem, výjezd z garáže – slalom vpřed – přední dotyk – slalom vzad – zadní dotyk – jízda vpřed a zastavení ruční brzdou.

Test z dopravních předpisů ověřoval znalost předpisů a řešení složitých dopravních situací.

Itineráře jednotlivých etap celkové trasy se lišily. Etapy se jezdily podle dopravních ukazatelů, slepé mapy, rozstříhané slepé mapy, značek křižovatek s vyznačeným směrem jízdy, podle popisu, azimutů, křižovatek s výjezdem podle světových stran, křižovatek s výjezdem podle odpovědí dopravního testu, podle průsečíků přímek na mapě, průsečíků kružnic na mapě, veršované pohádky, skryvačky, zpřeházeného seznamu význačných bodů na trase, či podle opačně orientovaných fotografií výjezdů z křižovatek.

V průběhu etap byly plněny úkoly, jako opisování nápisů, čísel budov, zjišťování dat, popis okolí, zjišťování význačných rodáků, určení násobku počtu schodů a hlav soch na schodišti ke hřbitovu, historický test aj.

K úkolům mezi etapami patřily např. střelba ze vzduchovky, pistole, praku, lukostřelba, házení žabek na vodní hladinu, chůze na chůdách, znalost turistických značek, skok v pytli, odhad teploty vody v potoce, hod šipek na terč, vrh koulí mezi kuželky, sestavení obrázku z dětských kostek, metání talíře na cíl, luštění hlavolamů, křížovek, doplňovaček, jízda na kolečkových bruslích, běh s vajíčkem na lžici, hod granátem, soutěž o „Zlatý dudlík“ (nejrychlejší vypití 200 ccm čaje).

Pravidelným zpestřením byly pěší turistické procházky. Někdy posádka opustila řidiče, řidič dojel sám do určeného místa, kde opět posádka nastoupila.

KAVRALLYE byla obrovskou zábavou, kdy se účastníci neváhali zesměšnit, aby pobavili ostatní. Začala jako akce katedry, ale vyvinula se v podnik, na který se těšili někteří zaměstnanci z celé VŠChT i mimoškolní zájemci. Kronika končí IX. dílem bez zjevného zakončení. V tomto dílu bylo dosaženo nejvyšší účasti 44 lidí včetně pořadatelů a posádek ve 14 automobilech. Celková účast v devíti jízdách dosáhla 326 lidí. Do tohoto počtu jsou zahrnuti i účastníci, kteří jezdili opakovaně. Jmenovitý seznam účastníků s vyznačením jejich prezence je uveden v Příloze B KAVRALLYE v Excelu, kde jsou rovněž uvedeny cíle jednotlivých jízd. Důvod skončení této úspěšné soutěže si již nepamatuji. Možná, že převládl názor, že v nejlepším se má přestat.

Další organizovanou team-buildingovou akcí byl terénní **běh na Kunětickou horu**, organizovaný kolegy Jiřím Macháčkem a Ludvíkem Prouzou v době vedení katedry Ivanem Tauferem. Běh byl otevřen i dalším zájemcům a konal se dvakrát ročně. Jeho trasa začínala u jezů přes Labe, končila u studny na Kunětické hoře a měřila přibližně 7 km. Běželo se po zelené turistické značce.

Závěrečné prudké stoupání ke studni běžce skutečně prověřilo. Každý běžel, jak uměl a vítězi byli všichni, kteří doběhli nebo doklopýtali do cíle. Diplomy za účast rozdával vedoucí katedry. Úbytek tekutin musel být doplněn v restauraci pod Kunětickou horou. Přátelské posezení s vyprávěním představovalo správnou „tečku“ za úspěšným během.

Poslední běh nebyl organizován přímo katedrou, ale uskutečnil se pouze díky zkušenostem, kterých jsme nabyli organizováním turistických a katedrálních akcí. Rozsah i společenské působení rovněž přesahovalo vše, co pořádala katedra automatizace. Poněvadž historie běhu začala na katedře, v mé katedrální pracovně, uvádím ji v rámci historie katedry. Začátek byl poněkud rozpačitý. Kolega Mirek Večeřa³⁹ mi na katedru přivedl dvě dámy z Klubu onkologicky nemocných⁴⁰, které se obrátily na tehdejšího rektora univerzity prof. Oldřicha Pytlu⁴¹ s prosbou, aby univerzita založila a organizačně zajišťovala v Pardubicích legendární **Běh Terryho Foxe**⁴². Rektor je z neznámých důvodů odmítl. Dámy to citově velmi rozrušilo a s pláčem nemohly pochopit, proč by univerzita nemohla pořádat tuto uznávanou charitativní akci. V té době jsem zastával funkci děkana Fakulty chemicko-technologické a rozhodl jsem se okamžitě jednat. Spojil jsem se telefonicky s vedoucím Katedry tělesné výchovy a přednesl jsem mu návrh na společné pořádání tohoto běhu naší fakultou a jeho katedrou. Bez váhání souhlasil a účast své katedry přislíbil. Za součinnosti několika dobrovolníků z FChT a většiny členů Katedry tělesné výchovy se podařilo akci připravit, zpropagovat ve sdělovacích prostředcích a uskutečnit první ročník pod záštitou děkana FChT. Účast byla velká a běh, kterého jsem se rovněž zúčastnil jako běžec, splnil svůj účel. Stal se potom pravidelnou součástí programu univerzity, záštitu děkana nahradila záštita rektora. Každoročně se Běhu Terryho Foxe zúčastňovalo mnoho zaměstnanců, činitelů univerzity, města, kraje i zájemců z řad veřejnosti. Prvních ročníků jsem se zúčastňoval pravidelně. Můj vnuk Vašek mne přesvědčil, že nechce zůstat pouhým divákem, ale musí běhat se mnou. Běh byl později přejmenován na Běh naděje a

³⁹ Z *Katedry makromolekulárních hmot*.

⁴⁰ *Jména dam ani oficiální název té organizace si již nepamatuji. Mám dojem, že jedna z dam se jmenovala Vavroušková.*

⁴¹ *Prof. Ing. Oldřich Pytela, DrSc. byl rektorem Univerzity Pardubice v letech 1997–2000.*

⁴² *Běh se konal celosvětově na podporu onkologicky nemocných. Účastníci svým vkladem podpořili nemocné a obdrželi tričko s nápisem Běh Terryho Foxe.*

běhá se dodnes pod názvem Běh Univerzity Pardubice.⁴³ Na skutečnost, že tento známý a tradiční běh vznikl na naší katedře, si již dnes nikdo nevzpomene.

Jiří Macháček vzpomíná: „Vztahy mezi pracovníky katedry byly bezproblémové, což nám na některých katedrách záviděli. Pravidelně jsme se scházeli v pracovně vedoucího katedry při oslavách všeho druhu, kterých se zúčastňovala také jedna knihovnice a jedna laborantka z vedlejší katedry. Se studenty naší specializace jsme hrávali basket a následně jsme poseděli v hospodě. Katedra pořádala zábavnou automobilovou KAVRALLYE. Když zhodnotíme toto období, katedra se stala rovnocennou součástí VŠChT a pro svoji úroveň výuky i výzkumu byla uznávána pracovišti s podobným zaměřením. A nám, pracovníkům katedry, zde bylo dobře – alespoň já si to myslím.“

Já si to rovněž myslím. Na katedře mezi přáteli jsme byli aspoň částečně izolováni od dusného politického ovzduší, které nás do sametové revoluce v r. 1989 obklopovalo.

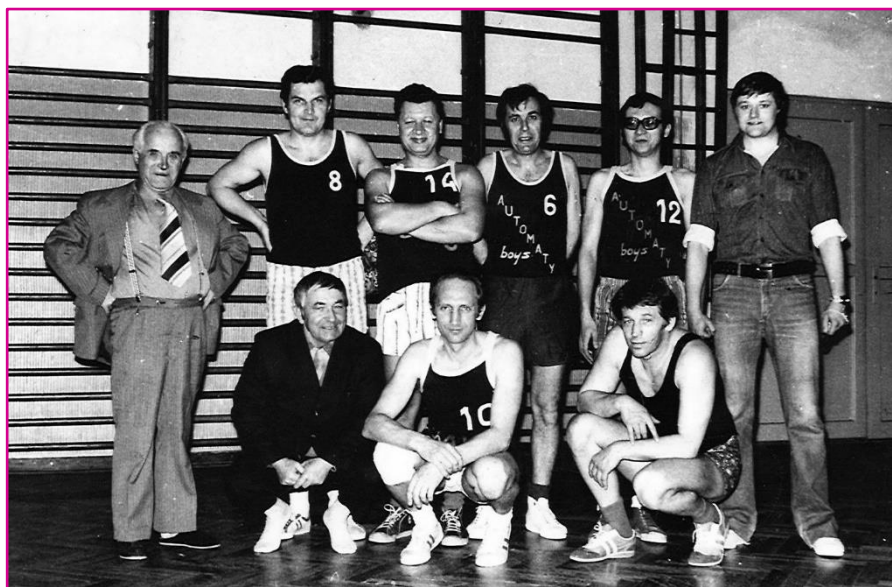
Fotbalové mužstvo KAV po zápase⁴⁴ – stojící zleva Komůrka (trenér), Gandalovič, Kašpar, Gemza, Koropečký, Hutla, Mácha, Mikšíček, Plocek, v podřepu Drábek, Chejnovský a Šeba

⁴³ Běh Univerzity Pardubice je sportovně společenskou a humanitární akcí navazující na sérii Běhů Terryho Foxe, které v České republice úspěšně probíhaly v letech 1993 až 2007 a v Pardubicích po deset let. Dále běh pokračoval pod názvem Běh naděje. Tradiční běh pro zdraví probíhá v rámci programu podzimní části Městských slavností Pardubic.

⁴⁴ Automaty vs. Cheming 4:2, branky Gemza, Kašpar, Mikšíček 2x.

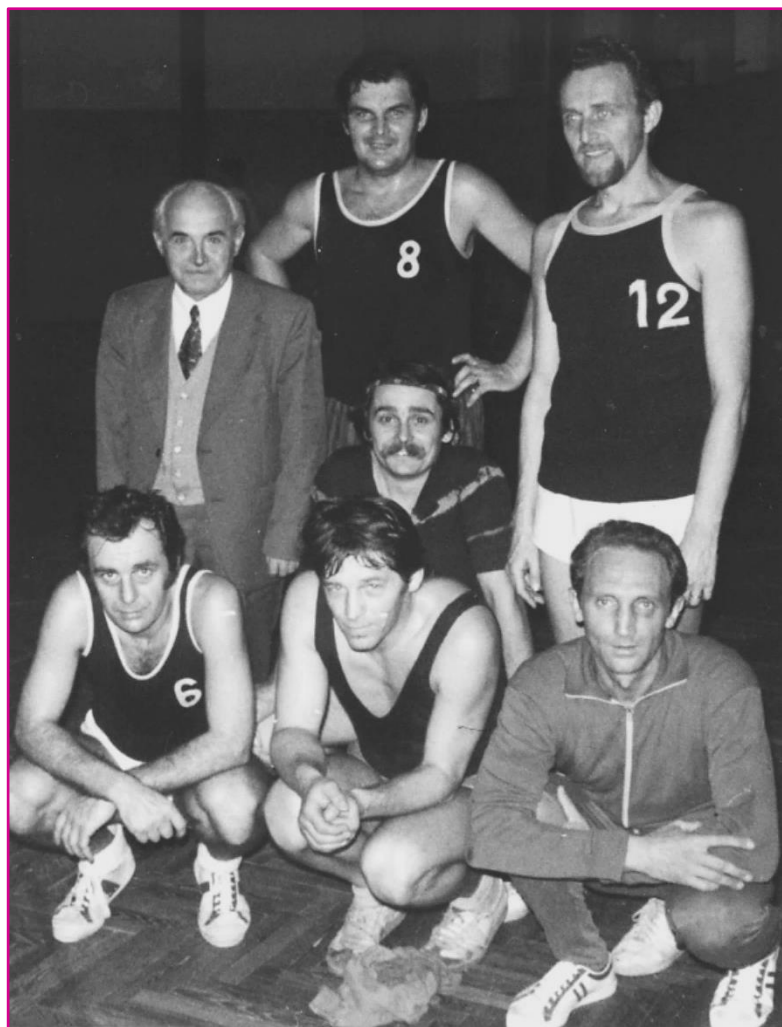

Fotbal, poločas – na snímku J. Plocek a prof. Komůrka

Basketbalový tým KAV – zleva stojící prof. Komůrka, S. Krejčí (8), E. Gemza (14), J. Kašpar (6), V. Jehlička (12), rozhodčí, v dolní řadě zleva O. Šponar, J. Šmíd (10) a Čestmír Kubánek⁴⁵

⁴⁵ Kamarád z pardubické chemické průmyslovky (na dresu míval číslo 5).

Basketbalový tým KAV s prof. Komůrkou – stojící S. Krejčí a I. Taufer, uprostřed P. Šmaha, zcela dole zleva J. Kašpar, Č. Kubánek, J. Šmíd

Basketbalový tým KAV – stojící zleva J. Macháček, E. Gemza, S. Krejčí, J. Kašpar, dole J. Šmíd a I. Taufer

Přejezd Žďárských vrchů na lyžích v r. 1979 – zleva I. Taufer, A. Kotyk, M. Taufer, Doležalovi z Jihlavy, V. Kotyková a J. Kotyk s přáteli z hor

Jeden ze společných Silvestrů v Sedloňově v Orlických horách – Tauferovi, Kotykovi a Koropečtí s přáteli z hor

I. KAVRALLYE v květnu 1973 – před startem, na snímku v popředí B. Kalíšková, V. Kalíšek, S. Krejčí a E. Gemza

Řetěz pro vítěze KAVRALLYE s přívěsky se jmény vítězů kol I až IX

Řetěz pro poražené KAVRALLYE I až IX

I. KAVRALLYE v květnu 1973 – jízda zručnosti

I. KAVRALLYE v květnu 1973 – Macháčkovi s Jiříčkem a Timarovi

I. KAVRALLYE v květnu 1973 – V. Hutla se synem Pěťou

I. KAVRALLYE v květnu 1973 – Plockovi a P. Šmaha

III. KAVRALLYE v květnu 1974 – prof. Komůrka skáče v pytli

IV. KAVRALLYE v září 1974 – Martin Koropecský a Aleš Kotyk

VI. KAVRALLYE v říjnu 1975 – V. Mácha a I. Taufer

VII. KAVRALLYE v červnu 1976 – přejímka vozidel u budovy VŠChT

VII. KAVRALLYE – výstup na rozhlednu, I. Taufer se syny Jirkou a Michalem

Sjezdy absolventů

K užitečným akcím pořádaných katedrou patřily sjezdy absolventů. Byly nejen přátelskými setkáními učitelů s jejich bývalými žáky, nýbrž zároveň zdrojem důležitých informací. Poskytovaly přehled o uplatnění absolventů v praxi a důležitou zpětnou vazbu z průmyslu pro případnou korekci studijních plánů. V torzu katedrálního archivu se o nich bohužel zachovalo málo informací.

Uskutečnily se celkem čtyři sjezdy. Všechny organizovala Ing. Helena Koropecká, CSc., která udržovala aktuální adresář absolventů. Dnes vytváření a údržbu podobného adresáře znesnadňují zásady GDPR.

I. sjezd absolventů KAV se uskutečnil 20. 9. 1975 „u příležitosti osvobození naší republiky, 25. výročí založení naší VŠCHT a 15. výročí vzniku KAV“. Zúčastnilo se ho kolem 70 absolventů. Po uvítání přítomných v posluchárně Ing. Koropeckou pozdravil absolventy jménem vedení školy doc. Ing. J. Poskočil. Prof. Ing. J. Komůrka se zaměřil především na význam a poslání specializace pro národní hospodářství a na historii a úspěchy zavádění automatizace v ČSSR. Ing. V. Hutla zavzpomínal na začátky KAV a na historii jejího budování. O nově zavedeném předmětu Programování a výpočetní technika informoval Ing. J. Kotyk, o předmětu Základy stochastického modelování Ing. O. Drábek. Následovala prohlídka katedry s výstavou o její výzkumné, pedagogické, publikační, vynálezecké a zlepšovateľské

práci, o její spolupráci s průmyslem a jejím společenském a sportovním životě. Po společném obědě v restauraci Tatran program pokračoval přátelským posezením a neformální diskusí. Poněvadž absolventi projevíli zájem nejen o styk s katedrou, ale i s absolventy z jiných ročníků, byl sestaven adresář s adresami zaměstnavatelů, pracovním zařazením absolventů a oborem činnosti, který byl rozeslán všem absolventům. Pořádání sjezdů bylo oceněno jako velmi užitečné pro obě strany.

II. sjezd absolventů se konal 15. 9. 1978 „v souladu se závěry XV. sjezdu KSČ a XI. plenárního zasedání ÚV KSČ týkajících se spojení teorie s praxí a zavádění progresivních metod do průmyslové výroby“. Pozvánka s programem jsou v Příloze 4 na str. 185. Program se skládal ze dvou částí. V posluchárně „B“ VŠCHT se uskutečnil seminář o zavádění ASŘTP, na němž promluvili prof. J. Komůrka o výuce ASŘTP v základním a specializovaném studiu a postgraduálním kurzu KAV, Ing. J. Kotyk o výuce programování a výpočetní techniky a doc. O. Drábek o číslicovém řízení procesů. Po obědě v restauraci Labe proběhla druhá část, a to diskuse na témata: připomínky k semináři, uplatnění absolventů v praxi, využití teoretických poznatků v praxi, dodavatelsko-odběratelské vztahy a servisní služba. Po diskusi následovala volná zábava.

III. sjezd se uskutečnil 8. 6. 1984. Seminář měl odborný program:

- Doc. Ing. Ivan Taufer, CSc.: Výchova inženýra chemie studijního oboru Automatizované systémy řízení chemických a potravinářských výro
- Ing. Stanislav Krejčí, CSc.: Systémový přístup k analýze složitých chemicko-technologických systémů
- Doc. Ing. Oldřich Drábek, CSc.: Pedagogická a vědeckovýzkumná činnost v oblasti experimentální identifikace a číslicového řízení stochastických soustav
- Ing. Josef Kotyk, CSc.: Nové poznatky z teorie řízení
- Ing. Vladimír Jehlička, CSc. a Ing. Jiří Macháček, CSc.: Laboratorní komplex pro výuku a výzkum ASŘTP
- Ing. Pavel Šmaha, Ing. Jiří Plocek, CSc.: Zkušenosti s výstavbou programového vybavení ASŘTP v Urxových závodech Valašské Meziříčí.

Následovalo vystoupení hostů a diskuse. Po polední přestávce s obědem byla uspořádána exkurze na katedru a proběhla diskuse na téma uplatnění absolventů KAV v praxi.

IV. sjezd se konal 13. 9. 1991. V posluchárně H2 hlavní budovy VŠChT proběhl seminář s tímto programem:

- Doc. Ing. St. Krejčí, CSc.: Racionalizace spotřeby energií v chemickém průmyslu
- Doc. Ing. J. Kotyk, CSc.: Výuka výpočetní techniky na VŠCHT Pardubice

- Doc. Ing. I. Koropečký, CSc.: Řízení vsádkových operací – nový předmět specializace KAV
- Prof. Ing. O. Drábek, CSc.: Vědecko-výzkumná a pedagogická činnost v oblasti analýzy procesů, identifikace a číslicového řízení systémů.

Následovalo vystoupení absolventa Ing. J. Prušky.

Po semináři se uskutečnila diskuse, oběd v jídelně VŠChT a prohlídka pracovišť KAV.

Sjezd absolventů proběhl od 18 hod. ve vysokoškolské menze v Polabinách. Absolventi, hosté a členové KAV společně povečeřeli a v družné zábavě si vyměňovali zkušenosti.

Z tohoto sjezdu se nenašla žádná fotografie.

I. sjezd absolventů KAV konaný 20. 9. 1975 – Ing. O. Drábek, CSc., Ing. V. Hutla, CSc., Ing. J. Plocek

II. sjezd absolventů KAV konaný 15. 9. 1978 – prof. Komůrka, Ing. Koropecká, CSc. doc. V. Liška (prorektor pro ideologickou činnost a zahraniční styky), doc. Drábek

Ing. Krejčí a V. Mesnerová s pohárem nesoucím text „Setkání absolventů KAV VŠCHT Pardubice 20. 9. 1975“

II. sjezd absolventů KAV konaný 15. 9. 1978

II. sjezd absolventů KAV konaný 15. 9. 1978 – Ing. Krejčí, V. Mesnerová, J. Toufar

III. sjezd absolventů KAV konaný 8. 6. 1984 – doc. J. Poskočil (prorektor pro vědecko-výzkumnou činnost a zahraniční styky), prof. J. Komůrka, Ing. H. Koropečká, CSc., doc. V. Hutla, doc. O. Drábek

III. sjezd absolventů KAV konaný 8. 6. 1984 – Stojící zleva doc. Hutla, Ing. Koropečký, CSc., Ing. Eva Řezníčková, Ing. Kotyk, CSc., sedící vlevo Ing. Koropečká, CSc.

Politické ovzduší

Předcházející kapitoly jsem formuloval za pomoci objektivních dat a dodatků kolegů. Tato kapitola je však ryze osobní. Popisuji v ní část svého profesního života a zaměřuji se zejména na řadu absurdit, které jsem osobně zažil. Politiku jsme vnímali z různých úhlů pohledu na základě rodinné výchovy a vlastního přesvědčení. Na vysokou školu jsem nastoupil v r. 1955 a padesátá léta patřila po fašistické okupaci k nejdopudivějším obdobím v historii našeho státu. V r. 1956 došlo ke krvavému potlačení **Maďarského povstání**⁴⁶. Skupina mých spolužáků poslouchala společně na kolejích zahraniční rozhlas, vysílání komentovali a odsuzovali, a někdo je udal. Byli pochyťáni cestou do školy jako lovná zvěř a několik dní o nich neměly jejich rodiny žádné zprávy. Byli vyloučeni ze studia a odsouzeni k podmíněným i nepodmíněným trestům v rozsahu 5 měsíců až 2 roky (původně vyšší tresty byly sníženy po odvolání odsouzených).

Spolužáci a přátelé Pavel Levý a Kamil Hloušek mi poskytli text obžaloby i rozsudku. Po propuštění z dvouletého vězení mne Pavel Levý navštívil v bytě u mých rodičů a podrobně vyprávěl, jak s ním bylo zacházeno. Po večerech jsme se pak scházeli u piva nebo procházeli v přírodě. Někdo nás udal a byl jsem pozván na katedru marxismu-leninismu k výstražnému varování. Bylo mi oznámeno, že „pokud se budu i nadále scházet s takovými živly, jako je Pavel Levý, nebude mi umožněno dále studovat.“ Scházel jsem se s ním potom tajně pouze za tmy ve vzdálenější přírodě.

Následovalo několik dalších politických procesů kvůli vyprávění vtípů ap. Procesy spojoval společný svědek, který na nich vypovídal, avšak nebyl nikdy odsouzen. Hlavním účelem všech politických procesů od procesů celostátního významu, kde padaly a následně byly vykonávány tresty smrti až po místní procesy menšího dosahu s mírnějšími rozsudky bylo vyvolávání neustálého strachu a dosažení bezvýhradné poslušnosti.

Na katedře jsme věděli, kdo je či není členem vládnoucí KSČ. Z počátku jsme se k sobě chovali obezřetně, avšak korektně, s postupem času přátelsky a naprosto otevřeně. Přátelské ovzduší katedry nám velmi pomáhalo překonávat strasti a těžkosti tísnivého politického ovzduší.

Nekompromisně jsme se museli podřídit povinným rituálům (účast na schůzích, účast v májových průvodech, uzavírání závazků na počest něčeho či někoho) a

⁴⁶ *Maďarské povstání, nebo také maďarská revoluce, bylo celonárodním povstáním proti sovětské diktatuře a okupaci Maďarské lidové republiky od 23. října do 10. listopadu 1956. Po nepokojích v Československu (Plzeňské povstání r. 1953), východoněmeckém povstání z r. 1953 o čtrnáct dní později a povstání dělníků v Poznani v r. 1956 se jedná o v pořadí čtvrtý a největší násilně potlačený konflikt lidu s komunistickým režimem nebo přímo s okupační mocností v bývalých evropských satelitech SSSR.*

používat jazyk „ptydepe“⁴⁷. Každý tištěný text (knihy, skripta) musel být zahájen politicko-výchovným úvodem s poděkováním straně a vládě, že nám umožňují pracovat v podmínkách, které nám laskavě vytvořily. Neustále bylo zdůrazňováno, že celé Československo bylo osvobozeno Sovětským svazem, který je naším nedostižným vzorem ve všech oborech lidské činnosti, a s nímž jsme spojeni „na věčné časy“.

V r. 1961 jsem vykonal **zkrácenou vojenskou prezenční službu** u 101. praporu chemické ochrany (PRCHO⁴⁸) v Jaroměři, kde jsem ve funkci velitele chemické čety kromě jiných činností musel přesně podle předepsaných příruček provádět politické školení mužstva (PŠM). Hluboce jsem se před vojáky styděl. Důstojníci až na několik výjimek představovali koncentrát lidské neschopnosti a primitivismu, který byl ještě umocněn očekávaným údělem chemického útvaru v případě nasazení zbraní hromadného ničení. V kasárnách jsem poprvé pocítil sledování agentem StB⁴⁹. Můj spolubydlící, spolužák, kterému jsem tehdy ještě naprosto důvěřoval, se mi hrabal ve věcech a udal obsah mého dopisu budoucí manželce, kvůli kterému jsem pak byl vyšetřován kasárenským kontrášem.

Po propuštění do civilu jsem absolvoval školení v **civilní obraně** a následně školil své vesměs starší kolegy z VŠChT v této předepsané disciplíně. Opět jsem se hluboce styděl, když jsem je učil využívat papírovou pláštěnku jako neúčinnějšího, a zřejmě jediného ochranného prostředku proti výbuchu jaderné zbraně. Zírali na mne s přátelským pochopením a byli rádi, že nejsou na mém místě.

Obávaným funkcionářem rektorátu byl vedoucí útvaru kádrové evidence František Novotný, který rozhodoval o bytí či nebytí studentů a učitelů na VŠChT. Jeden z jeho posudků na uchazeče o studium na VŠChT z r. 1955 je uveden v Příloze 5 na str. 186. Zvláště zavrženíhodnou praktikou bylo přísné kádrové prověřování studentů před obhajobami diplomových prací. Student 5 let studoval, napsal diplomovou práci a těsně před obhajobou mu bylo sděleno, že jeho kádrový profil neodpovídá titulu inženýra chemie. I na soudruha Novotného však došlo. Vedoucím oddělení kádrové evidence byl naposledy ve st. roce 1964/65. V následujícím roce již kádrovákem nebyl. K našemu překvapení se později objevil v laboratořích a učebnách, kde pracoval jako lepič linolea. Lezl po čtyřech po zemi a mluvil, mluvil, a my jsme poslouchali, poslouchali a žasli. Jistá soudružka, za války agentka gestapa, potřebovala zničit své kádrové materiály, kde to bylo zaznamenáno, a zařídila jeho propuštění.

⁴⁷ Označení *absurdního umělého úřednického jazyka, který pozbývá jakéhokoliv významu slov. Výraz „ptydepe“ poprvé použil Václav Havel ve svém dramatu Vyrozumění (1964), v němž se tento jazyk stal silným nástrojem byrokratické moci.*

⁴⁸ *Vyslovovalo se to jako zkratka. Čeština je velmi bohatý a obdivuhodný jazyk.*

⁴⁹ *Státní bezpečnost.*

V roce 1966 jsem absolvoval **půlroční studijní pobyt (stáž⁵⁰) na katedře kybernetiky chemických procesů Moskevského chemicko-technologického institutu (MCHTI)**. S touto katedrou již byly navázány styky a podepsány smlouvy o vzájemné spolupráci dříve, necestoval jsem tedy do neznáma a věděl, na koho se mám obracet. V té době jsem již byl ženatý a měl jsem syna Aleše.

Před odletem mne prof. Komůrka seznámil s některými specifiky Sovětského svazu, hlavně s používáním záchodů. Byl jsem poučen, že v SSSR se hodně pije, což bych nemusel vydržet. Odmítání přípitku je neslušné, naopak se očekává přednesení vlastního přípitku na adresu hostitelů. Výmluvy na chatrné zdraví se neuznávají, poněvadž alkohol je považován za nejúčinnější prostředek k upevnění zdraví. Jediným ospravedlnitelným a uznávaným odmítnutím je prohlášení, že pití mi nedovoluje mé náboženství. Další cenné rady poskytl naší skupině z nejrůznějších oborů z celé republiky pracovník Ministerstva školství. Za jeho nejdůležitější radu považuji, že v případě onemocnění si máme co nejrychleji vybavit letenku domů a v žádném případě se nemáme nechat léčit v SSSR.

Do Moskvy jsem odletěl z pražské Ruzyně, kde bylo +15 °C, na mezinárodním letišti Šeremetěvo bylo -20 °C. Najal jsem si taxíka do asi 30 km vzdálené Moskvy. Taxikář se mne zeptal, odkud jsem. Odpověděl jsem, že z Československa. Řekl mi, že díky Rusům si žijeme nad poměry, že žijeme z jejich krve a jejich mozolů, a teď jim to budeme muset vrátet svou prací⁵¹.

Naše skupina stážistů byla ubytována v hotelu Zlatý klas⁵² nedaleko centra. Ohlásil jsem nástup na katedře kybernetiky MCHTI, seznámil se s rozvrhem výuky a začal navštěvovat vybrané přednášky a semináře. Po večerech jsem chodil na vycházky, abych se seznámil s městem. Silně mrzlo, v některých ulicích hořely ohně, u kterých se ohřívali špatně oblečení lidé. Překvapilo mne, kolik je v ulicích žebráků a válečných veteránů, kterým chyběly končetiny. Těžké práce vykonávaly ženy. Nakládaly sníž na nákladní auta, aby mohl být odvezen. Pracovaly se sbíječkami a na výkopech. Nad nimi vždy stál muž se založenýma rukama a kouřil cigaretu. Lidé stále někam spěchali, naráželi do sebe, šlapali si po nohách. Neurvalost se zvyšovala při nástupu do přeplněných dopravních prostředků, kde rozhodovaly především lokty.

Na radu prof. Komůrky jsem v hotelu vydržel tak dlouho⁵³, dokud mi nenařídili vystěhování na kolej⁵⁴ MCHTI zvanou Sokol. Kolej měla 6 poschodí s plochou střechou, na které ležel asi 1 m sněhu. Byla bez výtahu.

⁵⁰ Stážista je považován za studenta a jeho příjem je stipendium.

⁵¹ Práce se rusky řekne „rabota“.

⁵² Zolotoj kólos.

⁵³ V hotelu Zlatý klas jsem byl ubytován týden.

⁵⁴ Kolej se rusky řekne „obščezítie“. Teprve na místě jsem poznal význam toho slova.

Komendant obščežitia⁵⁵ sídlil v suterénu, kde se nacházely rozmontované železné postele, jutové potahy na slavníky a polštáře a v koutě byla hromada slámy. Komendant mi oznámil číslo pokoje v šestém patře, kde budu ubytován s dalšími dvěma studenty. Požádal mne, abych si tam nejdřív vynesl kufr a pak se vrátil. Dveře pokoje měly lítací dveře s pružinami jako ve westernovém salonu a nešly zamknout. Obyvateli místnosti byli Iráčan a Kazach. Oba se shodli na tom, že mne tam nechtějí, poněvadž se do místnosti už nevejde třetí postel. Vzal jsem si tedy svůj kufr a sestoupil zpět do suterénu. Komendant se rozhodl předvést názorně, že po vystěhování skříně na chodbu se do pokoje třetí postel vejde. Pak jsem vyfasoval šroubovák a šrouby k sestavení postele, po částech jsem vynášel jednotlivé díly ze suterénu do šestého patra a tam je za mlčenlivého přihlížení spolubydlících sestavoval. Když se dílo podařilo, bylo mi v suterénu povoleno nácpaní slavníku a polštáře slámou a vyfasoval jsem i povlečení.

Nastalo seznamování se spolubydlíci. Iráčan pocházel z bohaté rodiny. Rozhodl se studovat kandidaturu z chemického inženýrství, aby se vyhnul právě probíhající válce s Kurdy. Po kousnutí nějakým hmyzem mu chyběla část nosu. Kazach pracoval u malého školního jaderného reaktoru, kde ho zasáhla silná dávka záření. Následkem ozáření se mu stále svlékala kůže. Nechodil na výuku, téměř stále ležel v posteli přikrytý dekou a třásl se zimou. Oba nejvíc zajímalo, zda nejsem Žid, poněvadž Židy upřímně nenáviděli. Iráčan velmi litoval, že se Hitlerovi nepodařilo vyhladit všechny Židy a řekl mi, že jméno Hitler patří k nejoblíbenějším jménům v Iráku. Ohledně kufru mi poradili, že ho nesmím zamykat. Pokud bych ho zamkl, zloději si ho vezmou celý. Pokud ho nechám otevřený, vyberou si jen něco a ostatní mi zůstane.

Místnost byla často navštěvována jinými studenty a kvůli Iráčanovi i ženami z ulice. Jednou studenti přepadli bohatého Afričana, který se na kolej vracel s nákupem v Berjozce⁵⁶. Nákup mu zabavili a velkoryse mu dovolili podílet se na jeho konzumaci v našem pokoji. Pili a jedli celou noc, seděli na všech třech postelích, hlasitě povídali, ohryzky, kosti a odpadky házeli pod postele. Ráno byl pokoj v hrozném stavu. Jediným uklízejícím nástrojem byla březová metlička a víko od krabice. Vše se vyházelo oknem na ulici.

O ruských záchodech by se daly psát tlusté knihy s návodem k použití. Převládaly dva typy. Záchod tureckého typu byl poměrně hygienický a dal se snadno uklízet hadicí. Záchod evropského typu byl pro Rusy nehygienický, ale byl pro ně projevem vyšší, západní úrovně. Na prkénko ani na porcelán by si však nikdy nesedli. Proto prkénko odstranili a záchod přizpůsobili záchodu tureckému, na který byli zvyklí. K porcelánové míse přidělili šlapky z cihel po obou stranách. Vznikl tak nesmyslný kříženec obou typů záchodů. Na vysoké šlapky se obtížně lezlo. V podřepu se na

⁵⁵ *Správce koleje.*

⁵⁶ *Berjozka byla obdobou našeho Tuzexu, kde se nakupovalo za tvrdou západní měnu.*

nich těžko držela rovnováha (zvláště ženám s vysokými podpatky) a ještě hůře se střefovalo do mísy. Okolí podle toho vypadalo. Kanalizace byla úzká a použitý papír (nebyl toaletní, nýbrž novinový) se nesměl splachovat, poněvadž by ucpal úzké potrubí. K jeho odkládání sloužil koš, který se obvykle vynášel jednou denně. Ocenil jsem radu prof. Komůrky, abych záchod navštěvoval pouze brzy ráno. Záchody byly často bez dveří a z fronty čekajících před nimi se ozývaly rady přihlížejících čekatelů a pobídky k rychlejší činnosti.⁵⁷

Na koleji se souložilo (ostatně jako na všech kolejích), navíc se na této koleji rodily i děti a na jejich hlídání se najímaly ženy z ulice. Kdo uplatil službu konající děžurnuju⁵⁸, mohl všechno včetně vstupu kamkoliv. Poněvadž se mi nikoho uplácat nechtělo, musel jsem se stále a opakovaně všude prokazovat.

Na koleji Sokol jsem vydržel pouhý týden. Nastala obleva a začal tát sníh na ploché střeše. Teklo mi přímo do postele. Navštívil jsem naše velvyslanectví a vylíčil situaci. Pan Macháček, který měl naši skupinu na starosti, mi sdělil, že po 14 dnech pobytu je nás už pouze polovina, ostatní se předčasně vrátili do vlasti. Podíval se do seznamu a poradil mi, abych navštívil doc. Ivana Sekaninu, matematika z Brna, který je ubytován na MGU⁵⁹ na Leninských horách a požádal jej, zda by mne nepřibral do svého pokoje. Ivan Sekanina naštěstí souhlasil. Brzy jsme se sprátelili a po návratu domů jsme se navštěvovali. S kvalitou ubytování jsem už problémy neměl. Spal jsem na rozkládacím kovovém lehátku, které jsem musel každé ráno složit a lůžkoviny dát do skříně.

K nepříjemnostem patřil společný záchod s ruským „vypuskníkem“⁶⁰, povinnost čistit a vytírat společnou kuchyň na poschodí, ačkoliv jsme ji nikdy nepoužili, a držení služby u telefonu. Telefon byl jeden na patře a služba k němu musela na žádost volajícího přivést správnou osobu. Docházelo při tom k zábavným komplikacím, poněvadž v hluku chodby nebylo vždy dobře rozumět volajícímu, co,

⁵⁷ Ladislav Kutílek mi napsal: „Díky za kapitulu o Politickem ovzdusi, kterou jsem si tez s velkym zajmem precetl. Pripomnela me tez muj pobyt na obsteziti SOKOL, kde jsem mel podobne zazitky ...“

⁵⁸ Systém děžurných (děžurnyj, děžurnaja) snižoval v SSSR nezaměstnanost. Při vstupu do budovy byla děžurnaja, na každém patře byla děžurnaja, v sálech byla děžurnaja zala, na poště děžurnaja počty ap.

Doporučuji prostudování základních pojmů: <https://www.lideazeme.cz/clanek/lideazeme-cz-poznavame-akademie-laz/81933/za-poznanim-ruska-a-pochopenim-ruske-duse-vykladovy-slovnicek-poutnika-po-samoderzavi.html>

⁵⁹ MGU je zkratka pro Moskovskij gosudarstvennyj universitět imeni Lomonosova. Výšková budova s 32 patry byla postavena v letech 1949–53 a představuje samostatné univerzitní město s veškerou obsluhností.

⁶⁰ „Vypuskník“ je diplomat, absolvent. Obytná buňka na MGU se skládala z předsíně se skříněmi, ze dvou pokojíků a společného WC se sprchou.

nebo koho požaduje. Vyslechl jsem při tom řadu šťavnatých nadávek, které se mi později velmi hodily.

Často jsme s M. Sekaninou navštěvovali operní a baletní představení či koncerty ve Velkém divadle nebo ve Sjezdovém paláci. Vždy to byl silný umělecký zážitek. Socialistický realismus vyžadoval absolutní věrnost. Pokud mělo hořet, na jevišti plál skutečný oheň. Pokud měla postava sedět na koni, byl na jevišti skutečný živý kůň. Lístky byly levné, levné bylo i občerstvení. Butěrbrod s ryboj⁶¹ nebo butěrbrod s ikroj⁶² stály v přepočtu našich 10 Kčs, za stejnou cenu byla i sklenka šampaňského. Zážitkem byly rovněž návštěvy galerií, jako je Tretiakovská nebo Puškinské muzeum.

Nenechal jsem si ujít vystoupení básníka Jevgenije Alexandroviče Jevtušenka na stadionu v Lužnikách. Rusko nemělo své hvězdy šoubyznysu, ale oblíbený básník naplnil stadion do posledního místa. Patetickým přednesem svých básní, kdy od sotva slyšitelného šepotu přecházel postupně k exaltovanému řevu, vybudil diváky k fandění jako na hokeji. Hlavním tématem byl ruský mužik, stále něčím nebo někým ohrožovaný, utlačovaný, zašlapávaný do země, a stále znovu vstávající z bahna, nesmrtelný. Nikdy dříve ani později jsem nezažil takové orgie nacionalismu. Kde asi zůstal od porobených národů stále vyžadovaný internacionalismus? Jevtušenko se u mne později rehabilitoval odsouzením okupace Československa v r. 1968.

Všechny zahraniční poštovní zásilky byly cenzurovány. Každý přijatý nebo odeslaný dopis byl přečten a zdokumentován. Pošta byla sice roznášena třikrát denně⁶³, což budilo obdiv, ale se zpožděním jednoho až dvou týdnů. Výměna dopisů s manželkou někdy trvala celý měsíc. Balíky měly ještě větší zpoždění.

Když se ruské studentky češtiny na MGU dozvěděly, že na koleji bydlí Čechoslováci, snažily se o sblížení, které podle jejich představ mělo vyvrcholit svatbou a přestěhováním do Československa. U některých stážišť nebo studentů se jim to podařilo. Moskevské studentky byly v té době často lépe oblečeny a upraveny než studentky u nás doma.

Po večerech jsme se scházeli s ostatními kolegy, ubytovanými na Leninských horách. Vyměňovali jsme si své zážitky a doporučení, co bychom v Moskvě ještě mohli vidět. Nejzajímavější bylo vyprávění historika Miroslava Suttého, který měl povolení studovat sovětské archivy a našel důkazy o tom, že V. I. Lenin byl

⁶¹ *Obložený chlebiček s plátkem uzeného lososa.*

⁶² *Obložený chlebiček s kaviárem (jikrami, obvykle z jesetera).*

⁶³ *Dnes (3. 4. 2025) jsem se z Radiožurnálu dozvěděl, že Česká pošta bude dopisy roznášet do pěti dnů.*

německým agentem, který zahájil masové vyražování některých skupin ruského obyvatelstva ještě před Stalinovými čistkami. Tehdy to pro nás bylo překvapení, dnes je to všeobecně známá skutečnost.

Před 1. májem se mne Mirek zeptal, zda bych měl zájem podívat se na průvod a oslavy na Rudém náměstí. Měl na ně čestnou vstupenku a mohl ji postrádat, poněvadž odjížděl na několik dní domů. Na vstupence bylo jeho jméno a dodatek, že vstupenka je platná pouze po předložení osobních dokladů. Namítl jsem, že mne tam proto nepustí. Pouze se usmál a uvedl, ať se nebojím, že mi po předložení vstupenky ještě zasalutují. K mému překvapení se tak stalo dokonce dvakrát. Voják mi zasalutoval, když jsem mu ukázal vstupenku. Doklady vidět nechtěl. Pak mne uvedl na místo k sezení na tribuně před obchodním domem GUM, přímo naproti Leninovu mauzoleu, na které později přišli nejvyšší představitelé SSSR. Opět mi zasalutoval a odešel.

Na MCHTI jsem měl velmi silný zážitek při první návštěvě hlavní účtárny⁶⁴. Již před vstupem jsem slyšel intenzivní klapot. Po vstupu jsem poznal jeho zdroj. Hlavní účtárna byla velikou místností s řadou stolů, za kterými seděly účetní. Každá měla na stole sčot⁶⁵, na němž velmi hbitě počítala. Proti účetním byl vyvýšený stupínek, na kterém měla stůl hlavní účetní⁶⁶. Její sčot měl kuličky ze slonoviny a na krku měla šál ze stříbrné lišky. Ze svého místa měla přehled, zda všechny účetní pilně pracují. Do účtárny jsem pak chodil poměrně často a absurditu toho místa jsem přestal vnímat. V některých moskevských obchodech již měli elektromechanické kalkulačky, avšak výsledek pro jistotu vždy kontrolovali na sčotu, který nesměl nikde chybět. Důvěřuj, ale prověřuj!

Přednášky na katedře kybernetiky měly vysokou odbornou úroveň a katedra měla na tehdejší dobu vynikající přístrojové i počítačové vybavení. Pravděpodobně se jednalo o nejlepší vysokoškolské pracoviště našeho oboru v zemích tehdejšího socialistického tábora. Nevýhodou byla stará budova s mnoha schodišti a prkennými podlahami. Snadno se tam dalo zabloudit. Zakladatelem a vedoucím katedry byl akademik AV SSSR, profesor **Viktor Vjačeslavovič Kafarov**, doktor chemických věd. V době, kdy kybernetika byla v SSSR považována za buržoazní pavědu, si dovilil založit na MCHTI katedru kybernetiky chemických procesů, obhájit její název a přivést ji na špičkovou vědeckou úroveň. Při jeho příchodu do posluchárny nebo učebny všichni přítomní vždy povstali. Přednášel spatra tichým hlasem, polykal koncovky. Zpočátku jsem mu všechno nerozuměl, postupně jsem

⁶⁴ *Rusky „glavbuchgaltěrija“.*

⁶⁵ *Dřevěné počítadlo.*

⁶⁶ *Glavbuchgaltor.*

se zlepšoval. Důležité věci psal na tabuli křídou, tabuli si sám mazal.⁶⁷ Někdy využíval psací projektor. Přednášel hlavně o dynamice chemických reaktorů. Dodnes si pamatuji jeho výrok, že matematický popis objektů chemických výrob, jako jsou reaktory a rektifikační kolony, je stejně náročný jako výpočty kosmických letů. Na katedře se většinou vyskytoval pouze v době své výuky. Neustále na něho čekala řada studentů a doktorandů, kteří potřebovali jeho radu nebo schválení dalšího postupu práce. Být Kafarovým studentem byla prestižní záležitost. Bydlel s rodinou v opevněném akademickém městečku s ostrahou nedaleko Moskvy a stále měl k dispozici služební vůz s řidičem. Byl rovněž členem komise, která navrhovala kandidáty na Nobelovy ceny. Dostával všechny zahraniční knihy z našeho oboru a rozhodoval, které z nich budou přeloženy do ruštiny. Překlady vznikaly velmi rychle, proto obvykle obsahovaly mnoho chyb. Poněvadž zahraniční literatura byla v původním znění v celém socialistickém táboře velmi vzácná, představovaly knihy přeložené do ruštiny velmi cenný zdroj informací. Chyby v textu i rovnicích si poučení čtenáři uměli najít a odstranit.

Jeho zástupcem byl docent **Viktor Pavlovič Pljutto**. Přednášel teorii automatického řízení. Na rozdíl od svého vedoucího mluvil nahlas a zřetelně vyslovoval. Na katedře vyřizoval všechny organizační záležitosti a byl velmi trpělivý. Byl zvyklý na ruskou byrokracii, kde se první žádost o cokoliv razantně zamítá. Asertivně argumentoval, žádal znovu a znovu, až dosáhl úspěchu. Tohoto postupu užíval i při shánění lístků do kina či do divadla. Bydlel v běžném obytném domě na okraji Moskvy. Jezdil ve starém Moskvíči, kde měl na každém kole jinou pneumatiku⁶⁸. Byl smířen se skutečností, že nemůže služebně postoupit výše, poněvadž nemá rudou knížku. Nechtěl mi věřit, že jsem se na 1. máje dostal na Rudé náměstí. V Moskvě žil dlouho a nikdy se mu to nepodařilo.

V rámci spolupráce kateder jsme se vzájemně zvali na konference a návštěvy kateder. Spolupráce ve vědecké oblasti probíhala naprosto rovnoprávně a Rusové uměli ocenit naše výsledky. Pobyt hradila zvoucí strana.

Vedoucí i jeho zástupce spolu na katedře běžně komunikovali, Kafarov se choval přátelsky i k ostatním členům katedry. Sociální propast mezi akademikem a docentem se však naplno ukázala při cestování. Neradi létali, poněvadž letadlo nepovažovali za bezpečný dopravní prostředek. K většině havárií letadel dochází při startu nebo při přistání. Sovětská letiště byla lemována havarovanými letadly, která byla po

⁶⁷ Prof. Klikorka, tehdejší rektor VŠChT, měl na mazání tabule vždy pomocníka.

⁶⁸ Na tomto vřaku se mu později podařila hrdinská cesta z Moskvy do Německé demokratické republiky, kam se provdala jeho dcera, včetně návratu domů. Jako mezistanici zvolil Pardubice.

havárii pouze odhrušna na okraj a ponechána na místě.⁶⁹ Pro pasažéry to nebyl zrovna povzbudivý pohled. Proto Rusové cestovali po Evropě převážně vlakem. Příjezd Kafarova a Pljutta jsme očekávali na pardubickém nádraží a byli jsme překvapeni, že každý z nich vystoupil z jiného vagonu. Bylo nemyslitelné, aby akademik cestoval s pouhým docentem ve vagonu stejné kategorie. Pro nás to bylo zjištění, jak ve skutečnosti vypadá sovětská beztřídní společnost.

Do SSSR jsem se opakovaně vracel, na různé konference, i se studenty. Země socialistického tábora byly tehdy pro nás téměř jediným přípustným zahraničím. Měl jsem možnost poznat i sovětský venkov, kde jsem měl pocit, že jsem se ocitl v době před několika sty lety. Viděl jsem kdysi krásné, bohatě vyřezávané, avšak nyní zchátralé a rozpadající se chaloupky i jejich obyvatelé. Poznal jsem silnice, kde bylo možno zapadnout i během krásného suchého dne. Viděl jsem studny s vahadlem a kbelíkem a soucítil s ženami, které musely pro vodu docházet, zatím co jejich muži byli zmoženi vodkou.

Naučil jsem se určité reálie brát na vědomí, ale přesto jsem při každé návštěvě prožil něco, co mne zaskočilo a překvapilo. Jaký tedy byl tehdejší Sovětský svaz, náš nedostižný vzor? A jaké asi je nyní Putinovo Rusko?

Vrátím se opět do vlasti. Skupina učitelů VŠChT (pokud si dobře vzpomínám, kromě mne v ní byli J. Panchartek, M. Frumar, V. Štěřba, L. Kutílek, P. Rác a další) se rozhodla zlepšit si svou znalost angličtiny kurzem s rodilou mluvčí. V ulici Slovenského národního povstání (nyní Štefánikova), sousedící se starou budovou VŠChT, bydlela manželka českého letce⁷⁰, bojujícího během II. světové války v RAF⁷¹ ve Velké Británii, Olive Postřehovská. Dávala soukromé lekce angličtiny. Někdo s ní vyjednal pravidelné lekce v budově VŠChT. Lekce byly velmi intenzivní, hovořilo se pouze anglicky na základě článků v anglických novinách, které p. Postřehovská odebírala. Gramatika se probírala podle učebnic C. E. Eckersley: *Essential English for Foreign Students* (Books I–IV) doprovázených čtyřmi knihami *Teacher's Books*, kde bylo řešení probíraných úkolů. Od té doby jsem nepoznal lepší učebnice angličtiny. Výuka brzy skončila předvoláním účastníků na oddělení zvláštních úkolů VŠChT (vedoucí Božena Věříšová), kde jsme byli důrazně upozorněni, že jsme bez povolení umožnili vstup cizí státní příslušnici z imperialistického Západu na půdu vysoké školy. Paní Olive Postřehovské byl doručen zákaz vstupu do budovy a my jsme byli varováni, že bychom mohli být propuštěni ze zaměstnání.

⁶⁹ *Alkoholismus sovětských pilotů byl všeobecně známý.*

⁷⁰ *Pplk. Bohumil Postřehovský (1918–1995), stíhací pilot, vyznamenan za chrabrost.*

⁷¹ *Royal Air Forces.*

S prof. J. Komůrkou u ředitele OKBA⁷² Moskva v r. 1965

Akademik V. V. Kafarov a doc. V. P. Pljutto na obědě s doc. Tauferem a prof. Komůrkou (říjen 1977)

⁷² Opytno-Konstruktorskoje Bjuro Avtomatiky, založeno v roce 1960. Jméno ředitele si už nepamatuji. Komůrky si velmi vážili a znali analyzátoři Ing. J. Váni.

Návštěva ve VÚPCH⁷³ a jeho výp. středisku, zleva Ing. Kotyk, CSc., doc. Pljutto, ak. Kafarov, stojící Ing. Boris Vetlický, CSc., ředitel VÚPCH (3. 10. 1977)

Návštěva ve VÚPCH a jeho výp. středisku, zleva Ing. Václav Šindelář, vedoucí výp. střediska, doc. Kotyk, doc. Pljutto a ak. Kafarov (3. 10. 1977)

⁷³ Výzkumný ústav průmyslové chemie sídlící v areálu VCHZ Synthésia Semtín (krycí název pro výzkumný ústav výbušnin), dnes součást spol. Explosia, a. s.

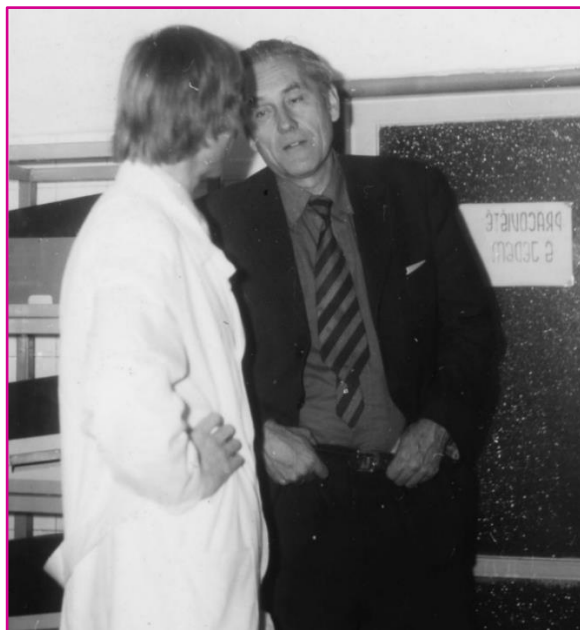
Doc. V. P. Pljutto a akademik V. V. Kafarov při návštěvě výpočetního střediska katedry s doc. Tauferem, v pozadí prof. Komůrka, vpravo Ing. Jehlička, CSc.

Přednáška ak. V. V. Kafarova ve velké zasedací místnosti, na snímku dále doc. V. P. Pljutto a doc. I. Taufer (1982)

Návštěva v laboratořích KAV – zleva RNDr. Prouza ml., doc. I. Taufer, akad. V. V. Kafarov, Ing. Kotyk, doc. V. P. Pljutto (1982)

Prof. German Karlovič Krug z Moskevského energetického institutu v laboratoři s nerezovou kolonou (na dveřích nápis ПРАЦОВИЩЕ С ЖЕДЕМ)

Ve dnech 27.–29. června 1967 se konal IV. sjezd Svazu československých spisovatelů. Projevy přednesené na sjezdu vzbudily pozornost domácí i zahraniční veřejnosti. Sborník ze sjezdu vyšel tiskem a stal se bestsellerem. Sjezd se stal významným mezníkem na cestě k **Pražskému jaru v r. 1968**. Toto období začalo v roce 1967 na prosincovém plenárním zasedání ústředního výboru KSČ. 5. ledna 1968 se prvním tajemníkem ústředního výboru Komunistické strany Československa (ÚV KSČ) stal Alexander Dubček. Jedním z nejdůležitějších reformních počínů Pražského jara bylo uvolnění cenzury v únoru a její úplné zrušení 4. března 1968.

Po katedře tehdy chodil student naší specializace Štefan Miadik (absolvoval r. 1969) a postupně přesvědčoval jednotlivé učitele včetně mne, že prof. Komůrku je třeba svrhnout z pozice vedoucího katedry a je třeba se ujmout vedení katedry. Odmítl jsem ho s tím, že prof. Komůrky si vážíme a nikdo ho svrhnout nechce. Později⁷⁴ nám kdosi oznámil, že na chodbě Ministerstva vnitra viděl parte Ing. Š. Miadika, který zemřel při plnění služebních povinností.

27. června 1968 byl zveřejněn manifest zformulovaný na podnět několika pracovníků Československé akademie věd (ČSAV) spisovatelem a novinářem Ludvíkem Vaculíkem (členem KSČ) s názvem **Dva tisíce slov**⁷⁵. Vaculík v něm kritizoval konzervativní prvky uvnitř KSČ, brzdící reformy, a navrhl, aby se občané sami aktivně snažili prosadit reformní program. Zvláštní pozornost vzbudila slova: „Veliké znepokojení v poslední době pochází z možnosti, že by do našeho vývoje zasáhly zahraniční síly. Tváří v tvář všem přesílám můžeme jedině trvat slušně na svém a nezačínat si. Svě vládě můžeme dát najevo, že za ní budeme stát třeba se zbraní, pokud bude dělat to k čemu jí dáme mandát, a své spojence můžeme ujistit, že spojenecké, přátelské a obchodní smlouvy dodržíme.“

V respiriu na VŠChT se na nástěnce objevila anketa ROH, kde pod textem 2000 slov, vystřiženým z Literárních novin, bylo možno s obsahem manifestu vyjádřit podpisem souhlas či nesouhlas. Souhlas vyjádřilo odhadem 80 až 90 zaměstnanců, nesouhlas jeden. Jím byl Ing. Jaroslav Růžička, CSc. z Katedry chemické technologie vláknitých materiálů. Údajně se vsadil o flašku⁷⁶, kterou vyhrál. V r. 1980/81 byl již jako docent prorektorem na úseku rozvoje vysoké školy. Vyhrál tedy bezděčně dvakrát. Jak se později prokázalo, anketa byla provokací StB, která měla „oddělit plevy od zrna.“

Pražské jaro pokračovalo pouze do noci z 20. na 21. srpna téhož roku, kdy vojska států Varšavské smlouvy v čele s armádou Sovětského svazu vstoupila do

⁷⁴ Dobu ani oznamovatele si již nepamatují.

⁷⁵ Plný text 2000 slov je zveřejněn na [text manifestu 2000 slov: TOTALITA](#)

⁷⁶ Nemohu potvrdit ani vyvrátit.

Československa, aby okupací státu zastavila započaté reformy. Když jsem ráno 21. srpna zapnul rádio, zapnul jsem rychle i magnetofon na nejnižší rychlost a začal nahrávat. Šestiletého syna Aleše jsem naložil na kolo, odvezl k babičce a šel se postavit do fronty na základní potraviny. Později jsem s Alešem chodil mezi obrněnci a vštěpoval mu do hlavy, že na tuto okupaci nesmí nikdy zapomenout. S námi byl i Pavel Levý s kočárkem, ve kterém byla jeho mladší dcera Martina. Pavel se neudržel a na okupanty křičel a plival. Nebylo to hrdinství, spíše nerozvážné zoufalství. V Pardubicích byl polský vojenský útvar a Poláci dobře rozuměli, co říkal. Naštěstí nezasáhli. Svou autenticitou mne nedávno hluboce zasáhl film Vlny Jiřího Mádl. Všem, kteří události r. 1968 nezažili, ho vřele doporučuji.

Následovalo období „normalizace“, prověrek, čistek, propouštění ze zaměstnání, obnovení cenzury, zrušení mnoha zájmových a politických sdružení a organizací. Student historie a politické ekonomie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy Jan Palach se upálil na protest proti potlačování svobod a pasivnímu přístupu veřejnosti po začátku okupace Československa armádami států Varšavské smlouvy. Dne 16. ledna 1969 se zapálil v horní části Václavského náměstí v Praze. S rozsáhlými popáleninami byl převezzen do nemocnice, kde po třech dnech zemřel. Pohřeb Jana Palacha dne 25. ledna 1969 se stal velkým protestem proti pokračující okupaci. Smutečního průvodu v Pardubicích se zúčastnila téměř celá VŠChT včetně naší katedry a jejího vedoucího prof. Komůrky.

Od srpna do prosince 1968 zemřelo podle publikace Ivo Pejčocha a Prokopa Tomka "Okupace 1968 a její oběti" celkem 137 civilistů. Tito lidé byli zastřeleni, přejeti, zabily je střepiny granátů nebo uhořeli v troskách zapálených domů. Pokud se statistiky prodlouží až do června 1991, kdy se sovětská vojska definitivně s Československem rozloučila, zahynulo podle studie vojenských historiků v důsledku jejich pobytu celkem 406 československých občanů.

Originál ankety s podpisy signatářů 2000 slov se bohužel zachoval⁷⁷ a sekretářka ZV ROH⁷⁸, která sama anketu rovněž podepsala, dostala příkaz všechny podpisy rozluštit. Originál jsem se snažil nalézt v několika archivech, avšak bez úspěchu. Stejnomený syn⁷⁹ tehdejšího předsedy ZV ROH Ing. Stanislava Scholleho, CSc. mi svěřil do úschovy otcovy zápisy z jednání ZV, které jsem v r. 2023 odevzdal do SOKA⁸⁰. Mezi pozoruhodnými dokumenty včetně odvážného dopisu S. Scholleho staršího Dr. Husákovi se nacházel i rukopisný přepis seznamu signatářů 2000 slov,

⁷⁷ V mnoha organizacích se ho podařilo zničit.

⁷⁸ Závodní výbor Revolučního odborového hnutí. Jeho sekretářkou byla p. Jenka Breberová, manželka autora legendární výbušniny Semtex.

⁷⁹ Ing. Stanislav Scholle, CSc. mladší přednášel na katedře předmět Řízení vsádkových výrob.

⁸⁰ Státní okresní archiv Pardubice.

který uvádím jako Přílohu 6 na str. 189. V tomto seznamu byli někteří signatáři označeni křížkem⁸¹.

Zatímco 2000 slov je možno považovat pouze za slohové cvičení několika akademiků a Ludvíka Vaculíka o vylepšení socialismu, daleko výbušnějším dokumentem byla „Výzva prezidentu republiky a Národnímu shromáždění ČSSR ze schůze zaměstnanců VŠChT dne 23. 8. 1968“⁸², požadující:

1. zrušení všech závazků vyplývajících pro naši republiku z Varšavské smlouvy,
2. vyhlášení ČSSR za neutrální stát,
3. plné uhrazení všech škod způsobených agresí okupačních vojsk.

Tuto výzvu podepsalo 196 zaměstnanců VŠChT. Ve studijním programu pro studijní rok 1967/68 je jmenovitě uvedeno 214 zaměstnanců, znamená to tedy, že výzvu podepsala přesvědčivá většina. Podpisy jsou uvedeny v Příloze 7, která se skládá z 10 listů na str. 190 až 199. Najdeme zde podpisy nejvyšších představitelů VŠChT, vedoucích kateder, profesorů, docentů, asistentů i zaměstnanců jednotlivých útvarů rektorátu. Okupace státu cizími vojsky pod záminkou „bratrské pomoci“ dočasně sjednotila většinu zaměstnanců v odporu proto tomuto agresivnímu aktu. Výzva nedoputovala k adresátům, ale skončila na KV KSČ. Zde mohla sloužit jako dokument s vysokým vyděračským potenciálem k ovlivňování zejména vysokých funkcionářů VŠChT. Signatáři výzvy z 23. 8. 1968 nebyli nikdy nikým prověřováni. Někteří z nich pak jako členové prověřkových komisí beze studu prověřovali své kolegy, kteří podepsali pouze anketu na podporu 2000 slov.

Ke znovuužití komunistické moci došlo zejména v 70. letech, kdy mnoho členů KSČ, kteří podepsali anketu 2000 slov, bylo vyloučeno z KSČ a propuštěno z VŠChT. Byli mezi nimi rovněž Stanislav Scholle st. a učitelé naší katedry Igor Koropečký a Jiří Mitlöhner. Lidé byli prověřováni prověřkovými komisemi a svůj podpis museli písemně odvolat, pokud chtěli dále ve škole pracovat. Svůj podpis jsem odvolal i já a stal jsem se tak učitelem 3. kategorie bez možnosti služebního postupu po dobu následujících dvaceti let. Text svého odvolání uvádím v Příloze 8 na str. 200. Neopomněl jsem v něm připomenout úpadek ekonomiky a zločiny na nevinných lidech.

Cenzura byla daleko důslednější než její minulé formy. Nebyl cenzurován obsah, nýbrž autoři. Všechny naprosto nezávadné texty odborného obsahu, napsané vyloučenými členy KSČ, nebo kde se vyskytli vyloučení členové KSČ jako spoluautoři, byly zcenzurovány a bylo zabráněno jejich publikaci. Vytištěné učebnice nebo

⁸¹ Křížek pravděpodobně označoval členy KSČ.

⁸² Tuto výzvu jsem našel při hledání originálu podpisových archů na podporu 2000 slov. Nachází se ve Fondu KSČ – Krajský výbor KSČ Hradec Králové, Rezoluce k srpnovým událostem 1968, Rezoluce z okresu Pardubice.

skripta se závadnými autory se nesměly používat, některá skripta byla skartována ihned po jejich vytištění.

Když VŠChT navštívil Ing. Josef Havlín (v letech 1971–75 ministr školství), předseda stranické organizace KSČ VŠChT M. Filka mu představil prof. Komůrku se slovy: „To je vedoucí katedry, kterému čtyři členové podepsali 2000 slov, z nich dva byli vyloučeni z KSČ⁸³ a tři mu emigrovali do zahraničí⁸⁴.“ Ve st. roce 1969/70 sice prof. J. Komůrka zůstal vedoucím katedry, ale přestal být prorektorem pro pedagogickou a politickovýchovnou činnost ve studiu při zaměstnání⁸⁵.

Počátkem sedmdesátých let jsem začal dostávat žádosti zahraničních zájemců o zaslání separátů mých prací. S první žádostí, shodou okolností z USA, jsem zašel za prof. Komůrkou jako spoluautorem a požádal ho o souhlas. „Pokud mi nechceš dělat potíže, pak na tu žádost vůbec nereaguj“, zněla jeho odpověď. Tak to dopadlo i s dalšími žádostmi.

Do knihovny VŠChT byly doručovány různé prospekty s nabídkami zahraničních firem, dodávajících počítače, kalkulačky, různé měřicí přístroje, regulátory aj. O tyto prospekty jsem měl vždy zájem, abych byl informován o sortimentu, který mají naši šťastnější kolegové na Západě k dispozici. Nejrozsáhlejší nabídku měla vždy firma Hewlett-Packard. Poněvadž jsem chtěl prospekty dostávat přímo na své jméno, vyplnil jsem anketu, o které prospekty mám zájem a anketu odeslal na adresu firmy. Anketa byla odeslána otevřená (bez obálky) na účet firmy. Brzy jsem byl povolán opět na známé oddělení zvláštních úkolů VŠChT (vedoucí Božena Věříšová), kde byl vysloven podiv nad mou naivitou, neboť vyplněním ankety jsem nepřátelské firmě oznámil okruh činností, kterými se zabývám, což mělo zůstat utajeno. Namítl jsem, že každý vysokoškolský učitel je povinen výsledky své práce publikovat, což nezůstává utajeno ani před nepřátelskou cizinou. Opět se mi dostalo varování, že bych mohl být z vysoké školy propuštěn.

V květnu r. 1971 se uskutečnilo veřejné zasedání stranické organizace a vedení školy u příležitosti 50. výročí založení KSČ. Neprozřetelně bylo zorganizováno v divadle a zakončeno divadelní hrou podle románu Antonína Zápotockého⁸⁶. Ve velkém prostoru divadla vynikla velmi nízká účast učitelů i zaměstnanců VŠChT. Vedoucí kateder byli donuceni podat písemně tehdejšímu rektorovi prof. J. Pantoflíčkovi vysvětlení. Dopis rektora vedoucím kateder uvádím jako Přílohu 9 na str. 201.

Prof. Komůrka mne znechuceně požádal, abych obešel všechny členy katedry, toto zdůvodnění vypracoval a připravil mu je k podpisu. Kopii jsem si ponechal a její sken

⁸³ I. Koropecský a J. Mitlöhner.

⁸⁴ P. Gandalovič, P. Rác a L. Kutílek.

⁸⁵ Každý, kdo někdy vyučoval ve studiu při zaměstnání, si jistě uvědomí absurditu té funkce.

⁸⁶ Pravděpodobně se jednalo o hru „Vstanou noví bojovníci“.

uvádím jako Přílohu 10 na str. 202 a 203. Poněvadž neúčast naší katedry byla zvláště vysoká, byla celá katedra potrestána odebráním finančních prostředků na odměny po určitou dobu⁸⁷. Žádná omluva nebyla přijata, ani plnění závazku na počest téhož 50. výročí KSČ šesti zaměstnanci katedry, avšak bohužel na jiném místě, než bylo žádoucí⁸⁸.

V letech 1973 až 1977 se katedra bavila pořádáním KAVRALLYE, později i jiných zábavných akcí. K udržení duševní i psychické rovnováhy v těžkém období přispívaly rovněž další osobní záliby, jako chataření, zahrádkaření, sporty a jiné koníčky. Zvláště důležité byly fyzické aktivity. Nejdůležitější však byla naprostá soudržnost kolektivu katedry a kolegiální, přátelské vztahy, které nám umožňovaly bez ohledu na těžkosti pracovat a dosahovat uspokojení z práce.

K mým celoživotním koníčkům patří turistika. V r. 1976 jsem byl zvolen předsedou Okresního výboru Svazu turistiky ČSTV. Této funkci jsem se bránil slovy, že jako signatář 2000 slov do ní nemohu být zvolen. Byl jsem ujištěn, že mohu. Místopředseda mne pak upozornil, že vzhledem k tomu, že nejsem členem KSČ a navíc mám „vrubek“, bude na mne jako člen strany dohlížet. Po krátké době však již místopředsedou nebyl, poněvadž jeho manželku vyloučili z KSČ, a dohled nade mnou převzal jiný místopředseda, opět člen KSČ.

Moje záliba v turistice a funkce v organizované turistice mi usnadnily přežití na VŠChT. Jiří Janko mi důvěrně sdělil, že jistá soudružka z rektorátu se dlouhodobě snaží, aby mne z vysoké školy vypudila, avšak ocenění, které jsem za práci nejen v turistice dostával, jí v tom brání.

Režim stále kádruval uchazeče o studium, zjišťoval jejich „angažovanost“ a prověřoval jejich rodiče, jak je vidět na Osobní evidenci studenta z r. 1986, uvedené v Příloze 11 na str. 204. Celkové politické ovzduší však již bylo mírnější než v době normalizace v sedmdesátých letech.

Blížil se rok 20. výročí okupace státu vojsky Varšavské smlouvy pod vedením SSSR. Po dvaceti letech od podpisu 2000 slov by mi snad už mohl být umožněn služební postup. S vědomím zdoluhavosti a nejistoty celého procesu podal vedoucí katedry Ivan Taufer dne 24. 9. 1986 návrh na mé jmenování docentem. Po shromáždění požadovaných posudků⁸⁹, přednesení habilitační přednášky před vědeckou radou, podání návrhu rektora ministerstvu školství, mne ministr Karel Juliš dne 25. srpna 1988 jmenoval docentem pro obor Automatizované systémy řízení chemických a potravinářských výroby s účinností od 1. září 1988.

⁸⁷ *Nepamatuji si, jak dlouhá doba to byla.*

⁸⁸ *Pracovali na přístavbě chaty ZV ROH ve Velké Úpě.*

⁸⁹ *Včetně posudků od Uliční organizace KSČ a OV KSČ.*

Už se blýskalo na lepší časy. Série revolucí v r. 1989 ukončila vládu komunistických režimů v zemích evropského socialistického bloku. Důležitý vliv na vývoj v ostatních evropských zemích měly události v tehdejším Sovětském svazu, kde Michail Gorbačov v druhé polovině 80. let vyhlásil tzv. politiku glasnosti⁹⁰ a začal provádět ekonomické a politické reformy, známé pod názvem perestrojka⁹¹. Sovětský svaz dal také jasně v průběhu r. 1988 najevo, že se již nadále nebude vměšovat do vnitropolitických záležitostí ostatních zemí Východního bloku.

Jako první se pak začal hroutit komunismus v Polsku, kde zdejší občané již v červnu 1989 mohli svobodně rozhodnout o složení části svého parlamentu. Následovalo Maďarsko, zde 8. října ukončila činnost Maďarská socialistická dělnická strana a v listopadu téhož roku se začaly rozpadat komunistické režimy i v NDR, Bulharsku a Československu. Jedinou zemí, kde se změna režimu neobešla bez výraznějšího násilí, bylo Rumunsko. Tamější autoritářská vláda byla poražena až po několikadenní občanské válce v prosinci 1989. Během let 1989–1990 proběhly demokratické reformy v jugoslávských republikách a v květnu 1990 začaly probíhat i v Albánii. Po neúspěšném pokusu o převrat, provedeném konzervativními komunisty v srpnu 1991, pokračoval demokratickou cestou i Sovětský svaz, a to i za cenu svého rozpadu na konci téhož roku.

Průběh „sametové“ revoluce v ČSSR, v našem městě i na VŠChT je dostatečně podrobně popsán (zdroje [4] až [8]) a nebudu se jím již zabývat. S řadou kolegů jsme jednoznačně podpořili revoltující studenty slovně i materiálně. Poskytlí jsme jim výpočetní techniku včetně periférií k rozmnožování výzev a prohlášení. Chodili jsme demonstrovat před pardubické divadlo, účastnili jsme se řetězu lidských rukou mezi Pardubicemi a Hradcem Králové⁹². Chodili jsme přesvědčovat dělníky do továren, aby se zúčastnili generální stávkou. Zažili jsme strach a tíseň v kasárnách střežících VCHZ Synthesia Semtín, kde jsme s JUDr. Jiřím Horákem hodinu čekali, co s námi udělají, než nám bylo dovoleno promluvit k vojákům. Po zvolení Václava Havla prezidentem jsme se svobodně nadechli a na škole začali provádět potřebné institucionální změny.

Během následujících let se z jednofakultní VŠChT stala Univerzita Pardubice se sedmi fakultami. Jsem rád, že mi bylo dopřáno být nejen pasivním svědkem této přeměny.

Každá revoluce odhalí pravé smýšlení lidí a přinese překvapující nové poznatky. Někteří komunisté, které jsme považovali za přesvědčené, začali vysvětlovat, jak to s nimi vlastně bylo. Někteří svou situaci přirovnali k „jždě na tygru“. Jiní stručně prohlásili „Byl jsem prostě blbej“. Předseda celoškolské organizace KSČ M. Filka,

⁹⁰ *Politická otevřenost, transparentnost.*

⁹¹ *Přestavba podle M. Gorbačova.*

⁹² *Václav Mácha jezdil podél řetězu autem s várníci čaje a občerstvoval účastníky.*

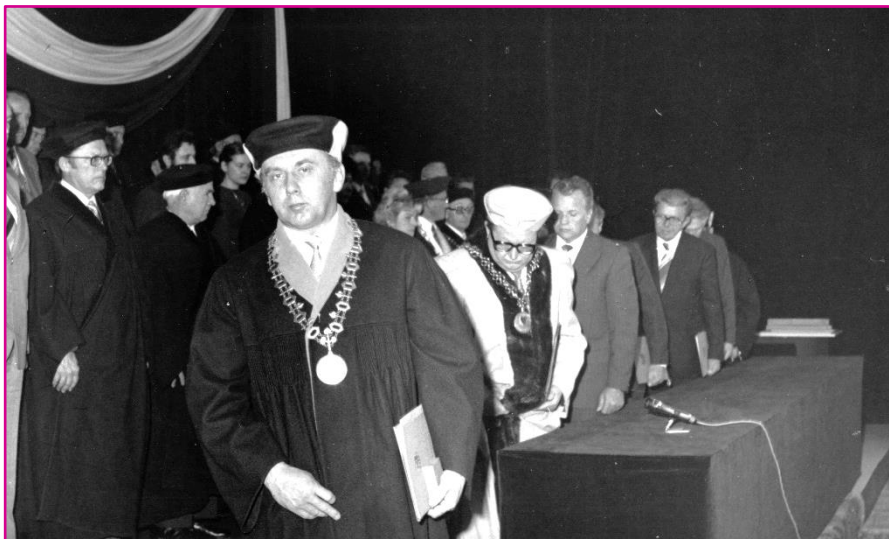
kterého se obávali rektor prof. Klikorka i Jiří Janko, tvrdil, že měl celý život s komunisty jenom problémy, neboť se jako příslušník národně-socialistické mládeže zúčastnil v únoru r. 1948 akce na pražském hradu na podporu prezidenta E. Beneše. Od nejmenovaného funkcionáře VŠChT jsem dostal otázku „Co teď s námi uděláte?“. Odpověděl jsem mu „Na tu otázku znáš odpověď sám. Pokud jsi nikomu neublížíval, nebude nikdo ubližovat ani tobě. Pokud jsi někomu ublížil, poneseš za to následky.“ Citelně se mu ulevilo.

Po zveřejnění seznamu agentů StB se někteří z nich snažili ospravedlnit a vysvětlovat, za jakých okolností spolupráci se StB podepsali. Doporučoval jsem jim, aby se ospravedlnili především před svou rodinou, která o jejich činnosti obvykle nevěděla. Pozitivním zjištěním bylo, že na naší katedře krátce zapůsobili pouze dva agenti (student Š. M. a učitel P. G.). Na jiných katedrách byla situace horší, jednou z nejpostiženějších kateder byla Katedra analytické chemie.

Socialistický politický systém fungoval na principu samoobsluhy. My sami jsme se šikanovali. Pro vládnoucí KSČ byli nejcennějšími kolaboranty lidé, kteří „měli máslo na hlavě“. Pod pohrůžkou prozrazení té „hroudy másla“ veřejnosti, přátelům, rodině nebo pod pohrůžkou potrestání dětí, rodinných příslušníků ap. byli postižení ochotni kolaborovat přímo úměrně velikosti té „hroudy“ nebo pohrůžky. Politikou biče a cukru, tzn. výhrůžkami a občasným poklepáním na rameno, byli lidé udržováni v poslušnosti. Kdo měl svou práci, spolupracovníky a studenty rád, měl obavy o svou rodinu a nebyl hrdina, více či méně se tomuto systému podřizoval. Hrdinové odcházeli do kotelen nebo šli vykonávat jiné manuální práce.

Dnešní mladí lidé nechápou, proč jsme si tu permanentní šikanu nechali tak dlouho líbit. Tato závěrečná kapitola vzpomínek jim snad poskytne částečné vysvětlení. Poněvadž historie se obvykle opakuje, buďme vůči prvním příznakům podobné rodící se samoobsluhy naprosto nesmlouvaví, je velmi nebezpečná a plíží se pomalu.

Jako lidé zabývající se automatizací známe důležitost zpětné vazby. Zpětnou vazbu ve společnosti zajišťuje svoboda slova. Nenechme se o toto důležité lidské právo opět připravit!

Oslavy 30 let VŠChT – prof. S. Kolda (prorektor pro výchovně vzdělávací činnost v pedagogickém procesu), vlevo vzadu prof. J. Komůrka (1980)

1. máj 1981 – na snímku zleva J. Kašpar, J. Macháček, V. Hutla, vzadu částečně V. Němečková a s brýlemi J. Panchartková (Jehličková), J. Kotyk, vzadu L. Prouza ml., zcela vpravo vpředu Jindřich Hemer z KCHI

Výstava chemické literatury v listopadu 1985 – uprostřed doc. V. Liška (proor. pro ideologickou činnost a zahraniční styky), prof. M. Kuchler (proor. pro VaV činnost), prof. Z. Lecjaks (proor. pro výchovně vzdělávací činnost mimo pedagogický proces)

Výstava chemické literatury listopad 1985 – zleva prof. Jureček (KAICH), prof. Churáček (vedoucí KAICH), doc. J. Růžička, prof. M. Večeřa, prof. Klikorka (rektor)

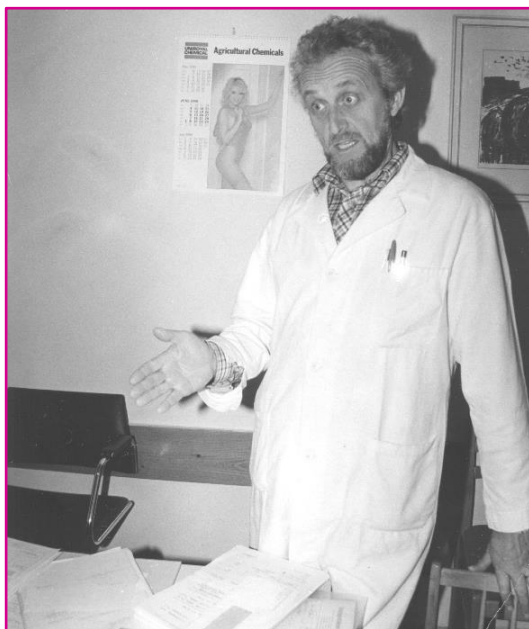
Výstava chemické literatury v listopadu 1985 – zleva prorektor doc. I. Machač, Ing. J. Kašpar, CSc., Ing. V. Velich (KANT), Ing. S. Krejčí, CSc.

Doc. Taufer přebírá ocenění od rektora prof. Klikorky (1988)

Doc. Taufer ve funkci prorektora pro rozvoj VŠ (červen 1989), vlevo J. Stejskal (KCH), doc. J. Růžička (VM), prof. A. Tockstein (KFCH), vpravo doc. I. Machač (rektor), doc. M. Kuchler (prorektor pro vědecko-výzkumnou činnost a zahraniční styky)

Doc. I. Taufer v říjnu 1990 na rektorátu VŠChT U Frančků

Vzpomínky na dobu temna na pardubické Alma Mater

Tyto vzpomínky byly původně sepsány Ing. Pavlem Levým⁹³ pro Zpravodaj Univerzity Pardubice, jehož jedna stálá rubrika byla nadepsána Historie. Jeho příspěvek byl však redakcí odmítnut s odůvodněním, že Zpravodaj má prezentovat univerzitu pozitivně. Později vzpomínky vyšly ve Zprávách klubu přátel Pardubicka, XLI. ročník, 2006, číslo 11 – 12.

Každý totalitní režim se cítí ohrožen myšlením. A poněvadž samostatné myšlení měli vždy učitelé i studenti vysoké školy v popisu práce, komunistický režim jim věnoval zvýšenou pozornost, zvláště tzv. pozornost kontrarozvědnou. Co to znamenalo? Že si na vysoké škole pěstoval nebývalou koncentraci fízlů, špiclů, práskačů, bonzáků a jiných škůdců. Některým z těch, kteří by mohli režim kontrarevolučně ohrozit, zařídil, aby je Alma Mater ke svému prsu nepřivinula. Na jeden takový případ z doby, kdy VŠCHT vznikala, si dobře pamatují.

Sudetský Němec Dr. Johannes Böhm, bývalý asistent Nielse Bohra, během okupace umožnil Jaroslavu Heyrovskému, aby pokračoval v bádání na polarografu. Jako účastník protihitlerovského odboje nebyl po válce odsunut a mohl u nás zůstat. V době vzniku VŠCHT pracoval v Rybitví. Ale co naplat, ačkoliv antinacista, přece jenom to byl sudeťák – jeho žádost o působení na VŠCHT byla zamítnuta. Tak VŠCHT přišla hned v počátcích své existence o špičkového vědce.

Ke studiu se nedostali ani někteří nadaní studenti. Kuriózní byl případ mého spolužáka z průmyslovky Josefa Vencle. Ten v roce 1955 složil přijímací zkoušky na VŠCHT s výtečným prospěchem a byl přijat. Otec jiného studenta, který ke studiu přijat nebyl, napsal však na kádrové oddělení VŠCHT, že Josef Vencle je synem bývalého předního agrárníka (v té době již mrtvého) a podivil se, jak je možné, že Venclovi bude umožněno získat vysokoškolské vzdělání. Strana rázně zasáhla a Vencle byl ještě před zahájením akademického roku ze studia vyloučen. Jenomže Vencle se poučil. Podepsal spolupráci se StB, vstoupil do KSČ (tam zřejmě agrární taťka nevedil) a strana mu vystudovat umožnila. Svou profesní kariéru ukončil jako ředitel ústecké chemičky.

V roce 1956 režim po létech zákazů povolil opět Majáles. Byl jsem mezi těmi, kteří Majáles na pardubické VŠCHT organizovali. Instrukce zněla: Oslavit SSSR, sovětskou a ruskou vědu, přece budete chtít majálesovat za rok zas. V Praze podle pamětníků byla ta oslava k popukání. Studenti nesli transparent "Ať žije SSSR!" Problém byl, že další transparent hlásal "Ale za svoje!" Nebo "Se Sovětským svazem na věčné časy", "ale ani o den déle!" V Pardubicích jsme byli mnohem krotší. Poněvadž tehdejší pan rektor (zvaný Mendělejev) si přál oslavit svého oblíbeného ruského vědce, poslušně jsme tak učinili. Neoslavovali jsme ho však pouze za autorství periodické tabulky,

⁹³ Ing. Pavel Levý zemřel 1. listopadu 2008 ve věku 75 let.

nýbrž především za technologii výroby vodky (do té doby ruští muži pili samohonku lavorovici a hynuli na otravu methanolem).

Přišlo povstání v Maďarsku a StB u nás dostala volnou ruku. Musela být vyvolána atmosféra strachu, aby se něco podobného jako v Maďarsku nestalo i u nás. 4. listopadu 1956 bylo zatčeno 7 studentů VŠCHT. Patřil jsem mezi ně. Za nějaký čas byli zatčeni další studenti. U soudu nejvíce dostal Vančura (3 roky). Já jsem byl odsouzen také ke třem letům, ale u Nejvyššího soudu to změnili na 2 roky. Z nich ¾ roku jsem strávil v samovazbě. Kdo nás tehdy udal, dodnes nevím.

Školu musel opustit prof. Ing. PhMr. Alois Novotný, významný organický chemik, spoluautor silonu a viniduru (s prof. Wichterlem), který nabádal studenty, aby si vzali příklad z vědecké poctivosti T. G. Masaryka. Také se mu nelíbilo, že jsou pro nic za nic studenti zatýkáni. Na pana profesora mám milou osobní vzpomínku. Po návratu z kriminálu jsem se s ním jednou sešel v trolejbusu. Slyšel jsem, jak pan profesor hlasitě kritizuje řidiče, že nedodržuje jízdní řád. Pozdravil jsem "Dobrý den, pane profesore". A pan profesor zahlaholil na celý trolejbus: "Už vás pustili ti syčáci, pane kolego? To je dobře, to je dobře. U nás se lidé dělí na ty, co tam byli, co tam jsou, a co tam budou". O Pardubicích se tehdy tradovalo, že je to největší maloměsto světa a lidé se většinou znali. A tak se polovina trolejbusu bavila. Naštěstí to prošlo.

Za zmínku stojí další kuriózní příhoda. Dva agenti StB (kteří to vzájemně o sobě samozřejmě nevěděli) Josef Jeník a Pavel Ságner byli vysláni do Rakouska na jednání o nějakých analyzátorech. Rakušané se jich kromě jiného ptali, jak jsou v té věci daleko v SSSR, neboť o stejné záležitosti jednali i s Rusy. "Rusové jsou světové špičky ve výrobě balalajek, jinak ve všem ostatním jsou 100 let za opicemi", nechal se slyšet agent StB Jeník. Když se vrátili domů, agent StB Ságner Jeníka udal. StB celou záležitost ohlásila na OV KSČ a z OV KSČ si zavolali na kobereček rektora (Mendělejeva). Ten potom varoval Jeníka, aby si dal pozor, že Ságner je konfident. Ovšem fízl Jeník "prásknul" svému estébákovi, že ho rektor varoval před fízlem Ságnerem. A tak se ve svazku objevil hořký povzdech majora StB Záliše, že rektora nelze za to varování "realizovat" (tj. odsoudit a zavřít), poněvadž by se tím odkryla kontrarozvědná síť.

V polovině šedesátých let mi bylo umožněno na VŠCHT studovat opět, tentokrát dálkově. Se mnou zde tehdy "studoval" i ministr chemického průmyslu, agent StB Václav Valeš. V životě jsem ho ve škole neviděl, ke zkouškám prý jezdil jen jeho index. Ostatně, kdo by si dovolil vyhodit od zkoušky kamaráda tehdejšího prvního tajemníka KSČ a prezidenta republiky Antonína Novotného? Valeš dostudoval a kamarádství Ing. Valeše s Novotným skončilo. Valešovi utekl syn do ciziny a při domovní prohlídce se u Valešů našla hromada US dolarů. A tak se Ing. Valeš ocitl v base, kde se skamarádil s Václavem Havlem. Po Velké Sametové Listopadové

Revoluci udělal pak Havel z agenta StB Valeše místopředsedu vlády. Mohla však být naše Alma Mater na své druhy vysoce postavené dítě patřičně hrdá?

V roce 1967 studenti v Praze demonstrovali proti vypínání světla na kolejích. Křičeli "Chceme světlo!", což i mimořádně retardovaní představitelé režimu pochopili správně. Policajti vtrhli na koleje a pendrekovali a pendrekovali. Mlátili zejména studentky. Zprávu o tom do Pardubic přinesli dva mladí asistenti a vyvěsili ji na nástěnku. Asistenti měli pak být vyloučeni z VŠCHT, události však byly již v takovém pohybu, že k tomu nedošlo. Socialismus s lidskou tvář se nelíbil Velkému Bratru, který k nám poslal tanky. Začala normalizace a počet učitelů, kteří museli opustit Matku Živitelku, byl pak daleko větší. Já jsem stačil ještě odpromovat, najít si místo, ale vzápětí jsem byl s diplomem inženýra vyhozen k lopatě.

StB opět začala řídit. Studenti na VŠCHT vydávali časopis Spiritus. Spiritus bavil nejen školu, nýbrž i město. Na jedné obálce byla Marilyn Monroe, kladivo ji tlouklo do hlavy, srp měla vetknutý do půvabného zadečku a od úst jí vycházela bublina "Za co, soudruzi, za co?". Na jiné obálce byl český lev s husí hlavou (generálním tajemníkem KSČ byl tehdy Gustáv Husák) a s půllitrem v ruce. StB zasáhla a další studenti museli opustit VŠCHT a putovali do kriminálu. Nastalo bezčasí, 20 let totální nehybnosti.

V roce 1989 začali revoltu opět studenti. Většinu svých svazků StB stihla zničit, některé možná zmizely do Moskvy. Objektový svazek VŠCHT zmizel až někdy okolo roku 1991, neboť bohužel tajné služby demokratického státu ještě dlouho ovládali estébáci. Jeden svazek však zůstal kompletní. Je to svazek prof. Milana Melouna, agenta StB. A tak si dnes můžeme podrobně prostudovat, jak Milan Meloun (krycí jméno Adam) udával lidi kolem sebe včetně svých kolegů, známých i studentů. Např. na tehdejšího docenta, nyní profesora Frumara podal hlášení, že "nemůže vyloučit" jeho styk s tajnou službou Velké Británie. Meloun kamarádil s MUDr. Dusbabou, jejich rodiny se navštěvovaly i soukromě. Shodou okolností i Dusbaba byl agent StB, oba to jako obvykle o sobě nevěděli a vzájemně na sebe donášeli velmi pilně. Škoda, že tyto okolnosti nebyly známy dříve, neboť Meloun byl jmenován profesorem již za demokratického režimu.

Častým cílem udávání byl prof. Tockstein. Proto také za celou komunistickou éru nemohl cestovat do ciziny. Na Antonína Tocksteina byl úkolován zejména Josef Jeník (krycí jméno Docent, později Honza). Jeník má nevlastního syna Zdeňka Ingra, který podepsal Chartu 77. Ingr však byl též agentem StB s krycím jménem Ladislav Klíma. Po listopadu 89 se stal prvním ředitelem tajné služby ve Východočeském kraji. Brzy ho vystřídal jiný chartista Luboš Bažant (ve svazcích StB byl sice veden pouze jako kandidát tajné spolupráce, ale se svými řídicími důstojníky komunikoval pod krycím jménem Pták). Nemůžeme se proto divit, že objektový svazek VŠCHT někam zmizel.

Na VŠCHT jsem byl imatrikulován v roce 1955. Mé vyloučení za "protistátní činnost" v roce 1956 se v rámci mé rehabilitace stalo neplatným ex tunc. Dálkové studium jsem dokončil v roce 1971, což se mi podařilo těsně před tím, než by nade mnou "spadla klec" po druhé. Řádným studentem naší Alma Mater jsem tedy byl od roku 1955 do roku 1971, což je pravděpodobně světový rekord. Doufám, že i proto budou mé vzpomínky akademickou obcí přijaty s porozuměním.

Ing. Pavel Levý

Vzpomínka bývalého kolegy

Text je vzpomínkou Ing. Ladislava Kutílka, který si svoji stáž v Anglii po roce 1968 nejprve legálně prodloužil, aby se nakonec rozhodl tam zůstat nastálo. Vzpomínka se ale váže k zahraniční pracovní cestě několik let předtím.

Někdy na jaře šedesátého šestého roku nás do kanceláře, kterou jsme sdíleli s Pavlem Rácem, přišel navštívit vedoucí katedry prof. Komůrka a sdělil nám, že má pro nás velké překvapení. Vyjednal nám zahraniční cestu, návštěvu Vysoké školy chemické v Berlíně⁹⁴. Překvapení to bylo větší než si myslel, protože jsme byli oba angličtináři a mimo několika drobných vulgarismů, které se běžně používaly v hovorové češtině, jsme německy neznali ani slovo. Návštěva se ale nedala zrušit a tak jsme nakonec jeli.

Mapa rozděleného Berlína s vyznačenou hranicí okolo jeho západní části (bílou čarou), A – Braniborská brána, B – Checkpoint Charlie

⁹⁴ Pravděpodobně se jednalo o Technische Hochschule Leuna – Merseburg, kde byla česká aspirantka.

Braniborská brána (Brandenburger Tor) – babička s holí napravo možná vzpomíná na svá mladá léta, kdy k bráně chodila na rande.

Pohled z východního Berlína na známý „Check Point Charlie“ na Fridrichstrasse, na konci střeženého pásma je vidět bílou východoněmeckou hraniční strážní věž. Žádné tanky tam tenkrát nebyly.

Naštěstí byla na škole zaměstnaná osoba s českou státní příslušností a proto jsme se tam nakonec neztratili.

Přesto jsme dávali přednost prohlídce Berlína, kde jsme se pouze dívali, divili a mlčeli.

Berlín byl rozdělen zdí, postavenou východním Německem v roce 1961, na západní část (okupovanou americkými, anglickými a francouzskými vojsky) a východní část (okupovanou ruským vojskem). Podél zdi na východní straně bylo tak zvané střežené pásmo, dlouhé asi 250 metrů, kam se nesmělo.

Brandenburská brána byla částí této hraniční zdi. Byla tedy přechodem mezi západem a východem. Občané z východu ji mohli sledovat jen z dálky, při vstupu do střeženého pásma se střílelo⁹⁵.

Jednadvacet let po skončení války byly v Berlíně ještě pobožené budovy, hlavně kostely, které nebyly přednostně rekonstruovány.

Vojáci Wehrmachtu stojící stráž před berlínským Guard House na Unter den Linden.

⁹⁵ *Střelba podél celé hranice „socialistického tábora“ hrozila všem lidem, kteří se provinili pouze tím, že se jim chtělo žít jinde.*

Deutscher Dom neboli Neue Kirche

Berlin Cathedral

Vzpomínka absolventa

Text je vzpomínkou absolventa naší specializace Ing. Jana Prušky⁹⁶, kterou sepsal ve formě dopisu adresovaného členům katedry 10. 3. 2025.

Vážené dámy, vážení pánové,

oslovení kolegové se neodvážím napsat, neboť toho v této slovně společnosti určitě nejsem hoden. Naopak je mi velkou ctí, že mohu sledovat vaši fascinující korespondenci o historických časech naší katedry, ke které jsem měl, mám a zcela jistě vždy budu mít velmi blízko. Co je na Vaší korespondenci pro mne smutné, je připomínka, že jsem studentský život na katedře prožíval již před více než 40 roky a to je číslovka, které nechci uvěřit. Ale jak říká moje manželka, ubíhající roky je jediná spravedlnost na světě stejná pro všechny.

Předminulou neděli večer jsem požádal pana Ing. Kupku, zdali by mi neposlal i původní dokumenty vypracované panem docentem Kotykem, abych se kromě vašich vzpomínek seznámil i se základem této e-mailové diskuse. Pan Ing. Kupka hned v pondělí dopoledne dokumenty poslal, a to nebylo zrovna šťastné, neboť jsem do nich ze zvědavosti chtěl jen nahlédnout, ale byl jsem vtažen dovnitř a četl jsem a četl, ačkoli pondělí je časově náročný den (porady atd.) a zkomplikovalo mi to splnění mých úkolů. Bohužel jsem se musel od dalšího čtení odtrhnout a po celý pracovní týden si uložit "bobříka zdrženlivosti" a až nyní o víkendu jsem dočetl vše do konce. Úžasná historie, za kterou se skrývá velké úsilí všech (nebo určitě většiny) a věřím, že i nadšení z práce, resp. z daného zajímavého oboru. Věřím, že pan docent Kotyk dokončí i zbývající dvě kapitoly, nebo, že mi alespoň o daných tématech povypráví.

V předchozí větě jsem psal o vašem nadšení z oboru automatizace. Jako jednu z mých hlavních životních výher považuji, že tím nadšením jsem byl na katedře během studia "infikován" i já. Nemohu do vaší historické diskuse a vzpomínek přispět z pohledu vysokoškolského pedagoga, ale pokud vás to nebude nudit, tak mohu přidat historku o tom, s jakým "materiálem" jste museli také pracovat a jak se vám dařilo ho otesávat.

Na střední školu jsem chodil na Gymnázium Polička a mým vysněným povoláním byla profese učitele. Bohužel, přestože moje pololetní i ročníková vysvědčení na gymnáziu byla vždy s vyznamenáním, mi bylo v roce 1979 při rozhodování o podání přihlášek sděleno, že pedagogickou fakultu v Hradci Králové ani jinde nemohu studovat. Důvodem byla moje docházka na hodiny náboženství v 1. a 2. třídě na

⁹⁶ *Absolvoval v r. 1984 s červeným diplomem studijní obor Automatizované systémy řízení chemických a potravinářských výroby.*

ZDŠ (tj. v letech 1968–70), což bylo pečlivě zaznamenáno v mém posudku. Vzhledem k tomu, že mne bavily technické předměty, zejména matematika a fyzika, tak jsme s rodiči zkoušeli možnost studia i na Přírodovědecké fakultě v Brně, kde tehdy byl nejen směr technický, ale i dvouoborové studium pro budoucí učitele. Chtěl jsem tedy studovat matematiku a fyziku pro učitelství na základní nebo střední školy. Ani tady to nebylo průchozí. Zklamání to pro mne bylo velké, pocit nespravedlnosti ubíjející. Rodiče mne utěšovali a nabízeli možnost studia i na školách, kde byl tehdy problém se dostat – lékařské obory, ekonomická fakulta, zejména zahraniční obchod atd. Mně po tom zklamání bylo naprosto jedno co budu studovat. Hlavním důvodem vysokoškolského studia zůstala pouze výhoda jednodušší jednoleté vojny. Během studií na gymnáziu jsem začal randit s o rok mladší holčinou, která chtěla jít buď na farmacii do Hradce Králové nebo na VŠCHT do Pardubic. Domluvili jsme se, že oba půjdeme na chemii (já farmacii jako obor určitě nechtl), abychom byli pořád spolu. Inu první láska, "telecí" věk a naivní představa, že nám vztah vydrží do smrti. Rozhodnutí o studiu na VŠCHT Pardubice jsem rodičům oznámil – samozřejmě bez udání pravého důvodu (to by nejen nepochopili, ale... nevím co by nastalo). Rodiče lomili rukama, že práci budu mít v nezdravém životním prostředí někde na severu Čech, daleko od rodného kraje atd. Zkusili mne ještě přemluvit, ať si vyberu jakoukoli jinou školu, ale byl jsem neoblomný. Ke cti mých rodičů nutno dodat, že konečné rozhodnutí nechali na mně, a dokonce mi zajistili konzultaci s doc. Horákem z Katedry anorganické chemie, který měl kousek od našeho městečka chalupu. Moje láska (vztah) tedy byl důvod mého studia na VŠCHT. Mimochodem jsme spolu dodnes a již to bude 47 společných roků. Manželka dodržela slovo (i proti přání svých rodičů studovat farmacii) a po roce přišla za mnou také na VŠCHT. Farmacii v Hradci Králové za nás nakonec vystudovala naše dcera.

A jaký byl vlastně důvod rozhodnutí pro obor Automatizace? Na konzultaci s doc. Horákem jsem od něho dostal letáček, kde byly rozepsány studijní obory (mrzí mne, že ten letáček již nemám). Tehdy bylo studium rozděleno na dvě větve:

A) chemická větev s množstvím cca 10–12 oborů a

B) nevím jak se přesně větev jmenovala, ale byly to podpůrné obory pro chemiky. Pamatuji si ale přesně, že to byly 4 obory a v tomto pořadí:

1. Fyzikální chemie
2. Strojírenství v chemickém a potravinářském průmyslu
3. Ekonomika v chemickém a potravinářském průmyslu
4. Automatizace chemických a potravinářských výroby

Pan docent Horák začal od prvního oboru vysvětlovat, co se v každém oboru studuje a kde najde absolvent uplatnění. Já, ani ne snad drzý fracek, ale znechucený nemožností studovat, co jsem chtěl, jsem ho asi u čtvrtého oboru požádal, zdali

můžeme přeskočit obory s chemií (tj. celou větev A), neboť z technických oborů matematika, fyzika a chemie mi nejméně šla chemie a zalíbení jsem v chemii také zrovna neměl (a přesto se na VŠCHT hlásil!, viz výše). Pan docent tuto nelogiku ustál s noblesou, na maminku, která tam byla se mnou, jsem se nedíval a tak nevím, zdali a jak moc se za mne styděla. Pan docent tedy přešel k větvi B, prvnímu oboru Fyzikální chemie. Tam jsem ho nenechal ani začít obor představovat a sdělil jsem, že tam slyším zase chemie a tak, že jdeme dál. Nabídl strojařinu a protože deskriptiva také nebyl na gymnáziu úplně můj šálek kávy, tak jsem také odmítl. Přešli jsme tedy k ekonomice. Tam byla maminka nadšená z hlediska uplatnění (byla účetní, strýc ekonom v ZVÚ HK), ale mně tenkrát připadala ekonomika suchopárná a tak jsem taky řekl ne. Jenomže v tu chvíli jsem se podíval na letáček a zjistil, že zbyl jen jediný obor, a to Automatizace. Do té doby jsem o automatizaci nic neslyšel. Pan docent Horák o oboru moc nevěděl a i to přiznal. Já už ale viděl, že pokud chci být na VŠ se svojí dívkou, tak musím kývnout. Zeptal jsem se tedy pana docenta, zdali je tam hodně a hlavně matematika a žádná chemie. On spíše nejistě řekl, že ano a že matematiky je tam nejvíce ze všech oborů. A tak jsem se rozhodl pro Automatizaci.

Při nástupu na VŠCHT v roce 1980 jsem opravdu nic o automatizaci nevěděl. Pojmy regulační obvod, PID regulátor, zpětná vazba a další jsem neslyšel a když o nich během prvního ročníku mluvili spolužáci původem z průmyslovek, netušil jsem, co se pod těmi pojmy skrývá. Neuměl jsem si představit jak obor s takovým hendikepem proti spolužákům vystuduji. Naštěstí odborné předměty ze specializace přišly v podstatě až ve 3. a 4. ročníku, kdy už jsem byl adaptovaný. Kromě toho jsem měl obrovské štěstí, že ve 2. ročníku v zimním semestru jsme měli Výpočetní techniku (základy programování). Vyučujícím našeho kruhu byl pan docent Kotyk. Dodnes si pamatuji, že v prvních cca 5–7 týdnech jsem byl na přednáškách a cvičeních úplně mimo, pan docent mluvil řečí nějakého cizího kmene. Vzpomínám, že jsme dělali vývojové diagramy pro hledání maxima nebo minima ze tří čísel, potom z řady čísel atd. Jak se to dnes zdá lehké, ale já nerozuměl, neviděl jsem do podstaty a neuměl se přepnout do programátorského myšlení. Jen mne to ujistilo, že studium na VŠCHT nedokončím. A potom na jednom cvičení, kde jsme měli udělat samostatně vývojový diagram, tak se mi laicky řečeno v hlavě rozsvítilo, resp. jsem náhle pochopil, porozuměl myšlence (vtipu) algoritmů, vývojových diagramů, programování atd. Prozření to bylo opravdu dvoupolohové (OFF – ON), nic postupného. No a dále to bylo jako z pohádky. Pan docent Kotyk mi během 2.ročníku nabídl práci pomvěda, kterou jsem dělal až do konce studia. Nejenom, že jsem se naučil od pana docenta Kotyka další věci, nejen že mi velmi tato práce pomohla i finančně, ale aniž jsem měl tušení, tak jsem od letního semestru 2. ročníku pracoval na diplomové práci. A ve chvíli, když se práce zadávaly, tak jsem s překvapením zjistil, že hodně věcí mám předpřipravených, zbytek jsem pod vedením pana docenta dokončil již během zimního semestru posledního,

4. ročníku a v letním semestru už jsem mohl diplomku jen doladit a připravit se na státnice.

Vím, že můj text je moc dlouhý, možná i nudný nebo jsou popsány události důležité a významné jenom pro mne, ale využil jsem (zneužil) vaší historické diskuse ke sdělení mých pocitů a mého vztahu k VŠCHT a ke katedře. Chtěl bych poděkovat všem mým bývalým vysokoškolským pedagogům. Z e-mailových adres jsem detekoval některá jména a snad na nikoho nezapomenu: neskonale díky těm, kteří mne učili, tedy pánům docentům Krejčímu a Macháčkovi. Vzpomínám i na další pedagogy, byť mne neučili – pánové Kašpar a Šmaha. Děkuji i dámám paní Kudynové a paní Němečkové, které si se mnou dost užily v souvislosti s děrnými páskami pro počítač ADT. Chtěl jsem opravy výpočtů a ladění SW udělat rychle a včera bylo pozdě. Jistěže si mnohokrát s díky vzpomenu i na ty, co již nejsou mezi námi a nemohou být v adresáři e-mailů.

Pokud laskavý čtenář dočetl až sem, jistě nebude překvapen, že jsem velmi vděčný panu docentu Kotykovi a jsem rád, že mu mohu takto veřejně a v širší společnosti poděkovat. Kdysi jsem mu řekl, že mne vlastně "udělal" a pokud někdy někdo zhodnotí, že jsem byl pracovně úspěšný, tak je to jen a jen díky panu docentovi.

A kruh se uzavřel. Nakonec jsem se stal i pedagogem (opět zásluhou pana docenta Kotyka). Jenom jsem netušil, jak náročná práce to je. Zejména v prvních letech jsem po výuce již nebyl schopný cokoli dalšího dělat. Máte všichni můj obdiv. Nicméně mne výuka baví, kontakt s mladou generací je osvěžující a snažím se vrátit, alespoň trochu toho, co jsem na katedře získal já. To vše ale už není historie.

Děkuji za trpělivost a toleranci tak dlouhého příspěvku. Všem přeji hlavně hodně zdraví.

Jan Pruška

Oblíbený sport na VŠChT – loď, jaro 1981, J. Pruška stojící uprostřed

Studijní kruh č. 13 pravděpodobně v roce 1983, J. Pruška třetí zleva v horní řadě

Inaugurace FEI v r. 2008 – zleva rektor prof. J. Málek, děkan doc. S. Karamazov, proděkaní prof. K. Šotek, prof. P. Bezoušek a doc. J. Kotyk

Oslavy 70 let od vzniku vysoké školy v roce 2021 – na snímku děkan FChT v letech 1998 – 2001 doc. J. Kotyk a děkan prof. P. Kalenda

Oslavy 65. výročí katedry

Úkolem této publikace, i oficiální brožury vydané již v dubnu tohoto roku, bylo ukázat a připomenout bohatou historii naší katedry. Na letošní rok totiž připadlo dvojité výročí – 75 let od založení univerzity v roce 1950 a 65 let od založení katedry v roce 1960, takže se takové připomenutí více než nabízelo. 16. dubna proběhlo ve velké zasedací místnosti fakulty slavnostní setkání katedry za účasti několika vážených hostů. Na fakultních webových stránkách byla k této události zveřejněna následující zpráva.

Katedra automatizace a matematiky slaví 65 let!

V letošním roce si připomínáme 65 let od vzniku naší katedry. Její historie sahá až do roku 1954, kdy na tehdejší Vysoké škole chemicko-technologické v Pardubicích vznikla Katedra chemického inženýrství, pod níž spadala i oblast automatizace. V roce **1960** se pak oddělila samostatná Katedra automatizace chemických výrob, čímž se začala psát její vlastní, bohatá historie.

Za více než šest dekad prošla katedra řadou změn – stěhování do nových prostor, budování laboratoří, rozšíření výuky o výpočetní techniku, přesun pod nový ústav, později fakultu, a konečně i transformací do současné podoby, kdy došlo v roce 2024 ke sloučení Katedry řízení procesů s Katedrou matematiky a fyziky.

Ve středu 16. dubna proběhlo slavnostní setkání, na kterém si katedra toto významné výročí připomněla. V úvodu setkání historii katedry stručně připomněli děkan FEI prof. Petr Doležel, vedoucí katedry dr. Libor Kupka, emeritní rektor UPCE prof. Jiří Málek a bývalý děkan FChT a dlouholetý člen katedry doc. Josef Kotyk.

Mimo členů katedry a jejich bývalých kolegů, přijali pozvání na tuto událost také vzácní hosté ze spřátelených pracovišť – prof. Antonín Víteček a prof. Miluše Vítečková z Katedry automatizační techniky a řízení Fakulty strojní VŠB – TU Ostrava, prof. Vladimír Vašek a prof. Dagmar Janáčková z Ústavu automatizace a řídicí techniky Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, doc. Josef Janeček z Ústavu mechatroniky a technické informatiky Fakulty mechatroniky, informatiky a mezioborových studií TU v Liberci a doc. Pavel Škrabánek z Ústavu automatizace a informatiky Fakulty strojního inženýrství VUT v Brně.

Promluva vedoucího katedry Ing. Libora Kupky, Ph.D.

Promluva bývalého děkana FChT a člena katedry doc. Ing. Josefa Kotyky, CSc.

Promluva emeritního rektora prof. Ing. Jiřího Málka, DrSc.

Prof. Ing. Antonín Vítěček, CSc., Dr. h. c. přebírá pamětní list k 65. výročí katedry

Prof. Ing. Dagmar Janáčová, CSc. přebírá pamětní list k 65. výročí katedry

Emeritní rektor prof. J. Málek přebírá pamětní list k 65. výročí katedry

Hosté z externích pracovišť – zleva prof. Vašek, prof. Janáčková, prof. Vítečková, prof. Víteček a doc. Janeček

Emeritní a současní členové katedry

V jedné z laboratoří – zleva RNDr. Prouza, doc. Krejčí, doc. Jehlička a dr. Honc

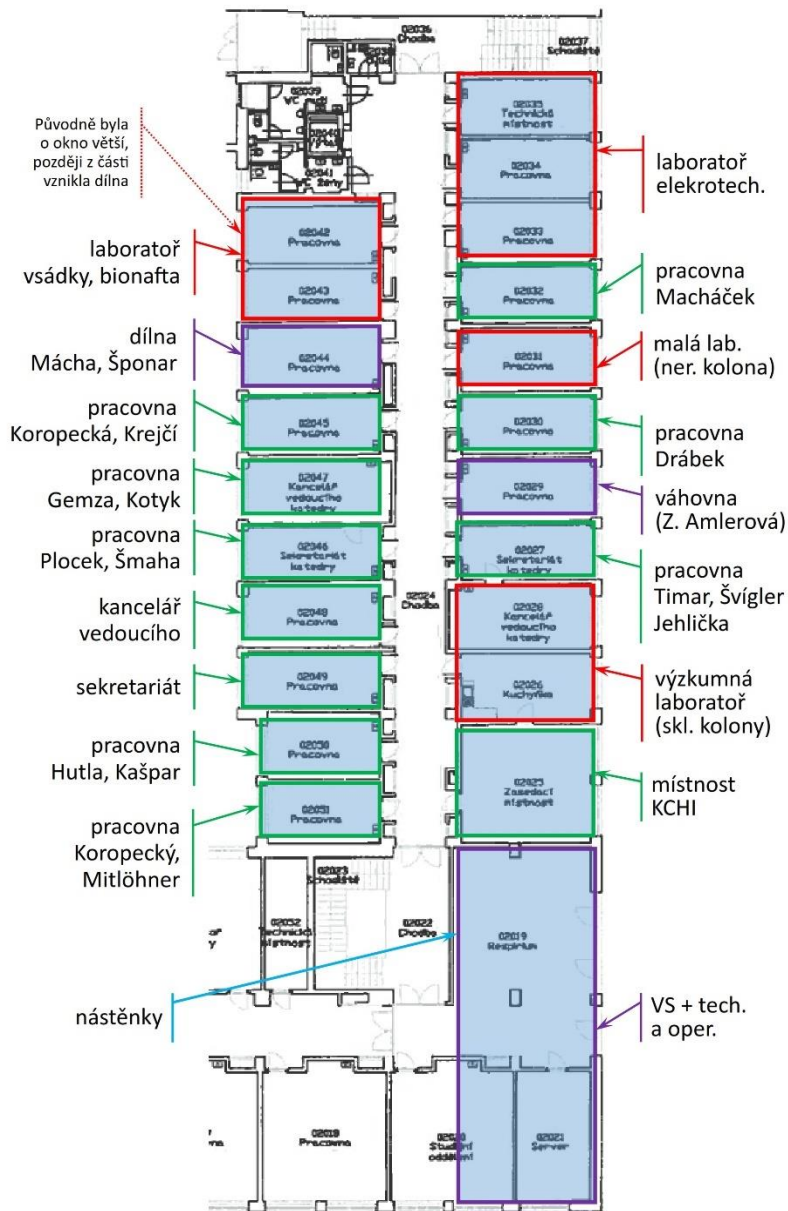
Dr. Horčič představuje nejnovější laboratoř katedry hostům – zleva dr. Horčič, doc. Jehlička, doc. Krejčí, prof. Málek, Ing. Pruška a dr. Kupka

Manželé Koropečtí na výletě do Alp v r. 1997

Přílohy

Příloha 1 Původní rozmístění katedry nad současným plánem

Náčrt rozmístění katedry ještě před rozsáhlou rekonstrukcí v r. 2009 nad současnými stavebními plány

PROZATÍMNÍ NÁVODY

**ze cvičení „Měřicí a regulační techniky“ na Vysoké škole chemicko-
technologické v Pardubicích ve škol. roce 1956/57**

Sestavili: Ing. Vlastimil Hutla
Ing. Helena Koropečká
Ing. Igor Koropečký

Seznam úloh:

1. Thermočláanky

- Úkoly: I. Cejchování thermočláanků a měření thermoelektrické síly.
II. Citlivost thermočláanků při různých teplotách.
III. Příkon pícky a její regulace.

2. Odporový teploměr

- Úkoly: I. Cejchování odporového teploměru a výpočet konstant α a β .
II. Cejchování kompenzačního regulátoru a ukazatele teploty.
III. Změna odporu polovodiče (vzorku) s teplotou a závislost vyjádřit
vzorcem $R_t = R_0(1 + \alpha t + \beta t^2)$

3. Kontinuální viskosimetr

- Úkoly: I. Stanovení závislosti viskosity měřené kapaliny na teplotě
Englerovým viskosimetrem.
II. Stanovení závislosti údajů kontinuálního viskosimetru na teplotě
Měřené kapaliny pro různé tvary disků.
III. Vynesení cejchovní křivky údajů kontinuálního viskosimetru pro
různé tvary disků.

4. Analyzátořy

- Úkoly:
- I. Cejchování analyzátořu na tepelnou vodivost.
 - II. Cejchování analyzátořu „MONO“ pomocí Orsatova přístroje.
 - III. Vliv žhavicího napětí na rozsah stupnice registračního aparátu u analyzátořu na tepelnou vodivost

5. Výtoková měřidla zv. Danaidy

- Úkoly:
1. Cejchování otvory 1 a 4 a jejich kombinaci (oba otevřené současně).
 2. Cejchování otvory 2 a 4 a jejich kombinaci.
 3. Cejchování otvory 3 a 4 a jejich kombinaci.
 4. Cejchování otvory 1, 2 a 3 a jejich kombinaci.

6. Tepelná kontrola pláště a stanovení tepelné ztráty kolony

7. Zjišťování pracovního obsahu kolony

8. Rotametry

- Úkoly:
1. Cejchování rotametr na vzduch, pomocí byřety.
 2. Cejchování rotametr na vzduch, pomocí čerpadla a lahve se stupnicí.
 3. Cejchování rotametr na vodu, pomocí čerpadla a odměrného válce.
 4. Cejchování kapilární průtokoměr, pomocí byřety.
 5. Cejchování kapilární průtokoměr, pomocí čerpadla a lahve se stupnicí

9. Měření průtočného množství vzduchu pomocí clony a prstencových vah

- Úkoly:
1. Nacejchování stupnici prstencových vah pro danou clonu.
 2. Zjistiti průměr clony z naměřených údajů.
 3. Výpočet průtokového součinitele pro danou clonu.

Rotametry

- Úkol :
- 1) Cejchovací rotametr na vzduch, pomocí byrety.
 - 2) Cejchovací rotametr na vzduch, pomocí čerpadla a lahve se stupnicí.
 - 3) Cejchovací rotametr na vodu, pomocí čerpadla a odměrného válce.
 - 4) Cejchovací kapilární průtokměr pomocí byrety.
 - 5) Cejchovací kapilární průtokměr, pomocí čerpadla a lahve se stupnicí.

Princip měření

Rotametry jsou průtokové měřidla, skládající se ze skleněné konické trubice, nahoru se rozšiřující, v níž se vznášejí plovák unášený proudem měřené tekutiny - plynu nebo kapaliny. Výška polohy plováku odpovídá průtokovému množství tekutiny a odcítá se na stupnici vyryté přímo na stěně trubice. Aby plovák nebyl vyplaven z rotametrové trubice při nehlém stoupaní nebo poklesu průtoku, je při výstupu a vstupu trubice chráněn narážkami ze srovnávacích čar. Rotametrová trubice je upevněna svisle v podstavci, opatřeném přírodnými trubkami.

Theoretický základ

Průtokové plochy měrné trubice se v místě, kde se vznášejí plovák, zúží až na štvorbuně tvaru mezikruží. Podle Bernoulliho rovnice v zúženém průřezu stoupne tedy rychlost průtoku na úkor statického tlaku, který se zmenší o hodnotu odpovídající přírůstku rychlosti v oblasti zúženého průtoku. Plovák se tedy ustálí v takové výšce, aby průtoková štěrbina propustila dané protékající množství, a z toho vyplývá, že při zvýšeném průtoku se průtoková štěrbina zvětšuje a plovák v trubici stoupá.

Ve srovnání se vádouvacími zařízeními, na př. s clonou, kde je

průtočná plocha stálá a mění se tlakový spád, u rotametru se mění průtočná plocha a tlakový spád je konstantní. Proto také vztahy, odvozené pro kapalinu platí i pro plyny.

Ustálí-li se plovák v rovnovážné poloze, platí podle Bernoulliho rovnice, zanedbáme-li vliv ztráty třením, tento poměr hydraulických výšek :

$$h_1 + h_{r1} + h_{t1} = h_2 + h_{r2} + h_{t2}$$

kde h výška polohová (geodetická),

h_r výška rychlostní,

h_t výška tlaková,

symbol 1 - vztahuje se na podmínky v trubici pod plovákem,

symbol 2 - vztahuje se na podmínky v průtokové šterbině,

to znamená, že :

$$h_1 + \frac{u_1^2}{2g} + \frac{p_1}{\rho_l} = h_2 + \frac{u_2^2}{2g} + \frac{p_2}{\rho_l}$$

kde u_1 rychlost měřené látky v oblasti před plovákem,

u_2 rychlost měřené látky v průtokové šterbině,

g gravitační zrychlení,

ρ_l specifické váha proudící látky.

Protože síly působí v těžišti plováka, je $h_1 = h_2$ a rovnici můžeme upravit :

$$\frac{p_1 - p_2}{\rho_l} = \frac{\Delta p}{\rho_l} = \frac{u_2^2 - u_1^2}{2g} \quad /1/$$

- Označme : S průřezná plocha v okamžité poloze plováku,
 S_p plocha průmětu plováku na rovinu kolmou k proudění, ($\pi/4 \cdot d^2$),
 G_{ef} váha plováku v kapalině zmenšená o vztlak,
 G_p váha plováku,
 V_p objem plováku,
 V_o průtokové množství za jednotku času,
D průměr měrné trubice v okamžité poloze plováku,
d ne největší průměr plováku,
m D^2/d^2 - poměr rozšíření,
 α průtokový součinitel.

Protože váha plováku v tekutině je vyrovnávána tlakem na spodní plochu plováku, platí :

$$\frac{\Delta p}{\rho_l} = \frac{G_{ef}}{S_p} \quad /2/$$

Váha plováku v kapalině je dána :

$$G_{ef} = V_p \cdot \rho_p - V_p \cdot \rho_l = \frac{G_p \cdot (\rho_p - \rho_l)}{\rho_p} \quad /3/$$

Rychlosti v oblasti před plovákem a v průtokové štěrbině lze si vyjádřit těmito vztahy :

$$u_1 = \frac{V_o}{\alpha \frac{\pi}{4} \cdot D^2}, \quad u_2 = \frac{V_o}{\alpha \frac{\pi}{4} \cdot (D^2 - d^2)} \quad /4/$$

Dosadíme-li do rovnice /1/ rovnici /2/ a /3/ a vyjádříme-li rychlosti u_1 a u_2 pomocí rovnice /4/, dostaneme vztah :

$$V_o = \frac{\alpha(m-1) \cdot m}{\sqrt{2m-1}} \cdot \sqrt{\frac{\pi}{4} \cdot 2g} \cdot d \cdot \sqrt{\frac{G_p(\rho_p - \rho_l)}{\rho_p \cdot \rho_l}} \quad /5/$$

Z této rovnice vycházíme při výpočtu objemového a váhového průtoku. Jestliže položíme :

$$\frac{\alpha (m - 1) \cdot m}{\sqrt{2m - 1}} \sqrt{\frac{H}{4} \cdot 2g} = K,$$

platí pro váhový průtok podle rovnice /5/ :

$$G = V_G \cdot \rho_L = K \cdot d \cdot \sqrt{G_{\text{ef}} \cdot \rho_L} \quad /6/$$

Součinitel K se označuje jako redukovaný součinitel váhového průtoku. Jestliže položíme :

$$\frac{G_p}{\rho_L} = V_p \cdot \frac{\alpha m}{\sqrt{2m - 1}} = C,$$

platí pro objemový průtok podle rovnice /5/ :

$$V_G = C \cdot S \sqrt{2g \frac{V_p}{S_p} \frac{\rho_L - \rho}{\rho_L}} \quad /7/$$

C = redukovaný součinitel objemového průtoku.

Součinitele průtoku K i C je nutno obvykle zjišťovat měřením, pro nejpoužívanější tvary plováků, jsou tyto součinitele vyneseny v grafech. Podle těchto grafů lze rovněž stanovit hřence konstantního K či C, to znamená hřence rovnoměrné stupnice.

Pracovní postup.

- 1) Zařízení pro cejchování rotametrů na vzduchu pomocí byrety se skládá ze skleněné byrety, z níž při měření vytéká voda do lahve rychlostí udržovanou na stejné hodnotě vyrovnávací trubičkou (Meriottova nádoba). Přitékající vodou je z lahve vytěšňováno množství vzduchu, rovnající se objemovému množství přitéklé vody a tento vzduch prochází připojeným rotametrem.

Před zahájením cejchování otevřeme odvzdušňovací kohoutek, upevněný (1) levo vedle byrety, a naplníme byretu vodou o několik cm výše, než je nula její stupnice. Dbáme, aby hladina vody nevystoupila příliš vysoko a voda nevystříkla prostřední trubkou, jež slouží jako vyrovnavač tlaku při vypouštění byrety. Zkontrolujeme také, zda-li lahev, z níž je vytěšňován vzduch, není naplněna vodou. Při vypouštění vody z této lahve je nutno od ní odpojit rotametr, neboť vznikajícím podtlakem by plovák byl silně přitažen k horní nádrže (v případě kapilárního průtokoměru by byla jeho náplň vysáta do lahve).

Při měření uzavřeme odvzdušňovací kohoutek a začneme vypouštět vodu z byrety, při čemž nastavíme výpustní kohoutek tak, aby plovák rotametru stál v určité výšce spodní či horní části stupnice. Když je plovák pevně nastaven, zjistíme stopkami čas, za který poklesne hladina vody mezi určitými ryškami stupnice. Obvykle se stanovuje čas, za který vyteče 250 ccm vody. Po změření času odočteme přesně výšku plováku a uzavřeme hlavní kohout byrety. Toto měření opakujeme 2 - 3 krát a dále nastavujeme plovák do vyšší polohy, po případě postupujeme od vyšších hodnot stupnice dolů, až projdeme postupně asi v 6ti až 8mi různých bodech celou stupnicí rotametrové trubice. Při pozorném postupu stačí naplněná byreta na 2 - 3 měření.

- 2) Zařízení pro cejchování rotametru na vzduch pomocí čerpadla a lahve se stupnicí se skládá ze skleněné nádrže na vodu, do níž je ponořeno čerpadlo, napájené proudem přes regulační transformátor, a z lahve se stupnicí, ke které se připojuje rotametr. Čerpadélkem se přečerpává voda konstantní rychlostí do lahve se stupnicí, odkud je přitékající vodou vytěšňována odpovídající objemové množství vzduchu.

Před zahájením měření zkontrolujeme, zda-li je lahev se stupnicí vyprázdněna a zda-li je ve skleněné nádrži dostatek vody, aby čerpadlo bylo úplně ponořené. Při měření nastavíme regulační transformátor na 220 V (to znamená, že nastavíme bílou ryčku na kořouči transformátoru na 220 V), a postupně snižujeme napětí. Tím se zpomaluje otáčení čerpadla a plovák lze nastavit

na žádanou hodnotu stupnice. Začínáme buď u nejnižší nebo nejvyšší hodnoty stupnice a odečítáme stopkami čas, za který projde hladina vody mezi zvolenými ryčkami na stupnici lahve. Obvykle se zjišťuje čas, za který vyteče z lahve 2 litru vody. Pak odečteme přesně výšku plováku a čerpadlo vypneme. Toto měření opakujeme 2 - 3 krát a postupně měníme polohu plováku tak, abychom prošli v 6 - 8mi různých měřeních celou stupnicí rotametrů.

- 3) Zařízení pro cejchování rotametrů na vodu pomocí čerpadla se skládá z nádrže na vodu, do níž je ponoženo odsávací čerpadlo napájené proudem přes regulační transformátor a z odměrného válce, kterým se odměňuje protékající množství vody.

Před zahájením měření je nutno zkontrolovat, zda je čerpadlo úplně ponoženo ve vodě a jestli je otevřen kohoutek, kterým se vylévá voda od rotametrů do nádrže.

Při měření nastavíme nejprve transformátor na 220 V, dále napětí postupně snižujeme a nastavíme opět jako v úkole 2) plovák na žádanou hodnotu stupnice rotametrů. Ustálí-li se plovák v žádané poloze, otočením skleněného kohoutku odpojíme cirkulující vodu od nádrže a zachytíme ji v odměrném válci. Zjistíme stopkami čas, za který vyteče určité množství vody do odměrného válce. Pak zjistíme polohu plováku a skleněný kohoutek nastavíme na průtok vody do nádrže. Toto měření opakujeme 2 - 3 krát, jako tomu bylo v předešlých úkolech, a v několika různých měřeních 6 - 9ti. projdeme celou stupnicí rotametrů. Vodu z odměrného válce vracíme do nádrže.

- 4), 5) Kapilární průtokoměr můžeme cejchovat buď způsobem ad 1) nebo ad 2). Zjišťuje se průtokové množství při určité tlakové diferencii v manometru průtokoměru, kterou si nastavíme obdobně jako polohu plováku při předešlých úkolech.

Zhodnocení výsledků.

1), 2), 3) Výsledky měření vynášíme do tabulky :

Číslo rotametrové trubice	Poloha plováku	Čas	Množství	
			celkové	za jednotku času

Podle této tabulky sestrojíme cejchovní křivku rotametry, u které na osu x nanese průtočné množství za sekundu, na osu y polohu plováku.

4), 5) Výsledky měření vyneseme do tabulky :

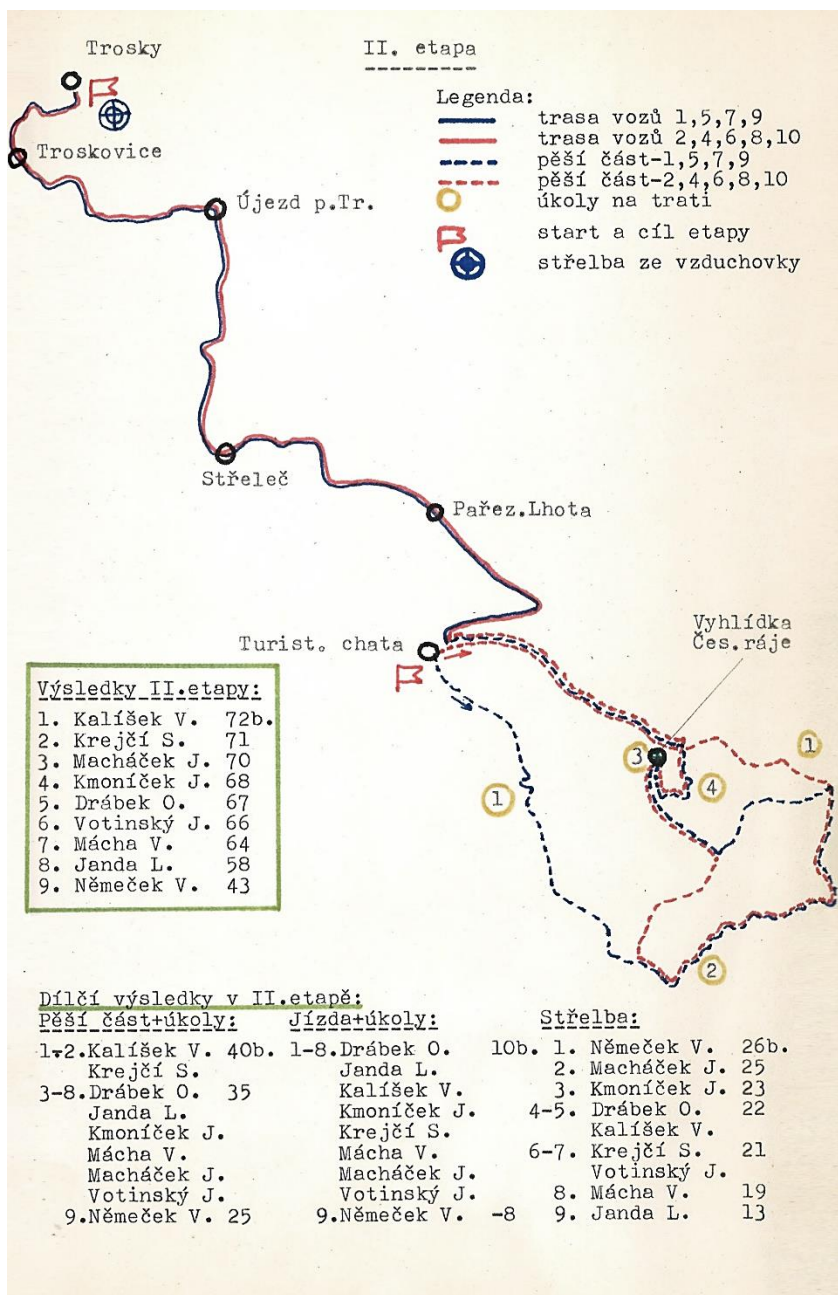
Číslo kapiláry	Výhybka manometru	Čas	Množství	
			celkové	za jednotku času

Podle tabulky sestrojíme cejchovní křivku kapilárního průtokoměru, ve které na osu x vyneseme množství průtokové za sekundu či minutu, na osu y výhybku manometru.

Příloha 3 Z kroniky KAVRALLYE

Z kroniky KAVRALLYE – přejímka vozidel před budovou VŠChT

Z kroniky KAVRALLYE – průběh a vyhodnocení etapy

Z kroniky KAVRALLEYE – chůze na chůdách

Příloha 5 Kádrový posudek z roku 1955

Odesílatel	Kádrové oddělení	Příjemce	Doc. Ing. Dr. Klikorka Jiří. rektor vys. školy.	
Věc	N e b e s k ý Frant.-návrh na zamítnutí.	Datum	16. srpna 1955.	Hod. min.

Kádrové oddělení předkládá návrh na zamítnutí uchazeče do I. roč. s. N e b e s k é h o Františka. Zdůvodněný návrh přikládám v příloze. V souvislosti s tím doporučuji, aby případ s. Nenebského byl postoupen k definitivnímu rozhodnutí MŠ. Rovněž případ s. V e n c l a Josefa byl doporučoval k rozhodnutí MŠ.

Mossing
kádr. referent.

SDĚLENÍ PRO VNITŘNÍ STYK
Zet. 01 - 5767-58

Úvodní strana kádrového posudku na uchazeče o studium z r. 1955

Pardubice dne 16. srpna 1955.

N e b e s k ý František - návrh na zamítnutí.

N e b e s k ý František nar. dne 26.3.1933 v Býšti okres Holice v Čechách, svobodný, bez politické příslušnosti, pochází z rodiny velkého zemědělce /64 ha/ nyní ve voj. zákl. službě. Jmenovaný v roce 1951 ukončil bývalé gymnasium v Hradci Králové. Přesto, že s. Nebeský nebyl bývalým ředitelem gymnasia v Hradci Králové na vysokoškolská studia doporučen, byl jmenovaný na základě přijímacích zkoušek přijat na vysokou školu chemickou v Pardubicích a sice v roce 1951.

Na základě intervencí ONV v Holicích a KNV v Pardubicích aby se s. N e b e s k ý m. Frant. byla studia přerušena z důvodů třídního původu, byla tato otázka na škole velmi podrobně projednávána a na konec vyřešena tím způsobem, že na návrh fakult. výboru ČSM a školské organizace KSC, byl předložen min. školství návrh na vyloučení ze studia.

Ministerstvo školství náš návrh schválilo a jmenovanému umožněno pracovat v některém chemickém závodě, kde může uplatnit své znalosti a schopnosti a vedle toho dokázat svůj poměr nejen k práci, ale i děl. třídě a našemu společenskému social. budování.

Jmenovaný nastoupil do VCHZ v Rybitví, kde pracoval téměř 1 1/2 roku v provozu, nejdříve jako směnový dělník, kde nebylo po pracovní stránce žádných stížností. Práci mu přidělenou konal svědomitě a odpovědně. Později byl přeřazen do laboratoře, kde ukázal vzornou pracovní morálku. Kádrové oddělení uvedeného závodu říká, že vše konal s přesvědčením aby se dostal zpět na vysokou školu. Rovněž z tohoto závodu je hodnocen i příznivě po stránce jeho činnosti v ČSM kde byl členem výboru a snažil se tuto práci vykonávat jak nejlépe uměl. Vedle toho byl i činným sportovcem. Současně podle udání kádr. oddělení VCHZ byl po určité funkční období funkcionářem dílenské rady. Přesto však kádr. oddělení VCHZ na základě ~~své~~ žádosti jmenovaného aby mohl dále ve studiu pokračovat, jej nedoporučuje se zřetelem k jeho třídnímu původu, jelikož neskytá záruky nové inteligence jakou si představuje naše strana a vláda, t. j. oddanou dělnické třídě a budování socialismu v naší zemi.

Jmenovaný nastoupil proto k vykonání dvouleté vojenské základní služby, kterou v letošním roce končí a podal si žádost o pokračování ve studiu. Kádrovým šetřením se dále ukazuje, že i po dobu konání vojenské zákl. služby není zde proti jmenovanému naprosto nic závadného. Osobní posudky členů KSC jakož i kádr. posudek útvarové organizace ČSM mluví v jeho prospěch. U útvarové organizace ČSM plní své členství svědomitě. Svoji činnost vykazuje zejména po stránce sportovní, politicky vyspělý což dokazují jeho diskusní příspěvky v PSM. V kolektivu je oblíben pro jeho dobrou kamarádkou povahu, avšak přes všechny tyto klady se dosud projevují u něho pozůstatky z buržoasní rodinné výchovy.

*Nebeský chová
zrovna jako stran-
iček bez zá-
kladního jmenování*

Kádrový posudek na uchazeče o studium z r. 1955, list 1

Rotní jako jeho nejbližší představení ve vojenské zákl. službě hodnotí jmenovaného uchazeče s. N e b e s k é h o velmi příznivě, kde se snaží soudružsky pomáhat svým kamarádům, má příkladnou pracovní morálku, byl několikrát vyhodnocen jako nejlepší vojenský pracovník, v politickém školení je jedním z nejlepších, mezi kamarády je v kolektivu oblíben, avšak nesnaží se dostatí se do popředí, kde by mohl své schopnosti a znalosti více uplatnití, od začátku vojenské služby projevoval vždy zájem o výcvik a současně plnil všechny povinnosti, u jednotky je pokládán za správného kamaráda, má smysl pro dobrou zábavu, značnou část osobního volna vyplňuje samostatným studiem, alkoholům a podobným zábavám nehodluje, je aktivním sportovcem, kde se stará o tělovýchovný život u jednotky, jeho postoj k lidové demokretickému zřízení je označen za kladný; k dalšímu studiu se doporučuje nejen s. rotným Halebrendem a Janů, ale i předsedou MNV a místopředsedou KSČ z Býště s. Mlatečkem Josefem, který je členem KSČ od roku 1945.

Přihláška ke studiu je doporučena velitelem posádkové správy 22/P Kladno.

Přesto, že nám dosud nedošly všechny vyžádané posudky na uchazeče je kádrové oddělení toho názoru, aby případ jmenovaného byl postoupen k definitivnímu rozhodnutí min. školství.

Z á v ě r í :

Výběru kádrů na vysoké školy a výchovou nové socialistické inteligence se zabýval sám X. sjezd KSČ, který se usnesl, aby na vysoké školy byli přijímáni jen takoví lidé, kteří jsou plně oddáni našemu lidové dem. zřízení, jsou z dělnických a rolnických rodin a pokrokové inteligence a skýtají záruku, že z nich budou kádry vysoce odborné a politicky vyspělé pracovníci.

Uchazeč s. N e b e s k ý Frant. svým třídním původem zařazuje se do té skupiny, kteří na vysokou školu nepatří i když přes všechny jeho klady lze nutno přihlédnout k tomu, že se dosud nezabavil pozůstatků z buržoasní výchovy v rodině.

Dává-li naše ústava každému možnost dosáhnouti vysokého vzdělání, pak i jmenovanému se tato možnost neodebírá, jestliže si dříve či později upevní svůj poměr k děl. třídě, KSČ a našemu socialistickému budování a bude zde i později záruka, že z něho vyroste takový pracovník kterému můžeme nejen plně důvěřovati z hlediska pracovního, ale zejména že se z něho stane politicky vyspělý a smýšlející technik spjatý s dělnickou třídou.

Po dobrém uvážení předkládá Vám kádrové oddělení své vyjádření a názor na zamítnutí uchazeče s. N e b e s k é h o Františka se zřetelem k jeho žádosti o přijetí do I. ročníku na naši vysokou školu chemickou.

Zpracoval: Novotný Frant.

Napsal: Novotný Frant.

Novotný Frant.
kádrový referent.

Příloha 6 Anketa na podporu 2000 slov

duo milia verborum (1) 5. dubna 1987

+ Jäger	Čermák Karel	Cimjel
+ Scholl	Milich	Dunová
Voček steinová	+ Šteberová	Muntich
Běha	Kaspar Jirí	Yareček
Kalínka	Lošťák	+ Procházka
Machala	Vodková	Yanda Grant.
+ Raetl	Popata, prezent.	Milich
Rotyš	Mundlíček Lad.	Čepičanský
+ Štěpánek	# Rempel	Šíbel Jan.
Kundelka	Atyč Chvoška+	+ Králowský
Meador, protubus	+ Mistršauer	+ Holčík
Kotík	Meradová, lab.	
(+/-) Mandl	Kalín	Chvílčík, poezie
+ Votinský	+ Stiklas	prospěšná je 95
Nachta	Kasparová, asp.	
# Hutla	Kabousová	
Gole	Vichy Josef	
Kabeláček, asistent	Matyšová	
Kubík, dělník	Dejčák	
Šarbová	Dejčová	
Kamison	Černý, Václav, as.	
Ševčíková, učitelka	+ Mach	
Milich Zdeněk, plantum	(+/-) Tulka	
Milich	Matyska Robert, dělník	
Škic	+ Jemec Josef	
Blask	Kotík	
Yandera, asistent	Černý Lad.	
Nezera	Králůvka	
Mitrovská	+ Chvoška Jirí	
Vočeková	Šiša	
Šíbel	Králůvka	
Votinská	Štěpán (kanton)	
Patřík	Kučí David, pol.	
+ Krasopoušek	Procházka Mila	

Rukopisný přepis podpisů ankety na podporu 2000 slov

2

PRESIDENTU REPUBLIKY A NÁRODNÍMU SHROMÁŽDĚNÍ ČSSR 1

Zaměstnanci VŠCHT v Pardubicích shromáždění na schůzi dne 23. srpna 1968 žádají presidenta republiky a Národní shromáždění, aby vyžádá :

- 1) Byly zrušeny všechny závazky vyplývající pro naši republiku z Varšavské smlouvy.
- 2) Byla vyhlášena ČSSR za neutrální stát.
- 3) Byly plně uhrazeny všechny škody způsobené agenci okupačních voják.

Štěpán
J. M.,
Zaškrtnut
Janko Janko
Macháč I. Macháč
Koplová
Marie Votavská,
M. S. W.
Kamířová
Václavová
Kudrnová M.
Mládková
H. Kolářová
Karel Kolář
Pezl

Rezoluce VŠCHT z 23. 8. 1968, list 2.

5

PRESIDENTU REPUBLIKY A NÁRODNÍMU SHROMÁŽDĚNÍ ČSSR :

Zasvětnanci VŠCHT v Pardubicích shromáždění na schůzi dne 23. srpna 1968 žádají presidenta republiky a Národní shromáždění, aby vyžádá :

- 1) Byly zrušeny všechny závazky vyplývající pro naši republiku z Varšavské smlouvy.
- 2) Byla vyhlášena ČSSR za neutrální stát.
- 3) Byly plně uhrazeny všechny škody způsobené agenci okupačních vojak.

Mikul
Munichová
Čížková
Pleš
Trnová

Hradilová
Kuntová

Čermáková
Kvapilová
Lecná
De Slovan

Šmamy
Šmamy

Hradilová

74

Rezoluce VŠCHT z 23. 8. 1968, list 5.

PRESIDENTU REPUBLIKY A NÁRODNÍMU SHROMÁŽDĚNÍ ČSSR :

Zaměstnanci VŠCHT v Pardubicích shromáždění na schůzi dne 23. srpna 1968 žádají presidenta republiky a Národní shromáždění, aby vytkli :

- 1) Byly zrušeny všechny závazky vyplývající pro naši republiku z Varšavské smlouvy.
- 2) Byla vyhlášena ČSSR za neutrální stát.
- 3) Byly plně uhrazeny všechny škody způsobené agencí okupačních vojsk.

[Handwritten signature]
 11.
 11.
 11.
 11.

77

[Handwritten signature] Jezerský
[Handwritten signature] Zajícová
[Handwritten signature] Čurdová
[Handwritten signature] Štanclová
[Handwritten signature] Matyášová
[Handwritten signature]
[Handwritten signature]
[Handwritten signature]
[Handwritten signature]

Rezoluce VŠCHT z 23. 8. 1968, list 6.

PRESIDENTU REPUBLIKY A NÁRODNÍMU SHROMÁŽDĚNÍ ČSSR :

Zaměstnanci VŠCHT v Pardubicích shromáždění na schůzi dne 23. srpna 1968 žádají presidenta republiky a Národní shromáždění, aby vyřádl :

- 1) Byly zrušeny všechny závazky vyplývající pro naši republiku z Varšavské smlouvy.
- 2) Byla vyhlášena ČSSR za neutrální stát.
- 3) Byly plně uhrazeny všechny škody způsobené agenci okupačních vojsk.

Lukšawí
Tvořá
Zgumín
Uškova
Kohoutkova
Lékčana
Kučalova
Látava
Jedláčková
Paměťová
Jurek
Křemec
Kučel
Kápar
Drábek
Krejčí

Šponar
Mácha
Kašpar
Drábek
Krejčí

PRESIDENTU REPUBLIKY A NÁRODNÍMU SHROMÁŽDĚNÍ ČSSR !

Zaměstnanci VŠCHT v P a r d u b i c í c h shromáždění na schůzi dne 23. srpna 1968 žádají presidenta republiky a Národní shromáždění, aby vytkl:

- 1) Byly zrušeny všechny závazky vyplývající pro naši republiku z Varšavské smlouvy.
- 2) Byla vyhlášena ČSSR za neutrální stát.
- 3) Byly plně uhrazeny všechny škody způsobené agenci okupačních vojsk.

Pavel Jandora
 J. K. K.
 J. K. K.
 J. K. K. Sadovský
 J. K. K.
 J. K. K.
 J. K. K.
 J. K. K.
 J. K. K.
 J. K. K.
 J. K. K.
 J. K. K.
 J. K. K.
 J. K. K.
 J. K. K. Kudláček

Rezoluce VŠCHT z 23. 8. 1968, list 9.

PRESIDENTU REPUBLIKY A NÁRODNÍMU SHROMÁŽDĚNÍ ČSSR 1

Zaměstnanci VŠCHT v Pardubicích shromáždění na schůzi dne 23. srpna 1968 žádají presidenta republiky a Národní shromáždění, aby vyžádá :

- 1) Byly zrušeny všechny závazky vyplývající pro naši republiku z Varšavské smlouvy.
- 2) Byla vyhlášena ČSSR za neutrální stát.
- 3) Byly plně uhrazeny všechny škody způsobené agresi okupačních voják.

*Přemysl
Volej vl.
Vše
Kučera
Kocelová
Dvořáková,
Maršal
Hrušková M.
Základní
Laborator
Kučera
F. Kopecký
Kučera
Kučera
Kučera
Kučera*

Kopáček

Kopáček

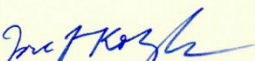
Lecjaks

Příloha 8 Odvolání podpisu 2000 slov

Koncem června (nebo snad počátkem července) roku 1968 jsem svým podpisem vyjádřil souhlas s akcí ZV ROH na podporu článku 2000 slov, uveřejněného v tisku a jiných sdělovacích prostředcích. Všichni zaměstnanci VŠCHT, pokud byli přítomni, měli možnost svobodně k tomuto článku zaujmout stanovisko a připojit svůj podpis na jeden ze dvou podpisových archů, vyjadřujících souhlas či nesouhlas. Po sečtení podpisů poslal ZV ROH dopis předsednictvu ÚV KSČ a redakcím některých novin, ve kterém oznámil výsledek: 80 lidí vyslovilo s článkem souhlas, pouze jediný se vyslovil proti. Domnívám se, že to byl závěr pro tehdejší dobu charakteristický. Rozčarování nad nedostatky a deformace minulých let, nad úpadkem našeho hospodářství, nad zločiny na nevinných lidech, vedly zřejmě i autora článku k volbě silných slov a negování uplynulého období. Nezamýšlel jsem se tehdy nad jednotlivými formulacemi a jejich možnými následky, chápal jsem celý článek i akci ZV ROH jako vyjádření poctivé obavy o socialismus a další směr polednového vývoje v naší zemi. Určitým vodítkem a morální zárukou mého rozhodnutí byly i podpisy signatářů, vynikajících vědců, umělců, sportovců a j., kteří pro republiku mnoho vykonali, a jichž jsem si velmi vážil.

Posouzení podobného prohlášení vyžaduje však přístup nikoliv emocionální, ale racionální, potřebnou míru informací, politický rozhled a předvídavost důsledků. V nynější situaci, na základě nyní známých skutečností uznávám, že jsem se dopustil svým podpisem politické chyby a nerozváženosti. Proto dodatečně odvolávám svůj podpis, který vyjadřoval souhlas s tímto článkem.

V Pardubicích 16. ledna 1970

Ing. Josef Kotyk

Odvolání podpisu 2000 slov⁹⁷

⁹⁷ Odvolání bylo posuzovatelem uznáno jako dostatečné potvrzením předepsaných slov.

Příloha 9 Dopis rektora vedoucím kateder z roku 1971

REKTOR
VYSOKÉ ŠKOLY CHEMICKOTECHNOLOGICKÉ
V PARDUBICÍCH

V Pardubicích dne 25. května 1971

Vážený soudruhu profesore,

minulý týden ve čtvrtek oslavila naše škola na veřejném zasedání stranické organizace a vedení školy významné výročí v životě naší strany i našeho lidu, 50 let KSČ.

O významu tohoto výročí i o tom, co strana pro naši vlast a lid vykonala, není jistě nejmenších pochyb. Přesto účast na tak významné události byla velmi malá a svědčí o lhostejnosti učitelů, pracovníků i studentů jak k současnému dění, tak i k životu školy.

Žádám Vás proto, abyste na své katedře zjistil a podal mi zprávu:

- kdo se slavnosti zúčastnil,
- kdo se slavnosti neúčastnil z učitelů, ostatních pracovníků, asistentů a pomocných vědeckých sil a z jakých důvodů,
- jakým způsobem jste Vy a učitelé Vaší katedry působili na zabezpečení účasti studentů na slavnosti.

Zprávu mi odejte písemně neodloženě, nejpozději tak, abych byl informován v pátek ráno.

Prof. Ing. CSc. Jaroš Pantoflíček

Vážený soudruh
prof. Ing. Josef Komárka,
vedoucí katedry automatizace chem. výrob,

VŠCHT Pardubice

Dopis rektora vedoucím kateder

Příloha 10 Odpověď rektorovi z roku 1971

Katedra automatizace chemických výrobn

Vážený soudruh
prof. Ing. CSc Jaroslav Pantoflíček
rektor

z d e

229/71/Km/Mt Komůrka 28.5.1971

Vážený soudruhu rektore,

oznamuji Vám přehled o účasti pracovníků KAV na veřejném zasedání stranické organizace a vedení školy u příležitosti 50.výročí založení KSČ.

Slavnosti se zúčastnili:

s.Němečková Věra	} Byli odměněni za mimořádné pracovní úsilí v roce 25.výročí osvobození ČSSR
s.Mácha Václav s manželkou	
s.Ing.Rutla Vlastimil CSc s manželkou	
s.Ing.Kašpar Jiří s manželkou	
s.Ing.Macháček Jiří	

Slavnosti se nezúčastnili ze služebních důvodů:

s.Benešová Jiřina (měla být	} též odměněna za mimořádné prac.úsilí v roce 25. výročí osvobození ČSSR
s.Ing.Drábek Oldřich ČSc	
s.Chejnovský Miroslav	
s.Ing.Kotyk Josef CSc	
s.Ing.Plocek Jiří	
s.Ing.Šmaha Pavel	} Tito pracovníci katedry pracovali na přístavbě chaty ZV ROH ve Velké Úpě, kde plnili závazek uzavřený na počest 50.výročí založení KSČ

s.prof.Ing.Komůrka Josef - odpoledne se zúčastnil pohovorů v rámci večerní školy při OV KSČ - druhý den ráno odjížděl; omluvil se osobně s.rektorovi

s.Ing.Krejčí Stanislav - byl služebně jako pedag.dozor na praxi našich studentů v SSSR

s.Ing.Koropečký Igoe CSc - od 17 do 19 hod. měl přednášku o aproximacích v rámci VTS při OŘ chemie - návrat domů po 20 hod.

Ostatní pracovníci uvádějí individuální důvody:

s.Ing.Gemza Emil CSc - měl návštěvu příbuzných u příležitosti svého i manželčina svátku

Odpověď prof. Komůrka rektorovi - 1. část

- 2 -

- s. Ing. Gendalovič Petr - maloval byt, večer dostal ledvinový záchvat
- s. Ing. Koropecká Helena CSc - v nepřítomnosti manžela pečovala o rodinu (3 děti)
- s. Křivánek Emanuel - ošetřoval nemocnou manželku a pečoval o dítě
- s. Mítlöhnerová Květoslava a - nečekaná návštěva rodičů z Chocně
- s. Ing. Mítlöhner Jiří
- s. Papíková Jana - byla s manželem na návštěvě u rodičů v Trutnově (matka po operaci)
- s. Šponar Oldřich - nezúčastnil se ze zdravotních důvodů - invalidní důchodce
- s. Ing. Timar Julius - stěhoval se s manželkou do nového místa ubytování v bytovně VŠCHT na Olšinkách.

Prof. Ing. Josef Komárka
vedoucí katedry
automatizace chemických výrob

Odpověď prof. Komárky rektorovi – 2. část

Jiří Macháček mi napsal: „Vzpomněl jsem si, jak v aféře s divadlem jsi mne připsal jako účastníka, i když jsem tam nebyl. Spoléhal jsem na to, že jsem na škole krátce a že mne nikdo nezná.“

Příloha 11 Osobní evidence studenta z roku 1986

55.01.410 OSOBNÍ EVIDENCE STUDENTA NA VS

VYSOKÁ ŠKOLA CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ
 FAKULTA 31
 SEŠTAVA VIŠE1 OSOBNÍ LIST STUDENTA 1.ROČNÍKU
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

DNE 22/10/86
 STRANA 193

STUDIJNÍ OBOR : 2833
 SPECIALIZACE :
 DRUH A FORMA STUDIA : DENNÍ
 STUDIJNÍ SKUPINA : 12

PRÍJMENÍ A JMÉNO : KČPOVÁ MIROSLAVA

CSCBNÍ ČÍSLO : 860701
 DATUM NAROZENÍ : 19.02.1968
 ČÍSLO OBG. PRUKAZU : 151441 NJ-02
 ROČNÉ ČÍSLO :
 TRVALE BYDLISTE :

NARODNOST : ČESKÁ
 PŘÍCHAZÍ : ZE ŠKGLY
 PUVOD : DELNIK
 ABSOLVOVANÁ ŠKOLA :

DOPORUČENÍ ŠKGLY : DOPORUČEN

ORG.STUDENTA V SSM : FUNKČ. ZO SSM
 POLIT.ORG.STUDENTA : NEORGANIZOVAN
 ANGAŽOVANOST STUDENTA : VELMI DOBRÁ

POLIT.ORG.RODICU : OTEC MĀTKA
 DO R. 1969 : NEORGANIZOVAN NEORGANIZOVAN
 PO R. 1969 : NEORGANIZOVAN NEORGANIZOVAN

ANGAŽOVANOST RODICU : DOBRÁ
 SOC.ASPEKTY RODICU : NORNALNI

PROSPECH NA STR. ŠKOLE:
 I. ROC. : 1.69
 II. ROC. : 1.61
 III. ROC. : 1.46
 IV. ROC. :
 MĀTURITA :

PRIJIMACÍ ZKOUSKY :
 1.PREDMET :
 2.PREDMET :
 3.PREDMET :
 VPKP :
 TALENT,ZK :

VYSLEDEK PRIJ. RIZENI : PRIJAT NA ZAKLADE PRIJ.ZK.

Osobní list studenta 1. ročníku

Zdroje

1. Studijní programy VŠChT, FChT, FEI z let 1960 – 2025.
2. Archiv Ing. Stanislava Scholleho, CSc. staršího z r. 1968, odevzdán do SOkA Pardubice.
3. Brožura 25 let Katedry automatizace chemických výroby VŠChT Pardubice, 1985.
4. Zpravodaj Univerzity Pardubice č. 97 / listopad 2019.
5. 50 let chemického vysokého školství v Pardubicích, FChT Univerzity Pardubice, srpen 2000.
6. Zpravodaj Univerzity Pardubice, mimořádné číslo, prosinec 2000.
7. 25 let Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice 1950 – 1991 – 2016, Univerzita Pardubice, FChT, 2016.
8. V. Skalecká, J. Řeháček: Pardubický samet, třicet let od listopadové revoluce, AB-Z Pardubicka – sešit 76, Klub přátel Pardubicka 2019.
9. Státní Okresní archiv Pardubice (SOkA Pardubice), Bělobranské náměstí 1, 530 02 Pardubice.
10. Zprávy Klubu přátel Pardubicka, Ročník XLI., 2006, číslo 11–12.
11. Vzpomínky pamětníků.

Vydání této publikace finančně podpořila společnost ProjectSoft HK a. s., dodavatel automatizačních řešení pro průmyslové podniky.

65 let Katedry automatizace a matematiky 1960 – 2025

Neformální pokračování

Grafická úprava a sazba: Ing. Libor Kupka, Ph.D.

Fotografie: archivy UPCE, KAM a FEI, soukromé archivy

Texty neprošly jazykovou korekturou

Vydala Fakulta elektrotechniky a informatiky v roce 2025

Náklad 50 ks

1. vydání

Počet stran: 205

Tisk: Polygrafické středisko UPCE